



BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

**INTEGRAAL VERSLAG**  
MET  
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG  
VAN DE TOESPRAKEN

**COMPTE RENDU INTÉGRAL**  
AVEC  
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT  
DES INTERVENTIONS

PLENUMVERGADERING

SÉANCE PLÉNIÈRE

**woensdag**

**mercredi**

**15-01-2003**

**15-01-2003**

**14:15 uur**

**14:15 heures**

|              |                                                                                            |
|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| AGALEV-ECOLO | <i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i> |
| CD&V         | <i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>                                                     |
| FN           | <i>Front National</i>                                                                      |
| MR           | <i>Mouvement réformateur</i>                                                               |
| PS           | <i>Parti socialiste</i>                                                                    |
| cdH          | <i>centre démocrate Humaniste</i>                                                          |
| SP.A         | <i>Socialistische Partij Anders</i>                                                        |
| VLAAMS BLOK  | <i>Vlaams Blok</i>                                                                         |
| VLD          | <i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>                                                     |
| VU&ID        | <i>Volksunie&amp;ID21</i>                                                                  |

| <i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i> |                                                                                                                                                                       | <i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i> |                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DOC 50 0000/000                                          | <i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>                                                                                   | DOC 50 0000/000                                             | <i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>                                                                                             |
| QRVA                                                     | <i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>                                                                                                                             | QRVA                                                        | <i>Questions et Réponses écrites</i>                                                                                                                                                     |
| CRIV                                                     | <i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i> | CRIV                                                        | <i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i> |
| CRIV                                                     | <i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>                                                                                                  | CRIV                                                        | <i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>                                                                                                                     |
| CRABV                                                    | <i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>                                                                                                                              | CRABV                                                       | <i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>                                                                                                                                         |
| PLEN                                                     | <i>Plenum (witte kaft)</i>                                                                                                                                            | PLEN                                                        | <i>Séance plénière (couverture blanche)</i>                                                                                                                                              |
| COM                                                      | <i>Commissievergadering (beige kaft)</i>                                                                                                                              | COM                                                         | <i>Réunion de commission (couverture beige)</i>                                                                                                                                          |

|                                                                                    |                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i> | <i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>                 |
| <i>Bestellingen :</i>                                                              | <i>Commandes :</i>                                                                       |
| <i>Natieplein 2</i>                                                                | <i>Place de la Nation 2</i>                                                              |
| <i>1008 Brussel</i>                                                                | <i>1008 Bruxelles</i>                                                                    |
| <i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>                                                        | <i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>                                                              |
| <i>Fax : 02/549 82 74</i>                                                          | <i>Fax : 02/549 82 74</i>                                                                |
| <i><a href="http://www.deKamer.be">www.deKamer.be</a></i>                          | <i><a href="http://www.laChambre.be">www.laChambre.be</a></i>                            |
| <i>e-mail : <a href="mailto:publicaties@deKamer.be">publicaties@deKamer.be</a></i> | <i>e-mail : <a href="mailto:publications@laChambre.be">publications@laChambre.be</a></i> |

## INHOUD

## SOMMAIRE

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Berichten van verhindering                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1 |
| Regeling van de werkzaamheden                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 1 |
| <i>Sprekers: Yves Leterme</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, <b>Frieda Brepoels</b> , voorzitter van de VU&ID-fractie, <b>Gerolf Annemans</b> , <b>Vincent Decroly</b> , <b>Pieter De Crem</b> , <b>Louis Michel</b> , vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, <b>Fred Erdman</b> , <b>Paul Tant</b> |   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Excusés                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1 |
| Ordre des travaux                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1 |
| <i>Orateurs: Yves Leterme</i> , président du groupe CD&V, <b>Frieda Brepoels</b> , présidente du groupe VU&ID, <b>Gerolf Annemans</b> , <b>Vincent Decroly</b> , <b>Pieter De Crem</b> , <b>Louis Michel</b> , vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, <b>Fred Erdman</b> , <b>Paul Tant</b> |   |

## WETSONTWERP EN -VOORSTELLEN 11

Wetsvoorstel van de heer Dirk Van der Maelen, mevrouw Martine Dardenne en de heren Robert Denis, Claude Eerdekens, Stef Goris en Peter Vanhoutte houdende wijziging van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (2083/1 tot 6)

- Wetsvoorstel van de heer Pieter De Crem tot wijziging van artikel 14 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (59/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de dames Els Van Weert en Annemie Van de Casteele tot wijziging van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (2055/1 en 2)

Beroep op het reglement

*Spreker: Frieda Brepoels*, voorzitter van de VU&ID-fractie

*Algemene bespreking*

Beroep op het reglement

*Sprekers: Danny Pieters, Daniel Bacquelaine*, rapporteur

Buitenlandse delegatie

*Sprekers: Leen Laenens*, rapporteur, **Frieda Brepoels**, voorzitter van de VU&ID-fractie, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, **Vincent Decroly**, **Daniel Bacquelaine**, voorzitter van de MR-fractie, **Jean-Pierre Grafé**, **Pieter De Crem**, **Hugo Coveliers**, voorzitter van de VLD-fractie, **Francis Van den Eynde**

Regeling van de werkzaamheden

*Sprekers: Francis Van den Eynde, Yves Leterme*, voorzitter van de CD&V-fractie, **Jean-Pierre Grafé**

*Algemene bespreking (voortzetting)*

*Sprekers: Els Van Weert, Fred Erdman, Martine Dardenne, Vincent Decroly, Louis Michel*, vice-eerste minister en minister van

## PROJET ET PROPOSITIONS DE LOI 11

Proposition de loi de M. Dirk Van der Maelen, Mme Martine Dardenne et MM. Robert Denis, Claude Eerdekens, Stef Goris et Peter Vanhoutte modifiant la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (2083/1 à 6)

- Proposition de loi de M. Pieter De Crem modifiant l'article 14 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (59/1 et 2)

- Proposition de loi de Mmes Els Van Weert et Annemie Van de Casteele modifiant la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (2055/1 et 2)

Rappel au règlement

*Orateur: Frieda Brepoels*, présidente du groupe VU&ID

*Discussion générale*

Rappel au règlement

*Orateurs: Danny Pieters, Daniel Bacquelaine*, rapporteur

Délégation étrangère

*Orateurs: Leen Laenens*, rapporteur, **Frieda Brepoels**, présidente du groupe VU&ID, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, **Vincent Decroly**, **Daniel Bacquelaine**, président du groupe MR, **Jean-Pierre Grafé**, **Pieter De Crem**, **Hugo Coveliers**, président du groupe VLD, **Francis Van den Eynde**

Ordre des travaux

*Orateurs: Francis Van den Eynde, Yves Leterme*, président du groupe CD&V, **Jean-Pierre Grafé**

*Discussion générale (continuation)*

*Orateurs: Els Van Weert, Fred Erdman, Martine Dardenne, Vincent Decroly, Louis Michel*, vice-premier ministre et ministre des

Buitenlandse Zaken, **Yves Leterme**, voorzitter van de CD&V-fractie, **Francis Van den Eynde**, **Jef Valkeniers**, **Pieter De Crem**, **Leen Laenens**, **Jean Depreter**, **Charles Picqué**, minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid, **Frieda Brepoels**, voorzitter van de VU&ID-fractie

Affaires étrangères, **Yves Leterme**, président du groupe CD&V, **Francis Van den Eynde**, **Jef Valkeniers**, **Pieter De Crem**, **Leen Laenens**, **Jean Depreter**, **Charles Picqué**, ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes, **Frieda Brepoels**, présidente du groupe VU&ID

*Bespreking van de artikelen* 73  
*Sprekers:* **Vincent Decroly**, **Daniel Bacquelaine**, voorzitter van de MR-fractie

*Discussion des articles* 73  
*Orateurs:* **Vincent Decroly**, **Daniel Bacquelaine**, président du groupe MR

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| BIJLAGE                                                                                         | 79 |
| INTERNE BESLUITEN                                                                               | 79 |
| PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE                                                                  | 79 |
| BESLISSINGEN                                                                                    | 79 |
| INTERPELLATIEVERZOEKEN                                                                          | 80 |
| INGEKOMEN                                                                                       | 80 |
| VOORSTELLEN                                                                                     | 82 |
| TOELATING TOT DRUKKEN                                                                           | 82 |
| VERZOEK OM ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE                                                         | 83 |
| MEDEDELINGEN                                                                                    | 83 |
| SENAAT                                                                                          | 83 |
| OVERGEZONDEN WETSONTWERPEN                                                                      | 83 |
| GEAMENDEERDE WETSONTWERPEN                                                                      | 83 |
| EVOCATIE                                                                                        | 84 |
| REGERING                                                                                        | 84 |
| INGEDIENDE WETSONTWERPEN                                                                        | 84 |
| ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 2002                                                                 | 85 |
| KLACHT TEGEN DE VOORZITTER VAN DE COMMISSIE VOOR DE BESCHERMING VAN DE PERSOONLIJKE LEVENSSFEER | 85 |
| ARBITRAGEHOF                                                                                    | 85 |
| ARREST                                                                                          | 85 |
| BEROEPEN TOT Vernietiging                                                                       | 86 |
| PREJUDICIËLE VRAAG                                                                              | 86 |
| REKENHOF                                                                                        | 86 |
| BUDGETTAIRE AANREKENINGEN                                                                       | 86 |

|                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------|----|
| ANNEXE                                                                          | 79 |
| DECISIONS INTERNES                                                              | 79 |
| COMMISSION PARLEMENTAIRE DE CONCERTATION                                        | 79 |
| DECISIONS                                                                       | 79 |
| DEMANDES D'INTERPELLATION                                                       | 80 |
| DEMANDES                                                                        | 80 |
| PROPOSITIONS                                                                    | 82 |
| AUTORISATION D'IMPRESSION                                                       | 82 |
| DEMANDE D'AVIS AU CONSEIL D'ETAT                                                | 83 |
| COMMUNICATIONS                                                                  | 83 |
| SENAT                                                                           | 83 |
| PROJETS DE LOI TRANSMIS                                                         | 83 |
| PROJETS DE LOI AMENDES                                                          | 83 |
| EVOCATION                                                                       | 84 |
| GOUVERNEMENT                                                                    | 84 |
| DEPOT DE PROJETS DE LOI                                                         | 84 |
| BUDGET GENERAL DES DEPENSES 2002                                                | 85 |
| PLAINTES CONTRE LE PRESIDENT DE LA COMMISSION DE LA PROTECTION DE LA VIE PRIVEE | 85 |
| COUR D'ARBITRAGE                                                                | 85 |
| ARRET                                                                           | 85 |
| RECOURS EN ANNULATION                                                           | 86 |
| QUESTION PREJUDICIELLE                                                          | 86 |
| COUR DES COMPTES                                                                | 86 |
| IMPUTATIONS BUDGETAIRES                                                         | 86 |

**PLENUMVERGADERING****SÉANCE PLÉNIÈRE**

van

du

WOENSDAG 15 JANUARI 2003

MERCREDI 15 JANVIER 2003

14:15 uur

14:15 heures

De vergadering wordt geopend om 14.18 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.  
La séance est ouverte à 14.18 heures par M. Herman De Croo, président.

Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:  
Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:  
Louis Michel.

De **voorzitter**: De vergadering is geopend.  
La séance est ouverte.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen worden.  
Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe du compte rendu intégral de cette séance.

**Berichten van verhindering  
Excusés**

Dirk Van Der Maelen, Luc Sevenhans, André Schellens, wegens ziekte / pour raison de santé;  
Peter Vanhoutte, Stef Goris, Léon Campstein, Mirella Minne, met zending buitenlands / en mission à l'étranger.

**01 Regeling van de werkzaamheden  
01 Ordre des travaux**

De **voorzitter**: Voor wij punt 1 van onze agenda aanvatten, geef ik het woord aan collega Leterme. Ik vermoed voor een beroep op het Reglement, of de regeling van de werkzaamheden.

**01.01 Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, collega's, ik denk dat de crisis rond Irak brede lagen van onze bevolking bezighoudt. Hele delen van de bevolking en ook van de vertegenwoordigers van het volk volgen met zeer veel aandacht wat daar gebeurt en welke houding in ons land, maar ook buiten ons land, wordt aangenomen ten aanzien van wat ik de Irak-crisis zal noemen.

Ik begroet uiteraard de collega's fractieleiders die ons van elders beluisteren en die niet in de zaal aanwezig zijn, maar mijn fractie vindt het niet meer dan normaal hier wel te zijn. Immers, mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, collega's, wij hadden het bijzonder normaal en elementair gevonden dat wij vandaag of morgen met de eerste minister van gedachten konden wisselen over het standpunt dat onze regering en de vertegenwoordigers van ons land innemen in dit dossier. Het gaat hier om standpunten die met betrekking tot deze crisis en naar aanleiding van formele en informele procedures vrij open ingenomen worden ten aanzien van

**01.01 Yves Leterme** (CD&V): La population et ses représentants s'inquiètent beaucoup de la crise irakienne et de l'attitude belge à ce propos. Il faut éviter qu'une guerre n'éclate, et le gouvernement doit communiquer son point de vue. Nous avons été à la fois étonnés et horrifiés de constater que la Conférence des présidents, qui vient d'avoir lieu, a abordé en détail des points de procédure mais qu'elle n'est pas parvenue à obtenir un consensus sur la possibilité de débattre du problème irakien avec le gouvernement demain après-midi. M. De Crem a déposé deux

de internationale gemeenschap.

Ik denk dat onze bevolking bekommerd is over de inspanningen die door ons land moeten worden geleverd om een oorlog te vermijden. Wij willen, ten eerste, solidair met de minister van Buitenlandse Zaken, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, deze inspanningen ondersteunen. Ten tweede, wij willen ook goed in ogenschouw nemen welke stappen er informeel of formeel worden gezet, in het licht van wat onder meer vanuit de Verenigde Staten de laatste weken is opgebouwd en ingezet.

Ik moet zeggen, mijnheer de voorzitter, dat de teleurstelling maar ook verbijstering van mij en de collega's buitenmatig is, wanneer ik terugdenk aan wat wij daarstraks in de Conferentie van voorzitters hebben meegemaakt. De Conferentie van voorzitters, collega's, heeft zich voor het overgrote deel moeten bezighouden met het inzetten van een debat over de procedure betreffende de vraag of het mogelijk zou zijn om deze week nog een gedachtewisseling te laten plaatsvinden. Gelet op verklaringen, zelfs van regeringsleden, denk ik dat dit deze week urgent aan de orde is.

Wij hebben met heel wat verbijstering moeten vaststellen, mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, dat in de Conferentie van voorzitters omtrent een zo belangrijk dossier blijkbaar geen consensus kon worden gevonden om morgennamiddag – waar het toch al enige tijde de geplogenheid is om op donderdagnamiddag een plenaire vergadering van de Kamer te houden – ten aanschouwen van iedereen, op een transparante manier, als vertegenwoordigers van het volk met de regering van gedachten te kunnen wisselen over de stand van dit dossier. Ik herhaal het: dit is geen marginaal dossier. Het is wellicht het belangrijkste dossier dat vandaag in de publieke opinie leeft.

Namens CD&V wens ik twee bemerkingen te maken. Ten eerste, ik wens te onderstrepen dat mijn fractie met afschuwen tot en met uw pogingen, mijnheer de voorzitter, heeft aanschouwd om dit soort debat te verwijzen naar avondvergaderingen – lees na de avondjournaals en nadat de kranten gedrukt zijn – of nog erger naar volgende week.

Wat dit punt betreft, wens ik u te herinneren aan een gedachtewisseling naar aanleiding van het vragenuurtje van vorige week. De heer Mark Eyskens wilde een mondelinge vraag stellen met betrekking tot de evolutie van dit dossier. U wees hem erop – luidens het Reglement is dat correct – dat er interpellaties hangende waren die deze week dinsdag aan de orde zouden komen en behandeld worden in de commissie voor de Buitenlandse Zaken. De heer De Crem heeft twee dringende interpellatieverzoeken ingediend. De eerste diende hij in op zaterdag en was gericht aan de eerste minister. Het tweede verzoek werd vanmorgen ingediend en is gericht aan de eerste minister. Wij verwachtten dat de eerste minister morgen hierover uitleg komt geven, maar wij stellen vast dat dit niet mogelijk is en dat met alle mogelijke middelen en excuses – men roept zelfs technische problemen in – wordt geprobeerd om het debat inzake de houding van België in de Irak-crisis niet te laten plaatsvinden.

Wij vragen met aandrang dat in de agenda van de plenaire

demandes d'interpellation urgentes adressées au Premier ministre mais, en invoquant toute une série de prétextes et d'excuses, le premier ministre est parvenu à ne pas devoir fournir d'explications demain après-midi. D'aucuns cherchent à éluder le débat et souhaiteraient l'organiser un vendredi soir, loin des caméras de télévision.

Nous exigeons que le premier ministre puisse être interpellé demain après-midi sur l'attitude du gouvernement belge concernant la crise irakienne. Pendant l'heure des questions orales de la semaine dernière, le président de la Chambre avait d'ailleurs fait allusion à l'organisation, cette semaine encore, d'un débat sur l'Irak.

vergadering ruimte wordt gemaakt om morgennamiddag interpellaties te kunnen houden in aanwezigheid van de eerste minister over de Irak-crisis. Ik verwijs naar de twee interpellatieverzoeken van de heer De Crem die ingediend werden en die een urgent karakter hebben.

De **voorzitter**: Collega's, vorige week werd in de Conferentie van voorzitters afgesproken dat de problematiek van Irak deze week zou besproken worden. Het is correct dat de heer Eyskens zijn vraag terzake niet gesteld heeft.

Op een bepaald ogenblik deze week waren er 7 interpellatieverzoeken ingediend, gericht aan vice-premier Michel. Geen van de 7 droeg het predikaat van urgentie. Twee interpellaties waren gericht aan de eerste minister, een van mevrouw Van Weert en een van de heer De Crem. De interpellatie van de heer De Crem droeg het urgentiepredikaat en handelde onder meer over de situatie van inscheeping en verscheping in Antwerpen.

Tussen de middag hebben wij op de Conferentie van voorzitters twee andere interpellatieverzoeken tot de eerste minister ontvangen: een van collega De Crem, met hoogdringendheid, en een van collega Van den Eynde. Dat is de hele situatie. Ik herhaal. Er zijn zeven interpellaties tot de heer Michel. Twee interpellaties tot de eerste minister werden vanmiddag ingediend. Twee interpellaties, eveneens tot de eerste minister, waren reeds ingediend op maandag of zaterdag van de voorbije week.

Na wat discussie hebben wij tijdens de Conferentie van voorzitters besloten dat er misschien een geheel moest zijn in plaats van aparte behandelingen. Was een aparte behandeling mogelijk? De minister van Defensie zou kunnen antwoorden op de interpellaties met betrekking tot Antwerpen – over de inscheeping en de verscheping van Amerikaanse troepen en materiaal. De heer Michel was geïnterpelleerd door zeven collega's van de Kamer en de eerste minister door twee.

Er zijn verschillende voorstellen geweest. Na contacten tussen de aanwezige minister, collega Daems, en – ik vermoed – de eerste minister en de regering, was er een voorstel om alles te behandelen volgende dinsdagochtend, wanneer alle ministers aan boord zijn, zowel de eerste minister, als de heer Michel en de heer Flahaut. Mijnheer Tant, het tweede voorstel was om de drie urgente interpellaties deze week te behandelen. Na wat discussie bleek, rekening houdend met de agenda, dat de drie ministers aanwezig konden zijn op vrijdag in de late namiddag. Volgens het derde voorstel zouden de twee urgente interpellaties van algemene aard van collega's De Crem en Van den Eynde in voorkomend geval zijn ingetrokken en vervangen door vragen tijdens het vragenuurtje van morgennamiddag. Collega Erdman had gesuggereerd wat meer ruimte voor het vragenuurtje te laten. Dat is de objectieve beschrijving van de stand van zaken.

Daarnaast werd op zeker ogenblik de Kamer geïnformeerd over de beschikbaarheid van de vice-eerste minister om in de plenaire vergadering zijn interpellaties te beantwoorden morgennamiddag. Dat is de situatie zoals wij ze kennen.

Le **président**: La semaine dernière, nous sommes effectivement convenus que la question irakienne serait évoquée cette semaine. Sept demandes ordinaires d'interpellation ont été déposées cette semaine à l'attention du ministre Michel et deux à l'attention du premier ministre, parmi lesquelles une par M. De Crem, qui a demandé l'urgence, et l'autre, une demande ordinaire, par Mme Van Weert. Ce midi, MM De Crem et Van den Eynde ont encore déposé chacun une demande d'interpellation urgente.

Au cours de la Conférence des présidents, plusieurs scénarios ont été élaborés: traiter conjointement toutes les interpellations mardi prochain dans le cadre d'un débat avec le premier ministre et les ministres Michel et Flahaut, ou traiter les trois interpellations urgentes vendredi après-midi, ou remplacer deux des trois interpellations urgentes par de simples questions. Aucun accord n'a pu être obtenu. Aux termes du Règlement, l'urgence peut être demandée pour trois interpellations en séance plénière: les deux demandes de M. De Crem et celle de M. Van den Eynde. Dans ce cas, elles doivent être examinées avant la fin de la semaine.

Dans ces conditions, j'ai fait une triple proposition: remplacer les deux demandes urgentes d'interpellation du premier ministre par MM. De Crem et Van den Eynde par des questions pouvant être examinées demain; la première interpellation de M. De Crem relative au transport de troupes pourra être traitée par le premier ministre et le ministre Flahaut, qui sera de retour jeudi

Wij zijn niet tot een akkoord gekomen in de Conferentie van voorzitters.

Wat zegt het Reglement? Het Reglement zegt twee essentiële dingen in dat verband.

Ten eerste, ik vermoed dat de Kamer, indien zij de urgentie vraagt, de regels daarvoor kent. Er zijn drie interpellaties die de urgentie hier kunnen verkrijgen, namelijk de interpellatie van de heer De Crem, zaterdagochtend ingediend maar “gecomptabiliseerd” op maandagochtend, over de situatie in de haven van Antwerpen; de interpellatie van de heer De Crem, vandaag rond de middag ingediend en gericht aan de eerste minister; de interpellatie van de heer Van den Eynde, rond hetzelfde uur ingediend.

Indien de urgentie daarvoor wordt gevraagd, moet ik de Kamer consulteren. Ik kan dan beslissen waar die interpellaties plaatsvinden, maar ze moeten binnen de week zelf worden afgehandeld.

Ik heb een globaal voorstel gedaan. Ik herhaal nogmaals waaruit dat drievoudig voorstel bestond. Ten eerste, de twee dringende interpellaties op algemeen vlak aan de eerste minister kunnen worden vervangen door een vraag morgen. Ten tweede, de interpellaties aan de eerste minister in verband met Antwerpen – inscheeping, verscheping en dies meer – kunnen we laten beantwoorden door de eerste minister én door Landsverdediging, waarvan de minister donderdagavond laat terugkomt. Ten derde, wij kunnen het geheel door de drie ministers laten beantwoorden op dinsdagochtend.

Dat is de situatie die ik, denk ik, heel correct naar voren heb gebracht zoals ze was op dat ogenblik.

**01.02 Yves Leterme (CD&V):** Mijnheer de voorzitter, u hebt een aantal dingen gezegd die wellicht de situatie weergeven zoals u die ziet.

Mijn punten zijn de volgende. Ten eerste, het interpellatierecht is een grondwettelijk recht dat ieder parlamentslid toekomt. Ik veronderstel dat wij het daarover eens zijn.

Ten tweede, het gaat hier niet over een klein dossier. Het gaat echt over een maatschappelijk dossier dat heel de bevolking bezighoudt en waarover wij zeer zorgvuldig, zelfs voorzichtig, moeten proberen om voor ons land de beste houding aan te nemen. De oppositie moet terzake de rol spelen die haar is toebedeeld.

Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat – u hebt er zelf allusie op gemaakt – de eerste minister morgennamiddag om 14.15 uur beschikbaar is.

Ten tweede stel ik vast dat wij vanochtend in de Conferentie van Voorzitters een stuk hadden, mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, waarin verwezen wordt naar een toezegging van uw kant dat u morgennamiddag beschikbaar bent van 15 uur tot 17 uur. Daar zijn ondertussen allerlei technische problemen tussengekomen.

soir; enfin, l'ensemble des interpellations pourra être traité conjointement, mardi matin, par les trois ministres concernés.

**01.02 Yves Leterme (CD&V):** Nous constatons que l'instrument politique qu'est l'interpellation ne convient pas au gouvernement parce qu'il n'est pas en mesure d'adopter une position à laquelle puissent adhérer toutes ses composantes. Il est manifeste à mes yeux que le président prête son concours aux tentatives du premier ministre d'esquiver les interpellations. M. Verhofstadt n'est-il pas disponible demain après-midi? Pourquoi les interpellations ne pourraient-elles pas être développées demain après-midi?



Mijnheer de voorzitter, ten derde zegt u zelf dat een van de elementen van uw voorstel – ik weet niet of u dat als kamervoorzitter doet – was om de eerste minister morgen tijdens het vragenuurtje te laten antwoorden op vragen. Ik leid daaruit af dat het effectief alleen nog te maken heeft met het feit dat het politieke instrument van de interpellatie met betrekking tot het Irak-dossier deze regering en meerderheid op dit moment niet goed uitkomt. Het komt ze niet goed uit, omdat ze ten gronde niet in staat is om ten aanzien van de Kamer een houding aan te nemen die door de gehele regering en meerderheid wordt gedragen.

Wij vinden het feit dat u – ik word nu even persoonlijk en ik wil me daarvoor verontschuldigen – zich inschrijft in een logica waarbij zo een belangrijk maatschappelijk debat zou verwezen worden naar een commissievergadering 's avonds bijzonder jammer. Met alle respect, maar de eerste minister houdt vooral het belang van de camera's in het achterhoofd en het feit dat de journaals en de kranten afgesloten zijn. We vinden het bijzonder jammer dat u zich mee inschrijft in pogingen om het grondwettelijk interpellatierecht in te perken en te degraderen tot een avondlijke commissievergadering, terwijl het uw eerste verantwoordelijkheid is om te zorgen dat dit in deze plenaire vergadering van de Kamer kan gebeuren.

Ik herhaal het: de eerste minister heeft blijkbaar geen probleem om morgen aanwezig te zijn. Hij heeft geen probleem om te antwoorden op mondelinge vragen. Blijkbaar heeft de eerste minister vandaag een probleem om namens zijn regering te antwoorden op interpellaties van de oppositie met betrekking tot de politieke aanpak van het Irak-dossier door zijn meerderheid en regering.

**01.03 Frieda Brepoels (VU&ID):** Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de discussie, die inderdaad reeds vorige week gestart is, vanochtend werd voortgezet en hier nu ook weer aan de orde is, zo lang aansleept, omdat men een en ander gewoon op een hoopje probeert te gooien. Mijn collega Van Hoorebeke heeft reeds op 6 januari – net na het kerstverlof – een interpellatie ingediend aan de vice-eerste minister. Dat is vandaag dus reeds meer dan 10 dagen geleden.

Intussen neemt zowat iedereen een standpunt in over de situatie in Irak. Wij stellen vast dat de verschillende regeringspartijen alle kansen krijgen om via de pers hun standpunt te vertolken. Dat standpunt zit absoluut niet op één lijn en er is dus duidelijk geen regeringsstandpunt op dit ogenblik. Vanuit de oppositie hebben wij hier veel vragen over.

Mijnheer de voorzitter, ik stel mij toch ook heel wat vragen over de regeling van de werkzaamheden hier. Ik doel niet alleen op deze week want het zal volgende week natuurlijk nog erger worden. Als wij afwezigheidslijsten of aanwezigheidslijsten – hoe u het ook wil noemen – krijgen van de verschillende regeringsleden, dan stellen wij vast dat de heer Michel – zoals collega Leterme terecht zegt – in een aparte nota meedeelt dat hij morgen ter beschikking is van de Kamer tussen drie en vijf uur en dat hij tijdens de conferentie blijkbaar ineens niet meer ter beschikking is, om welke reden dan ook. Collega Daems heeft dat meegedeeld. Hij is wel morgenavond ter beschikking. De eerste minister staat aanwezig voor heel de donderdag, maar die blijkt nu ook alleen maar om twee uur aanwezig te kunnen zijn en niet 's avonds. De heer Flahaut, die niemand

**01.03 Frieda Brepoels (VU&ID):** Le débat s'éternise alors que M. Van Hoorebeke a déposé une demande d'interpellation voici plus de dix jours. Les partis de la majorité expriment des points de vue divergents dans la presse. Il n'y a plus, depuis belle lurette, de point de vue gouvernemental unanime. L'opposition s'interroge à juste titre à ce sujet. Cette question étant très importante, j'estime que le premier ministre et le ministre Michel devraient pouvoir se libérer demain pour venir en débattre au Parlement.

vraagt en die als afwezig vermeld staat, zou wel aanwezig kunnen zijn. Ik vraag mij dus af wat wij hier in feite in de Kamer op dit ogenblik nog aan het doen zijn. Ik vraag dan ook met aandrang, voorzitter, dat de vice-eerste minister en de eerste minister aanwezig zijn. De vice-premier, die hier aanwezig is, kan waarschijnlijk zelf een concrete oplossing zoeken voor morgennamiddag. U gaat daarmee akkoord? Kijk, het wordt al bevestigd dat de bespreking morgennamiddag op een deftige manier doorgang kan vinden.

De **voorzitter**: De heer Annemans en vervolgens de heer De Crem hebben het woord. Normaal is er maar één spreker per fractie, maar ik zal die bepaling niet strikt toepassen.

**01.04 Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, u bent allang lid van de Kamer, maar zelfs voor u zal het iets te lang geleden zijn om u te kunnen herinneren dat op 4 augustus 1914 Albert I van Saksen-Coburg hier door het Warandepark te paard heen kwam om voor de verenigde kamers het spreekgestoelte te bestijgen en gewapend en in ornaat een mededeling te doen over de oorlogssituatie die was ontstaan na de Duitse inval.

Het is niet dat, voorzitter, wat wij van u en deze meerderheid vragen, namelijk dat u Albert II van Saksen-Coburg tot hier zou noden en zeker niet in groot ornaat. Wij vragen enkel, in al de bescheidenheid die dit Parlement kenmerkt en hopelijk gesteund door de voorzitter die niet altijd even bescheiden maar toch onze hoofdman is, dat deze regering, vertegenwoordigd door de eerste minister en desgevallend de minister van Buitenlandse Zaken, morgen, donderdagnamiddag – de dag waarop het Parlement doorgaans vergadert –, naar hier zou komen om een parlementair, democratisch en open debat te hebben over de mogelijke oorlogssituatie waarin ons land zich bevindt.

Ik kan mij in mijn bescheiden parlementaire ervaring – veel kleiner dan de uwe, voorzitter, maar toch reeds aanwezig – niet herinneren dat er ooit een oppositie heeft bestaan – ik heb er altijd toe behoort maar soms werd ik geflankeerd door liberalen en nu door christen-democraten – die zoveel problemen had om een regeringslid, een regeringsaanvoerder, een eerste minister op een donderdagnamiddag naar het Parlement te krijgen voor een belangrijke aangelegenheid. Ik denk dat deze zaak door een eenvoudige mededeling van onze goede minister van Buitenlandse Zaken kan worden opgevangen zodat we dit incident zo snel mogelijk kunnen afronden.

**01.05 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je voudrais aussi attirer votre attention sur ce problème de timing. On joue sur le temps et je pense que cela devient un des ingrédients les plus courants et les plus surnois de la propagande du gouvernement dit arc-en-ciel.

Je suis désolé mais les ministres doivent être responsables constitutionnellement vis-à-vis du Parlement. Cela implique un minimum de loyauté – je ne parle même pas de courtoisie qui est une notion subjective –, qui consiste à répondre aux interpellations ou à être disposé à y répondre dans les délais requis. Or, sur la problématique qui inquiète de plus en plus plusieurs d'entre nous sur ces bancs, à savoir le possible déclenchement d'une nouvelle offensive contre l'Irak, je voudrais vous rappeler que la première

**01.04 Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Nous demandons seulement que le gouvernement soit représenté au Parlement demain après-midi par le premier ministre, et éventuellement par le ministre Michel, dans la perspective d'un débat parlementaire démocratique et ouvert. L'opposition n'a jamais éprouvé autant de difficultés à assurer son rôle démocratique que sous ce gouvernement.

**01.05 Vincent Decroly** (onafhankelijke): De timing hanteren en erop speculeren zijn de slinkse middelen die de regering aanwendt om haar verantwoordelijkheden tegenover het Parlement te ontlopen. Ik vraag een minimum aan loyaliteit. De ministers zijn verantwoordelijk, ze moeten bereid zijn op de interpellaties te antwoorden.

Op 18 september heb ik een interpellatieverzoek ingediend,

interpellation que j'ai pu déposer à ce sujet datait du 18 septembre. Elle n'a pu être développée en commission des Affaires étrangères que le 12 novembre, soit près de huit semaines – je dis bien huit semaines, monsieur le président – après l'introduction de cette demande d'interpellation. Elle n'a pu donner lieu à un vote en séance plénière, où chacun a pu s'exprimer et voter – voter, pas seulement communiquer devant les télévisions ou lors des manifestations pacifistes – le 21 novembre, soit près de neuf semaines après que le sujet ait fait l'objet d'une demande d'interpellation au sein de notre assemblée.

Je trouve que ce n'est pas un fonctionnement correct et il est de plus en plus significatif que, pour défendre sa politique, notre gouvernement n'a d'autre méthode de travail que de jouer sur le temps et de reporter le plus tard possible le seul moment qui compte vraiment en politique et en démocratie, c'est-à-dire le moment du vote de ceux qui le soutiennent et de sa majorité sur des recommandations précises, introduites devant votre assemblée et discutées lors de nos réunions du jeudi.

**01.06 Pieter De Crem (CD&V):** Voorzitter, ik heb u een interpellatie toegestuurd op zaterdag, met de vraag ze op basis van het Kamerreglement bij hoogdringendheid te behandelen. Dus ik denk dat de termijn dan loopt.

Twee. U heeft een onderscheid gemaakt tussen technische interpellaties en politieke interpellaties. Het voorwerp van mijn interpellatie is de politiek.

Drie. U drijft het Parlement in de richting van een therapeutisch gesprek met de eerste minister, met de minister van Buitenlandse Zaken en met de minister van Landsverdediging. Bij mijn weten heb ik geen interpellatie gericht aan de minister van Landsverdediging en ben ik ook niet van plan dat te doen. Ik vraag u dat u, vermits de eerste minister in het land is en vermits hij hier is om tijdens het vragenuur vragen te beantwoorden, beslist, na samenspraak, dat morgen de eerste minister wordt geïnterpelleerd over de houding van zijn regering – waarvan hij tot nader order voorzitter is, de primus inter pares – in de Irak-kwestie en dit naar aanleiding van meerdere verklaringen. Dat zijn verklaringen van de heer Boutmans, van de heer Geysels, van hemzelf, van de burgemeester van Sint-Niklaas, de heer Willockx, lid van de Kroonraad, die gezegd heeft dat hij eigenlijk van niets wist, van de minister van Landsverdediging die gezegd heeft dat hij van niets wist maar nadien toch van iets wist, van de minister van Volksgezondheid en feitelijk vice-premier van deze regering die zei dat de minister van Landsverdediging zijn GSM-nummer niet had, waardoor hij pas later op de hoogte was gebracht. Het gaat ook om de verklaringen van de heer vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken vandaag in de meest gelezen krant van het land. Die deelt mee: "België is absoluut niet betrokken bij het Golf-conflict. Er worden alleen verdragen geëerbiedigd. Onze regering heeft geen reden om de transporten tegen te houden, ook al gaan wij niet akkoord met de Amerikaanse politiek".

Ik denk dus, voorzitter, dat degene die niet wil verschijnen in het Parlement, die in de aanloop van de Golfoorlog van 1991 met de Walid Khaled-affaire – de pleisters- en priknaaldenaffaire – de

maar deze interpellatie is pas op 12 november, namelijk acht weken later, in de commissie aan bod gekomen en er werd pas op 21 november, dus negen weken later, in de plenaire vergadering over de moties gestemd! Ik stel vast dat het beleid van de regering erin bestaat de zaken zo lang mogelijk uit te stellen.

**01.06 Pieter De Crem (CD&V):** J'ai demandé l'urgence pour l'interpellation que j'ai déposée samedi dernier. Le temps passe.

Le ministre distingue-t-il les interpellations techniques des interpellations politiques? La mienne est clairement politique.

Le gouvernement a-t-il ou non l'intention de mener un débat ouvert en étant représenté par le premier ministre et les ministres Michel et Flahaut? Il est en effet urgent que le gouvernement adopte une position claire, ce qui permettra d'arrêter le flux de déclarations contradictoires que nous découvrons chaque jour dans la presse. La Chambre doit requérir la présence du premier ministre lors de la séance de demain, sans quoi cette institution sera déshonorée et nous ne serons plus dignes d'y siéger.

gangmaker was van de parlementaire oppositie en die nu in de Wetstraat 16 zit, hier absoluut moet zijn.

Als u vandaag uw verantwoordelijkheid niet opneemt, met de investituur van uw ambt, en de eerste minister morgen niet opvoert in het Parlement vanaf 14.15 uur, dan hebben we hier de publieke ontering van dit instituut. Ik weet dat u een groot democraat bent. U heeft de hoogste anciënniteit in deze Kamer – dit is een hulde aan de voorzitter – sinds 1968, het revolutiejaar.

Ik vind dat u absoluut vandaag de eerste minister moet opbellen en hem zeggen, hem verzoeken hier aanwezig te zijn. Als dat niet kan in deze omstandigheden, dan zijn we niet waardig lid te zijn van de federale Kamer van het koninkrijk België.

De **voorzitter**: Minister Michel heeft het woord namens de regering.

**01.07** Minister **Louis Michel**: Mijnheer de voorzitter, ik wil allereerst zeggen dat ik het niet rechtvaardig vind te beweren dat de eerste minister hier niet wil verschijnen. Hij heeft voorgesteld morgen om 14.15 uur een minidebat te houden. Hij is nog altijd voorstander van die oplossing en u mag dus hier niet komen zeggen dat de eerste minister weigert te komen debatteren over dit gevoelig onderwerp.

**01.07** **Louis Michel**, ministre: Il n'est pas correct d'accuser le premier ministre de ne pas vouloir se présenter devant le Parlement. Il est lui-même favorable à l'organisation, demain à 14 h.15, d'un mini-débat.

Je dois dire que je suis un peu surpris par l'emballlement de certains. Il n'est pas juste de dire que le premier ministre ne veut pas débattre de cette question. Il a d'ailleurs proposé d'aborder cette dernière dans le cadre d'un mini-débat, demain, à 14.15 heures. Et cette proposition est maintenue.

Het is onjuist dat de eerste minister niet bereid is de discussie aan te gaan: hij heeft ingestemd met een minidebat morgen om 14.15 uur.

De plus, monsieur le président, il me paraît extrêmement léger de vouloir utiliser un sujet aussi sensible pour des raisons manifestement médiatiques ou politiciennes.

Bovendien lijkt het mij van weinig ernst te getuigen om een zo gevoelig debat voor partijpolitieke en mediadoeleinden te gebruiken. Voor zo een belangrijk debat zou men de klassieke tegenstellingen moeten kunnen overstijgen. *(Geroep bij de oppositie)*

*(Désapprobation sur divers bancs)*

J'estime très honnêtement, monsieur le président, qu'un sujet d'une telle importance mérite que l'on transcende les clivages classiques.

Het onderwerp is ernstig genoeg, denk ik, om te verwachten van alle democratische partijen dat zij er een serene discussie over houden. Mijn formeel voorstel luidt dat een minidebat zou worden gehouden, morgen om 14.15 uur, in aanwezigheid van de eerste minister. Punt.

Le sujet est grave et il mérite de faire l'objet d'un débat serein avec l'ensemble des partis de la majorité. Je propose la tenue d'un mini-débat demain en présence du premier ministre. L'opposition devrait cesser de lancer des accusations qui n'ont aucun fondement.

**01.08** **Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil kort repliceren. Daarnet heb ik heel bewust en met veel overtuiging namens mijn fractie de nadruk gelegd op de noodzaak dit dossier sereen te benaderen. Ik betreur enigszins dat de vice-eerste minister die sereniteit nu aantast door verklaringen die onze goede trouw terzake in twijfel trekken.

**01.08** **Yves Leterme** (CD&V): C'est moi qui ai insisté pour que ce dossier soit abordé dans un climat serein. La majorité propose à présent d'organiser un mini-débat sur un maxi-problème. Notre groupe souhaite dès lors

Mijnheer de vice-eerste minister, met uw permissie, u stelt voor een minidebat te organiseren over een maxiprobleem, een dossier dat heel de bevolking bezighoudt en dat wellicht binnen uw meerderheid een groot probleem is. Maar het punt waaraan wij vasthouden is dat, conform het grondwettelijk recht van ieder parlamentslid, wij morgen de kans moeten krijgen de regering te interpellieren. Wij hebben die politieke verantwoordelijkheid. Dat is de essentie van onze opdracht, die verschilt van die van de Senaat, mijnheer de voorzitter, die altijd graag over de Senaat spreekt. Wij staan erop morgen in plenaire vergadering onze interpellaties te ontwikkelen. Wij staan erop dat wij de kans krijgen het grondwettelijk interpellatierecht dat ieder parlamentslid toekomt – ook de heer De Crem – uit te oefenen.

Trouwens, ik roep de vice-eerste minister en de meerderheid op om inzake het Irak-dossier te stoppen met de mediamieke nummertjes. Dit dossier is te ernstig om de lijn die de voorbije weken werd gevolgd voort te zetten.

De **voorzitter**: Eerst komen de replieken en daarna zal ik een voorstel doen.

**01.09 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Mijnheer de voorzitter, ik meen dat de vice-eerste minister alleen maar moest bevestigen dat hij hier morgen samen met de eerste minister aanwezig zou zijn. Hij moest helemaal geen voorstel doen tot het houden van een minidebat. De leden van het Parlement zullen hun werk wel zelf organiseren en zij vragen om te interpellieren.

U weet ook, mijnheer de minister, mijnheer de vice-eerste minister, dat aan een interpellatie een motie kan worden verbonden en dat de bespreking van zo'n belangrijk dossier niet tot een minidebat kan worden herleid.

Wij vragen aldus uitdrukkelijk om onze interpellaties terzake te kunnen formuleren, morgennamiddag.

**01.10 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK)**: Mijnheer de voorzitter, het voorstel tot het houden van een minidebat is, per definitie, beschamend.

Blijkbaar moeten wij politieke conclusies trekken uit het feit dat de regering weigert om deel te nemen aan een normale interpellatie. Misschien zal zij straks die weigering intrekken – wat ik hoop –, want het zou beschamend zijn, niet alleen voor het land – al interesseert dat mij niet veel – maar vooral voor de regering en voor het Parlement.

Mijnheer de voorzitter, dit mogen wij ons niet laten aandoen. Over deze aangelegenheid mag geen minidebat worden gevoerd.

In het andere geval – en dat zou andermaal beschamend zijn – zal moeten worden gestemd over de vraag of de regering al dan niet wil worden geïnterpelleerd. Daartoe zouden wij immers worden gedwongen, als oppositie. Wij zullen die stemming misschien verliezen of misschien winnen, maar ook al verliezen wij ze, de schaamte zal bij de regering liggen en niet bij ons.

**01.11 Fred Erdman (SP.A)**: Mijnheer de voorzitter, de essentie van

faire usage de son droit d'interpeller le gouvernement, conformément à notre mission en tant que parlementaires. Nous tenons à pouvoir exercer le droit d'interpellation, qui nous est garanti par la Constitution.

Je lance un appel à la majorité pour qu'elle cesse toute manœuvre médiatique dans le dossier irakien.

**01.09 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Il n'appartient pas au ministre Michel de proposer ici l'organisation d'un mini-débat. C'est à la Chambre qu'il revient de régler l'organisation de ses travaux. L'opposition est demandeuse d'interpellations dignes de ce nom, lesquelles incluent le droit de déposer des motions.

**01.10 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK)**: Que le gouvernement refuse des interpellations est tout bonnement scandaleux. Peut-être devrions-nous tirer de ce refus des conclusions politiques et l'opposition sera-t-elle contrainte de voter sur la question de savoir si le gouvernement accepte ou non qu'on l'interpelle. Indépendamment du résultat du vote, cela équivaldrait à un blâme pour la coalition au pouvoir.

**01.11 Fred Erdman (SP.A)**:

het probleem en de hoofdvraag van de oppositie, is dat er een antwoord wordt gegeven omtrent de houding van de regering.

Ik kan niet inschatten, mevrouw Brepoels, wat de draagwijdte zou zijn van al dan niet interpellieren met een motie. (*Protest*)

Ik stel alleen vast dat men er in deze kwestie niet op is gericht om een antwoord te krijgen, maar men integendeel louter procedurele spelletjes speelt.

(...)

U weet dat ik daarstraks een voorstel heb geformuleerd waarbij ik tezelfdertijd heb aangeduid dat – niet in het kader van de gewone vragen, maar met een uitgebreide vraag – het antwoord dat men van de eerste minister verwacht, zou kunnen worden verkregen vermits hij akkoord gaat om hier om kwart na twee te zijn. Indien men er dus werkelijk op uit is om in deze zaak gewoon procedurele spelletjes te spelen, heeft men andere bedoelingen dan ten overstaan van de publieke opinie de werkelijke houding van deze regering toe te lichten.

De **voorzitter**: Collega's, wat wordt juist gevraagd? Qu'est-ce qu'on demande exactement? Mijnheer Leterme, zeg mij duidelijk wat u wilt.

**01.12 Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, wij vragen dat deze Kamer van Volksvertegenwoordigers over een dossier dat heel de samenleving bezighoudt – als er deze tijd al een belangrijk dossier is, is het wel dat dossier – op zijn minst dat kan doen waartoe zij is verkozen. De Kamer moet de regering ondervragen, maar vooral ten aanzien van de ingenomen standpunten moet men toelaten dat de volksvertegenwoordigers hun verantwoordelijkheid opnemen en hun houding bepalen, zodat zij door de kiezers kunnen worden beoordeeld. Dat is de essentie van de vraag. Daarom vragen wij uitdrukkelijk dat morgen – de premier is beschikbaar, dus de problemen liggen blijkbaar elders – die interpellaties met een dringend karakter op het normale tijdstip in de plenaire vergadering kunnen worden afgehandeld.

L'essentiel, c'est qu'une réponse soit apportée aux questions portant sur la position du gouvernement. Je ne vois vraiment pas l'intérêt de s'interroger sur la possibilité ou l'impossibilité d'interpeller les ministres, à moins, peut-être, que d'aucuns veuillent se livrer à des manœuvres procédurières.

L'opposition a pourtant eu la possibilité d'obtenir une réponse du premier ministre, qui était disposé à être présent parmi nous mais, apparemment, ses objectifs sont tout autres.

**01.12 Yves Leterme** (CD&V): Il est scandaleux que, dans ce dossier important, la Chambre ne soit pas en mesure de travailler correctement. Elle doit pourtant s'acquitter de son devoir à l'égard de l'électeur. Notre groupe demande tout simplement de pouvoir développer des interpellations demain après-midi, conformément à la procédure normale.

De **voorzitter**: Ik pas artikel 26 en artikel 91 toe, en ik vraag of een vijfde van de Kamer deze verzoekschriften steunt.

**01.13 Paul Tant** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, voor alle duidelijkheid: ik denk dat wij het met elkaar eens waren om te zeggen dat de urgentie in de Conferentie verworven was.

De **voorzitter**: De urgentie is aangenomen, maar het is een ander gevolg. Zijn hier 30 collega's die het standpunt van de heer Leterme steunen? Willen die rechtstaan? Ik zal ze dan tellen, samen met de heer griffier.

*Meer dan 30 leden staan recht.  
Plus de 30 membres se lèvent.*

Collega's, u bent met 30. Met toepassing van artikel 91, laatste alinea, te lezen met artikel 26, 5, zullen deze interpellaties in plenaire vergadering doorgaan. Ik moet alleen nog datum, uur en plaats vastleggen. Ze moeten in principe deze week worden gehouden.

Conformément au règlement, les interpellations urgentes, soutenues par plus de 30 membres, seront donc

développées – et je crois que leur intérêt est général – en séance plénière cette semaine. Je vais vérifier à quel moment elles pourront avoir lieu.

**01.14 Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb akte genomen van uw verklaring. Ik wil nogmaals, namens mijn fractie, onderstrepen dat ik het bijzonder betreurt dat wij zo'n strijd moeten voeren om de essentie van de functie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers te laten uitoefenen. Het is jammer dat de regering, de meerderheid en nu ook de voorzitter zich moeten verschuilen achter het Reglement om te proberen te vermijden dat de Kamer haar rol vervult.

**01.14 Yves Leterme** (CD&V): Je déplore que nous soyons contraints de mener un tel combat pour pouvoir assumer notre fonction et que la majorité, ainsi que le président, en soient réduits à invoquer la procédure pour empêcher l'opposition de jouer son rôle.

De **voorzitter**: Mijnheer Leterme, ik moet het Reglement toepassen. De interpellaties zullen in plenaire vergadering worden gehouden. Ik moet nu nagaan wanneer precies en ik vermoed wanneer dat zal zijn.

**01.15 Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik vermoed het ook. De eerste minister heeft na zes telefoons over en weer laten weten dat hij ter beschikking zou zijn van de Kamer om 14.15 uur morgennamiddag. Ik hoop dat hij het verstand heeft om tegemoet te komen aan uw verzoek om dan de interpellaties te beantwoorden, want in het andere geval zullen wij daaruit alle mogelijke politieke conclusies kunnen trekken.

**01.15 Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): Après bien des difficultés, nous avons obtenu que le premier ministre assiste demain à la séance plénière de 14.15 heures. Je présume que nous pourrions dès lors l'interpeller à ce moment-là.

Le **président**: Le règlement, c'est le règlement! Cela vaut pour nous et cela vaut pour les autres! L'incident est clos.

**01.16 Gerolf Annemans** (VLAAMS BLOK): U gaat het ook voor hem toepassen.

## **Wetsontwerp en -voorstellen**

### **Projet et propositions de loi**

**02 Wetsvoorstel van de heer Dirk Van der Maelen, mevrouw Martine Dardenne en de heren Robert Denis, Claude Eerdeken, Stef Goris en Peter Vanhoutte houdende wijziging van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (2083/1 tot 6)**

- Wetsvoorstel van de heer Pieter De Crem tot wijziging van artikel 14 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (59/1 en 2)

- Wetsvoorstel van de dames Els Van Weert en Annemie Van de Casteele tot wijziging van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit-, en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie (2055/1 en 2)

**02 Proposition de loi de M. Dirk Van der Maelen, Mme Martine Dardenne et MM. Robert Denis, Claude Eerdeken, Stef Goris et Peter Vanhoutte modifiant la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (2083/1 à 6)**

- Proposition de loi de M. Pieter De Crem modifiant l'article 14 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (59/1 et 2)

- Proposition de loi de Mmes Els Van Weert et Annemie Van de Casteele modifiant la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente (2055/1 et 2)

### **Beroep op het reglement** **Rappel au règlement**

**02.01 Frieda Brepoels** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, na dit proceduredebat doe ik een beroep op het Reglement en vraag ik of u bij het begin van deze plenaire vergadering wil vaststellen of het quorum bereikt is.

**02.01 Frieda Brepoels** (VU&ID): J'invoque le Règlement et je souhaite que le président vérifie si le quorum est bien atteint.

De **voorzitter**: Dat speelt geen rol, mevrouw. Het is een telling van een vijfde van de leden van de Kamer.

**02.02 Frieda Brepoels** (VU&ID): Neen, mijnheer de voorzitter. Ik bedoel dat wij deze namiddag...

De **voorzitter**: Volgens mijn beslissing wordt er nu geen stemming gehouden!

Le **président**: Je m'oppose à cette proposition

**02.03 Frieda Brepoels** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, daar gaat het niet over! Ik heb het niet over het vorige debat. Ik heb het over de punten die nu geagendeerd staan. Er staan 4 punten geagendeerd. Ik vraag u vast te willen stellen of een quorum aanwezig is.

De **voorzitter**: Ik zal dat doen wanneer het mij past. Het Reglement laat mij zulks toe.

Le **président**: Selon le Règlement, c'est le président lui-même qui décide s'il est nécessaire de le faire et quand il faut le faire.

**02.04 Frieda Brepoels** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, conform artikel 31 van het Reglement vraag ik u nu te willen vaststellen of het quorum bereikt is.

De **voorzitter**: Dat is niet waar mevrouw. Ik kan het laten vaststellen op het ogenblik dat ik het wens vast te stellen! En ik wens het nu niet te doen.

**02.05 Frieda Brepoels** (VU&ID): Waar staat dat in het Reglement, mijnheer de voorzitter?!!

De **voorzitter**: De agenda staat vast en is goedgekeurd geweest door een vorige vergadering. Punt 1 zal nu besproken worden. Ik heb een proceduredebat toegelaten en – zo hoop ik – correct geleid!

Je viens de faire mener un débat de procédure pendant trois quarts d'heures. S'il n'y a pas de demande explicite de modification de l'ordre du jour, nous abordons à présent le point 1 de l'ordre du jour.

Je continue avec ce que j'ai commencé! De cette façon-là, on peut amuser la galerie du matin au soir! Cela fonctionne avec tout le monde peut-être, mais pas avec moi!

Ik stel u voor een enkele bespreking aan deze drie wetsvoorstellen te wijden (*Instemming*).  
Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces trois propositions de loi (*Assentiment*).

### **Algemene bespreking** **Discussion générale**

De algemene bespreking is geopend.  
La discussion générale est ouverte.



La parole est au rapporteur, M. Bacquelaïne.

**Beroep op het reglement**  
**Rappel au règlement**

**02.06 Danny Pieters** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, Mijnheer de voorzitter, ik vraag het woord voor een beroep op het Reglement.

De **voorzitter**: U hebt het woord, mijnheer Pieters. U krijgt 2 minuten.

**02.07 Danny Pieters** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, ik probeer beleefd, kalm en vriendelijk te weten wat artikel 31 inhoudt. Ik denk dat het niet past te zeggen dat ik moet zwijgen of ophoepelen. Ik neem aan dat u deze uitspraken gedaan hebt in het vuur van uw betoog. Ik denk dat dit niet past.

De **voorzitter**: Mijnheer Pieters, ik zal u artikel 31 voorlezen. Ik citeer: "Op het voor de vergadering gestelde uur, neemt de voorzitter kennis van de presentielijst opgemaakt door de griffiediensten; hij kan ofwel onmiddellijk de vergadering openen ofwel de namen doen afroepen". Ik ga verder met punt 3 van artikel 31. Ik citeer opnieuw: "Indien vastgesteld wordt dat het vereiste aantal leden niet aanwezig is kan de voorzitter de vergadering voor ten hoogste zestig minuten verdagen. Maakt hij van dit recht geen gebruik of is het vereiste aantal leden nog niet aanwezig, dan stelt hij de volgende vergadering op één der vier volgende werkdagen vast...."

Ik heb de beslissing te nemen! Traditie is dat nooit bij het begin van een vergadering over dit type van vraag gestemd wordt. Mochten we de agenda wijzigen, dan hebt u gelijk en moet ik een stemming vragen. U moet mij geen dingen willen doen die ik niet gewoon ben te doen. We zijn niet bij het begin van een bespreking. Mocht ik straks punt 4 wijzigen – wat kan zijn – dan moet ik het akkoord van de Kamer krijgen.

Mijnheer Pieters, verontschuldigd mij dat ik een beetje uit mijn krammen ben geschoten, maar, het weze mij vergeven!  
Het incident is gesloten.

**02.08 Daniel Bacquelaïne**, rapporteur: Monsieur le président, il s'agit du rapport de nos discussions au sein de la commission des Affaires étrangères concernant la proposition de loi modifiant la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente.

Le travail concernant ce rapport a été scindé en deux, Mme Laenens fera quant à elle la synthèse des auditions effectuées en commission et qui ont été déterminantes pour l'évolution de cette proposition.

Nos travaux peuvent être divisés en trois parties. Nous avons d'abord entrepris la présentation et la discussion d'un premier texte. Dans un deuxième temps, il s'est agi de l'organisation d'auditions d'ONG, de représentants des industries d'armement et des organisations syndicales. Enfin, dans une troisième phase, nous avons apporté les dernières modifications au texte, qui a ensuite été

**02.07 Danny Pieters** (VU&ID): Je ne puis admettre que vous m'imposiez le silence avec une telle brutalité.

Le **président**: Une telle demande visant à vérifier le quorum est particulièrement inhabituelle en début de séance. Elle serait plus compréhensible dans le cadre d'une demande de modification de l'ordre du jour, par exemple. Pourquoi nous mettrions-nous à adopter des comportements inusités?

**02.08 Daniel Bacquelaïne**, rapporteur: Tijdens de vergadering van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen van 6 november 2002 hebben de verscheidene fracties de kans gehad hun mening te geven over een eerste versie van het wetsvoorstel. De heer Dirk Van der Maelen bracht in herinnering dat de besprekingen hierover in het Parlement al tijdens de vorige zittingsperiode werden aangevat en onderstreepte dat het Belgische aandeel in de Europese wapenhandel slechts 5 procentbedraagt en dat er dus een

présenté en commission lors de la dernière semaine du mois de décembre 2002.

Les différents groupes ont pu s'exprimer sur une première version de la proposition de loi lors de la commission des Affaires étrangères du 6 novembre 2002. Notre collègue Dirk Van der Maelen, président du groupe SP.A, a rappelé que la réflexion parlementaire avait débuté lors de la précédente législature, soulignant que la part belge dans le secteur européen du commerce des armes ne s'élevait qu'à 5% et que, par conséquent, une approche coordonnée au niveau européen était nécessaire.

En outre, M. Van der Maelen a souligné les modifications déjà apportées à la loi de 1991, modifications visant à soumettre à l'obtention d'une licence toute implication dans le commerce des armes et à instaurer un régime d'extraterritorialité des sanctions pénales.

M. Van der Maelen a ensuite souligné les points de la proposition qui lui paraissaient les plus significatifs et notamment l'intégration du code de conduite européen dans la législation belge – une première qui peut connaître un effet d'entraînement dans les autres Etats membres –, l'ajout de nouveaux critères à prendre en compte dans la décision d'accorder ou de refuser une licence ou l'amélioration du contrôle du respect de la clause de non-réexportation. Une amélioration supplémentaire pourrait constituer dans l'introduction d'une formule sur le marquage des armes. Le parlementaire termina son intervention par le refus d'introduire un contrôle a priori du Parlement.

Pour le groupe MR, Robert Denis a souligné les avancées apportées sur le plan de la transparence et de l'efficacité. Lui aussi espère que l'intégration d'une partie des critères du code de conduite de l'Union européenne aura un effet d'entraînement sur nos partenaires de l'Union. Le député a, lui aussi, refusé le pouvoir de codécision du Parlement sur l'octroi des licences, une telle formule ne garantissant pas la confidentialité requise. Robert Denis a conclu son intervention en considérant que la Belgique, à travers cette proposition, renforçait le caractère éthique de sa position sur la scène internationale.

Au nom du groupe Ecolo-Agalev, Martine Dardenne a estimé que les deux points importants de cette proposition étaient l'intégration dans la législation belge du code de conduite et le renforcement du contrôle parlementaire. Appartenant au même groupe, Peter Vanhoutte distingue trois types d'Etats: ceux à qui on peut vendre des armes, ceux à qui on ne peut pas vendre des armes et ceux qui sont dans une zone grise et pour lesquels il est important de bien délimiter un bon cadre d'appréciation. A son sens, les capacités de défense ne doivent pas être négligées car elles visent à protéger la démocratie et il ne faut pas fermer nos entreprises d'armement au profit d'autres pays moins délicats sur le plan éthique. L'intervenant a estimé qu'il serait erroné d'aborder ce dossier en termes communautaires, les exportations flamandes connaissant une croissance non négligeable.

Pour le parti socialiste, Patrick Moriau a souligné l'importance d'une réflexion afin d'éviter tout effet pervers issu de la proposition de loi faisant ainsi référence aux réactions des différents acteurs

coördination op het Europese niveau moet komen. Voorts wees de heer Van der Maelen ook op de wijzigingen die al werden aangebracht aan de wet van 1991 en die voorzien in het onderwerpen aan een vergunning van elke betrokkenheid bij de wapenhandel en in een extraterritoriale werking van de sancties.

Vervolgens beklemdoende hij op de gedragscode die in de Belgische wetgeving werd opgenomen, de toevoeging van nieuwe criteria waarmee rekening moet worden gehouden om een vergunning toe te kennen of te weigeren en de betere controle op de naleving van de clausule van niet-wederuitvoer. De wetgeving zou nog kunnen worden verbeterd door te voorzien in een procedure voor het merken van de wapens. De heer Robert Denis onderstreepte namens de MR-fractie de vooruitgang die werd geboekt, hoofdzakelijk wat transparantie en doeltreffendheid betreft. Hij hoopt dat het overnemen van een deel van de criteria van de gedragscode van de EU onze partners binnen de Unie ertoe zal aanzetten hetzelfde te doen. De heer Denis wees de medebeslissingsbevoegdheid van het Parlement inzake de toekenning van de licenties van de hand en eindigde zijn betoog met de overweging dat België het ethische karakter van zijn standpunt op de internationale scène versterkt. Mevrouw Martine Dardenne was namens de Ecolo-Agalev-fractie van mening dat het opnemen van de gedragscode in de Belgische wetgeving en de versterking van de parlementaire controle de twee belangrijkste punten zijn. De heer Vanhoutte van zijn kant maakte een onderscheid tussen drie soorten Staten: die waaraan men wapens kan verkopen, die waaraan men geen wapens kan verkopen en tot slot de landen die zich in een grijze zone bevinden en waarvoor beoordelingscriteria moeten

concernés: entreprises, syndicats et ONG. Le député cite la limite d'âge pour les enfants soldats, la lutte contre le terrorisme, le lien entre défense militaire et défense sociale et le député demande l'audition des différents acteurs concernés.

Pour le VLD, Stef Goris a souligné l'importance de laisser aux ministres responsables de la décision un pouvoir d'appréciation. L'intervenant a également souligné les préoccupations du secteur en Flandre.

Au nom de l'opposition, Peter De Crem a retiré sa proposition afin d'introduire des amendements sur la proposition de loi en discussion et Els Van Weert a souligné l'importance du principe de précaution et de la question de la production sous licence dans un pays tiers. Elle a également défendu la rédaction d'une liste de pays avec lesquels aucun commerce d'armes ne serait permis.

Lors de cette première discussion, le ministre des Affaires étrangères est également intervenu pour préciser que la FN avait développé un savoir-faire très sophistiqué: traçabilité, destruction d'armes à distance et qu'il refusait les slogans réducteurs de la reconversion à tout prix du secteur de l'armement.

Suite aux auditions du 29 novembre, des amendements ont été rédigés afin de tenir compte de certaines remarques faites par les intervenants. Personnellement, je me suis réjoui au nom de mon groupe que les inquiétudes patronales et syndicales aient pu être rencontrées. Le ministre pourra ainsi tenir compte des enjeux socio-économiques. Les informations contractuelles resteront confidentielles et cela, même dans le rapport semestriel. Une procédure simplifiée sera arrêtée pour les licences concernant les pays européens.

En ce qui concerne les enjeux et l'introduction des enjeux socio-économiques dans les critères d'appréciation, monsieur le président, je souhaiterais, à ce moment-ci de mon rapport, intervenir sur la nécessité d'une correction technique dans le texte. Il y a en effet, à l'article 3 une différence entre la version néerlandaise et la version francophone. Dans la version néerlandaise, on parle de "deze factoren van invloed mogen" ...

Le **président**: A quelle page êtes-vous, monsieur le rapporteur?

**Daniel Bacquelaine**, rapporteur: A la page 5 à la fin de l'article 3 du texte de la proposition de loi.

La version francophone dit: "que ces facteurs ne puissent avoir la moindre influence". Donc les mots "la moindre" ont été rajoutés par rapport à la version néerlandaise. Je proposerais que l'on supprime ces deux mots en correction technique pour être fidèle au texte de base, qui était le texte néerlandophone.

worden uitgewerkt. Volgens hem mag de defensiecapaciteit niet over het hoofd worden gezien. De spreker besloot dat het verkeerd zou zijn dit dossier uit een communautair oogpunt te benaderen. De heer Patrick Moriau heeft voor de PS gewezen op de noodzaak van een reflectie teneinde mogelijke ongewenste neveneffecten van het wetsvoorstel te voorkomen, daarbij doelend op de reacties van de verscheidene actoren, bedrijven, vakbonden en NGO's. De heer Stef Goris heeft er namens de VLD op gewezen hoe belangrijk het is de bevoegde ministers bij hun beslissing de nodige beoordelingsruimte te geven. Namens de oppositie trok de heer De Crem zijn voorstel in en diende hij amendementen in bij het voorliggende wetsvoorstel en wees mevrouw Els Van Weert op het belang van het voorzorgsbeginsel en van het vraagstuk van de productie onder vergunning van een derde land. Tijdens die eerste bespreking heeft minister Louis Michel het woord genomen om erop te wijzen dat FN een zeer geavanceerde knowhow heeft ontwikkeld en wees hij de zeer eenzijdige slogan – dat de wapensector kost wat kost een reconversie moet ondergaan – van de hand. Na de hoorzittingen van 29 november werden amendementen opgesteld om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de verschillende sprekers en namens mijn fractie heb ik toegejuicht dat men tegemoet is gekomen aan de bekommernissen van werkgevers en vakbonden.

**Daniel Bacquelaine**, rapporteur: Ik grijp de gelegenheid aan om erop te wijzen dat de Nederlandse versie van artikel 3 van de tekst aangenomen door de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen wel klopt (doc. Nr. 2083/6), maar dat dit niet zo is

Si vous le voulez bien, je continue. M. Van der Maelen a souligné l'importance d'introduire, par le biais des amendements, la totalité du code de conduite dans notre législation, introduction qui à ses yeux est le point essentiel pour tous les signataires de la proposition de loi.

Ce code de conduite sera donc pris en compte dans l'évaluation réalisée dans le cadre de la "PESC" lors de l'octroi de licences. La liste du matériel militaire sera complétée en tenant compte de la liste européenne dressée en vertu du point 5 des dispositions d'exécution du code et le rapport annuel devra reprendre les arguments émis lors de la discussion sur la mise en œuvre du code européen.

Quant au rapport semestriel, Dirk Van der Maelen précise qu'il sera examiné devant une commission ad hoc de la commission des relations extérieures, commission qui appliquera le règlement de la commission des achats militaires.

A cet égard, notre commission a décidé de retirer l'amendement relatif à la constitution de cette commission ad hoc, considérant qu'il s'agissait là d'une prérogative de la commission du règlement et donc de l'ensemble de la Chambre qui doit se prononcer sur la création d'une nouvelle commission. Une proposition de modification du règlement a d'ailleurs été déposée à cet effet.

Au nom du groupe Ecolo-Agalev, Mme Drion a approuvé les amendements ayant pour mérite de rassurer le secteur et d'adresser un signal positif à nos partenaires européens. Elle a exprimé le vœu que notre législation ait un effet d'entraînement vis-à-vis de nos partenaires comme l'a illustré notre loi sur les mines antipersonnel. Elle conclut en disant que la formule retenue par la Belgique est effectivement excellente parce qu'elle équilibre les impératifs éthiques et les aspects commerciaux.

Pour le VLD, Stef Goris a insisté sur le double objectif poursuivi par les auteurs de la proposition: l'augmentation de la transparence et l'incorporation du Code de conduite. Des représentants de l'opposition parlementaires se sont également prononcés sur ces différents amendements.

Pour le CD&V, M. De Crem ne décèle pas dans la proposition de loi un durcissement de la législation. Il considère que les amendements sont le fruit de marchandages liés à d'autres dossiers. Il regrette l'absence d'un réel contrôle parlementaire et propose que l'avis de la commission des Affaires étrangères devienne contraignant.

M. Van den Eynde juge que les modifications apportées assouplissent incontestablement la loi du 5 août 1991. La notion de confidentialité défendue par les entreprises ne peut être, à ses yeux, prise en compte par les partis défendant une plus grande transparence sur ce dossier. Selon lui, les rapports constituent une faible amélioration car les exportations seront effectives depuis longtemps.

Pour le groupe VU&ID, Mme Van Weert conteste les marges d'appréciation laissées aux ministres, ce qui empêche toute amélioration de l'application de la législation. A ses yeux, l'amélioration du contrôle parlementaire et de la transparence laisse

pour de Franstalige versie: de woorden "la moindre" voor het woord "influence" in de voorlaatste regel van artikel 3 moeten worden geschrapt.

De heer Van der Maelen heeft erop gewezen hoe belangrijk het is dat de gedragscode in onze wetgeving wordt opgenomen. Hij vindt het ook positief dat het halfjaarlijks verslag door een ad hoc commissie zal worden onderzocht. Namens Ecolo-Agalev heeft mevrouw Drion de amendementen goedgekeurd, die de verdienste hebben dat ze de sector geruiststellen en dat ze een positief signaal geven aan onze Europese partners. Zij hoopt dat onze wetgeving een voorbeeldfunctie zal hebben voor de wetgeving in de andere landen. De heer Stef Goris heeft gewezen op de dubbele doelstelling van de indieners van het wetsvoorstel: meer transparantie tot stand brengen en de gedragscode overnemen.

Ook de vertegenwoordigers van de parlementaire oppositie hebben hun mening over die amendementen gegeven. De heer De Crem oordeelt namens de CD&V dat dit wetsvoorstel de bestaande wetgeving niet strenger maakt en hij ziet de amendementen als het resultaat van een koehandel in het kader van andere dossiers. Hij betreurt dat er geen echte parlementaire controle komt en stelt voor dat het advies van de commissie Buitenlandse Betrekkingen bindend zou worden.

De heer Francis Van den meent dat de aangebrachte wijzigingen een versoepeling van de wet van 5 augustus 1991 inhouden. De partijen die voorstander zijn van meer transparantie in dit dossier mogen geen rekening houden met het begrip vertrouwelijkheid dat door de bedrijven wordt aangevoerd.

beaucoup à désirer.

Pour le cdH, M. Jean-Pierre Grafé a déposé un amendement visant à retarder la mise en vigueur de la loi jusqu'au moment où le code de conduite deviendra contraignant dans une majorité des Etats membres, dont la Grande-Bretagne et l'Allemagne. Cet amendement a ensuite été retiré.

Les articles de la proposition de loi et les amendements de M. Van der Maelen et consorts seront ainsi adoptés par la commission des Affaires étrangères. Les amendements de Mme Brepoels, de Mme Van Weert et de M. De Crem seront, quant à eux, rejetés.

Le texte final de la proposition a donc été approuvé par notre commission par 7 voix pour, 3 voix contre et 2 abstentions. Je vous remercie de votre attention.

Namens VU-ID stelt mevrouw Van Weert de beoordelingsmarges die aan de minister worden gelaten in vraag. Zij is van oordeel dat de verbetering van de parlementaire controle en de verhoging van de transparantie te wensen overlaten. De heer Grafé heeft voor de cdH een amendement ingediend dat ertoe strekt de inwerkingtreding van de wet uit te stellen tot de gedragscode in een meerderheid van de lidstaten, waaronder Groot-Brittannië en Duitsland, bindend wordt. Het wetsvoorstel werd aangenomen met 7 stemmen tegen 3 en 2 onthoudingen.

### **Délégation étrangère Buitenlandse delegatie**

Le **président**: Mes chers collègues, je profite de l'occasion pour accueillir à la tribune de la Chambre Mme Amon Ago Marthe, première vice-présidente de l'Assemblée nationale de Côte d'Ivoire, chef de délégation, Mme Dikebie Amenan Joséphine, députée du groupe parlementaire PDCI et M. Fanny Mory, député du groupe parlementaire Solidarité Plus et premier conseiller de l'Ambassade. Je vous ai accueillis hier à la présidence, je vous accueille avec grand plaisir et je souhaite à votre pays paix et prospérité. Merci d'être parmi nous.

(Applaudissements)  
(Applaus)

### **Algemene bespreking (voortzetting) Discussion générale (continuation)**

**02.09** **Leen Laenens**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, collega's, ik zal proberen een synthese te geven van hoorzittingen die een hele dag in beslag hebben genomen, maar die zeer zinvol waren. Ik wil alle sprekers kort vermelden.

Tijdens de voormiddag was er een resem NGO-voorzitters. Mevrouw Montserrat Carreras, die Amnesty International vertegenwoordigt, is begonnen. Zij onderstreept dat geen enkele regering conform het internationaal recht de uitvoer van wapens mag toestaan naar een land waar een manifest risico bestaat dat die wapens zouden worden gebruikt om mensenrechten op flagrante wijze te schenden. Zij zegt dan ook dat het zinvol zou zijn dat alle regeringen een internationaal en afdwingbaar verdrag zouden sluiten met betrekking tot de controle op de wapenuitvoer.

Amnesty stelt nochtans dat er met deze wetswijziging een betekenisvolle vooruitgang wordt geboekt. De bemerkingen van Amnesty komen er in essentie op neer dat er een grotere verantwoordelijkheid zou liggen op het uitvoerland, niet alleen op het vlak van de wetgeving maar zeker op het vlak van de controle en vooral ook van de aanwending van de wapens. Amnesty is gekant tegen de vraag van de wapensector om de verplichting tot vergunning op de heffen voor een aantal NAVO- en andere

**02.09** **Leen Laenens**, rapporteur: Je rends compte des auditions consacrées à la loi sur les armes par la commission. Cette dernière a tout d'abord procédé à l'audition des différentes ONG. Le représentant d'Amnesty International affirme qu'aucun gouvernement ne peut exporter d'armes vers des pays qui violent les droits de l'homme. L'organisation insiste sur la nécessité d'une convention internationale et considère cette modification de la législation comme un progrès. Le pays exportateur doit être davantage responsabilisé. Les entreprises privées doivent également être soumises à des règles. Amnesty n'est pas favorable à l'établissement d'une liste noire et ne souhaite pas d'assouplissement des

geassocieerde landen. Ten slotte stelt Amnesty dat er een aantal afdwingbare regels moeten zijn voor de overdracht naar andere landen en dat zulks ook moet gelden voor privé-ondernemingen.

Toen men haar vroeg wat Amnesty vond van de opstelling van een zogenaamde zwarte lijst, antwoordde zij dat Amnesty er geen voorstander van was, omdat het opstellen van zo'n lijst tot gevolg zou kunnen hebben dat voor uitvoervergunningen naar andere landen de criteria van de mensenrechten niet meer zouden worden geëist.

De heer Bernard Adam vertegenwoordigt GRIP, een onafhankelijk onderzoekscentrum. Hij benadrukt dat er twee belangrijke nieuwe criteria worden toegevoegd, zoals collega Bacquelaire al heeft vermeld. Het gaat met name om het verbod om wapens uit te voeren naar landen waar kindsoldaten worden ingezet en de uitbreiding van de toestemming om wapens uit te voeren ten opzichte van de wet van 1991. Voorts is er de opnemings van de Europese gedragscode. Iedereen weet intussen dat die Europese gedragscode tot nu toe geen juridische verplichting inhoudt. Ook andere sprekers bevestigen dat België hiermee een belangrijke voortrekkersrol opneemt. Men hoopt dat dit signaal tot gevolg zal hebben dat er versneld een gemeenschappelijk beleid inzake wapenuitvoer binnen Europa zal totstandkomen.

Er is ook een duidelijke verbetering met betrekking tot een strikter toezicht op de eindbestemming. Hij vraagt met aandring ook de authenticiteit van het attest van de eindbestemming beter te controleren. Hij pleit voor een meer collectieve besluitvorming op het niveau van de regering. GRIP denkt niet dat de toepassing van dit wetsvoorstel ook maar enige sociaal-economische weerslag zal hebben op de sector. Volgens GRIP zeggen sommigen dat wel 20.000 banen door dit wetsvoorstel op het spel zouden worden gezet, maar het zou gaan om 7.000 directe banen in de sector. Hij benadrukt nogmaals de noodzaak van een betere controle.

Voor Pax Christi Vlaanderen heeft de heer Bart Horemans het woord genomen. Hij zegt dat zijn organisatie gematigd tevreden is over deze verbetering. Ook hij zegt dat het vooral zal gaan om de naleving. Hij roept op om samen met het Internationaal Actienetwerk Lichte Wapens, IANSA, de campagne te ondersteunen die wil dat onder het Italiaans voorzitterschap het maken van de Europese code tot een bindende code een van de prioriteiten op de Europese agenda zou zijn.

Er was ook een korte discussie over de definitie van kindsoldaten en over welke leeftijd daarvoor in aanmerking moet worden genomen.

Een ander aspect is de transparantie en de controle, waarin zij nogmaals benadrukken dat het Parlement zijn controlefunctie maximaal moet kunnen uitoefenen en dat dit met dit wetsvoorstel toch verbeterd wordt. Daarvoor moet het rapport ook voor elke toegekende of geweigerde vergunning aangeven wie de producent en de bestemming is en preciseren over welke soort wapens of materieel het ging, ook vooral voor dual use.

Er wordt een vergelijking gemaakt met wetgeving in andere landen en nog eens beklemtoond dat markerings- en tracerings- een belangrijk

exportations vers les pays de l'OTAN.

Le GRIP note l'adjonction d'un nouveau critère important: l'interdiction d'exporter vers les pays qui ont recours aux enfants soldats. Il faut mettre en place une réglementation européenne contraignante en la matière. Pour le GRIP, la Belgique joue un rôle de pionnier à cet égard. Ces mesures n'auront aucune influence sociale ou économique sur le secteur. En outre, l'organisation préconise un meilleur contrôle de la destination finale des armes et le recours à un processus décisionnel plus collectif au sein du gouvernement.

L'organisation *Pax Christi* est satisfaite des aménagements et se joint à la campagne qui vise à rendre le code européen contraignant sous la présidence italienne. Cette modification de la loi tend à améliorer la transparence et le contrôle. Il faut que les rapports soient établis avec le plus de précision possible afin que le Parlement puisse exercer sa mission de contrôle. A cet effet, il faut organiser au mieux le marquage et la traçabilité des armes.

Le "Forum voor vredesactie" ne constate guère d'amélioration en ce qui concerne la transparence et les possibilités de contrôle. Le contenu des rapports importe davantage que la fréquence de ces derniers.

Des représentants des entreprises ont pris la parole au cours de la réunion de l'après-midi: Agoria, Barco, Herstal, Sabca, etc. Ils ont souligné que que la législation belge en matière d'armements est une des plus sévères au monde et que, bien que l'aspect éthique du dossier reste primordial, la dimension socio-économique ne doit pas être perdue de vue. Ils ont demandé que toutes les initiatives soient prises au niveau

hulpmiddel zouden zijn in een degelijke rapportage die controle toelaat. Zowel de heer Horemans als later de heer Crols beklemtonen het feit dat tot nu toe de afdwingbaarheid van de wetgeving voor die twee een probleem is en zij pleiten ervoor dat recht ook toe te kennen zodat zij wapenexportlicenties juridisch zouden kunnen aanvechten.

De volgende vertegenwoordiger van het Forum voor Vredesactie, de heer Crols, zegt dat de belangrijkste punten de transparantie en de controleerbaarheid zijn. Daarin ziet hij nauwelijks vermeldenswaardige verbeteringen. Hij vergelijkt met milieuvergunningen om aan te tonen dat transparantie een goede zaak is, want tien jaar geleden, stelt hij, waren milieuvergunningen geheim en het resultaat was dat de milieuwetgeving door de overheid in haar vergunningsbeleid niet werd toegepast. Op het ogenblik dat dit transparant geworden is, is er een gevoelige verbetering waar te nemen van die wetgeving. Niet zozeer het aantal rapporten is belangrijk, maar wel wat erin staat. Hij maakt de vergelijking met de rapportage in de Verenigde Staten, Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De controleerbaarheid van de wapenwet, zoals gesteld, vindt hij ook geen noemenswaardige verbetering.

Na de heer Crols is de heer Albert van de Commissie "Rechtvaardigheid en Vrede" aan het woord gekomen. Hij heeft de internationale context gesitueerd, gaande van de Koude Oorlog tot 11 september als een belangrijk gegeven dat maakt dat de verspreiding van de lichte wapens nog veel groter is en een veel grotere impact heeft dan vroeger. Hij heeft de link gemaakt met België en gesteld dat België deel uitmaakt van de dertien landen die de wereldhandel in lichte wapens domineren en, meer nog, dat FN 10% van alle aanvalsgeweren die wereldwijd worden vervaardigd, voor zijn rekening neemt. Hij ziet de huidige wet als een belangrijke vooruitgang, ook omwille van de Europese dynamiek die daarmee op gang getrokken wordt.

Bij de opmerkingen van de aanwezige leden op de inleidingen gebracht door de verschillende vertegenwoordigers, stelde de indiener, de heer Van der Maelen, dat hij het niet eens is met de kritiek als zou het een versoepeling zijn van de wapenwet en hij is daarvoor in detail gegaan. Ik ga ervan uit dat dit later in de discussie nog wel meer naar voren zal komen.

Wat betreft de vraag over een meer collectieve besluitvorming, heeft collega Chevalier beklemtoond dat de minister niet alleen beslist, aangezien hij beschikt over rapporten van zijn administratie, en geconcludeerd dat het een gezond principe is dat de politicus degene is die de verantwoordelijkheid op zich neemt.

Collega Vanhoutte heeft het voorbeeld aangehaald van de Delcrederedienst, waarvoor verscheidene ministers voor een beslissing verantwoordelijk zijn wat inzake besluitvorming alles behalve meer duidelijkheid geeft.

Collega Denis vindt dat de vertegenwoordigers van de NGO's de wapensector soms te eenzijdig hebben voorgesteld.

Wat de discussie van de leeftijd van de kindsoldaten betreft, heeft mevrouw Montserrat Carreras van Amnesty International gezegd dat

européen et que la procédure administrative soit simplifiée. Les multiples modifications de loi opérées en Belgique et la suppression de la non-publicité, que d'aucuns réclament, inquiètent les clients potentiels. Ils ont rappelé instamment que 18.000 emplois et des millions de chiffre d'affaires sont en jeu.

het internationaal recht hierover niet eenduidig is. De discussie werd nog gevoerd over de tegenstelbaarheid van de wet. Dit werd geïllustreerd met het geval van het voor de Raad van State brengen van een zaak. Deze geeft een zeer beperkende interpretatie aan het begrip belang in de zaak. Bij de Raad van State werd een zaak ingeleid om de wapenlevering aan Nepal aan te vechten.

Collega Goris heeft de voortrekkersrol van België in Europees verband nogmaals benadrukt. Ten slotte heeft collega Grafé gesteld dat het onaanvaardbaar is dat de indianen de Europese gedragscode hebben opgesplitst in een afdwingbaar gedeelte en een louter indicatief gedeelte. Dit is later in de discussie ook nog teruggekomen en het is ook weerlegd omdat de Europese gedragscode integraal deel uitmaakt van deze wetswijziging. Zowel collega Drion als collega Goris trekken in twijfel dat de transparantie in de Amerikaanse wetgeving groter zou zijn.

In de namiddag hebben we dan de vertegenwoordigers van de ondernemingen gehoord. De heer Paul Soete heeft als gedelegeerd bestuurder van Agoria de federatie voorgesteld en gezegd dat die sector goed is voor een omzet van 600 miljoen euro en 18.000 werknemers. Binnen de sector van Agoria heeft de heer Jean-Claude Lacroix als vertegenwoordiger van BDIG, dit is de Belgian Defense and Security Industry Group, gezegd dat zij allemaal, zonder uitzondering dezelfde deontologie en ethiek in acht nemen. Ze doen dit als geheel van de Agoria-leden. Hij heeft ook gesteld dat ze steeds binnen een strikt wettelijk raam handelen en hierbij de grootste transparantie nastreven. We mogen toch niet uit het ook verliezen dat de industriële actief zijn in een wereld waar concurrentie als een zeer belangrijke regel geldt. Ook in dat kader van de concurrentie is het voor hen belangrijk en zijn ze medestander om de gedragscode verplicht te maken op Europees niveau. Ze vragen een versoepeling voor de procedure voor een aantal vergunningen. Ze vragen dit met name voor de overdracht van goederen naar landen van de Europese Unie, de NAVO of geassocieerde landen. Ze benadrukken dat heel wat van hun leveringsovereenkomsten een clausule van geheimhouding inhouden en dat aangezien het zeer dikwijls investeringsprogramma's op lange termijn betreft, betekent een vertrouwensband een essentieel feit.

De heer Vandenbroucke die Barco vertegenwoordigt, vindt dat het wetsvoorstel buitensporig lijkt ten aanzien van de nagestreefde doelstelling. Hij meent dat we nu reeds de strengste wetgeving van Europa hebben of misschien zelfs van de wereld. Ze willen opmerken dat indien Europa wenst dat zijn politieke dimensie nauwer aansluit bij haar economisch gewicht, er niet alleen moet worden gekeken naar de exportwetgeving, maar dat België ook zal moeten investeren in defensie in een Europees kader.

In de eerste plaats zou het volgens hem wenselijk zijn rekening te houden met de aard van het product om uit te maken aan welke administratieve behandeling het moet worden onderworpen en voor een aantal houdt dit zeker een versoepeling in. De heer Philippe Penson van de groep Herstal zegt dat het binnen de groep Herstal FN is dat zich toespitst op de militaire sector en dat zij in een zeer concurrerende sector zitten van ondernemingen die sterk door hun regering worden gestuurd en ondernemingen waarvan het bestaan beantwoordt aan doelstellingen die niet alleen economisch zijn. Zij



zeggen dat hun marktpositie in de eerste plaats bepaald wordt door een ethische ingesteldheid en dat zij bijvoorbeeld voorlopers zijn in het referentiepunt wat betreft de markering van de wapens. Daarnaast zijn kwaliteit en de technologische ontwikkeling hun belangrijkste troeven. Telkenmale er een wijziging is van de Belgische wetgeving stellen ze was dat er vele reacties van verontruste klanten komen.

De heer Raymond Pelicero vertegenwoordigt SABCA. SABCA is een industrie die met 1.200 personeelsleden vooral in de sector van de ruimtevaart en naast de defensieluchtvaart ook meer en meer in de burgerluchtvaart actief is. De uitvoervergunningen vormen voor hem een cruciaal onderwerp omdat zeker een derde van hun banen afhangen van de export. Voor de heer Jean-Louis Fournereau die Tex Space Aero vertegenwoordigt, een centrum bij uitstek van militair onderhoud van de groep SNECNA, zijn deze wetgeving en de aangehaalde bemerkingen van de collega's cruciaal. Ten slotte heeft de heer Freddy Versluis van OIP Sensor Systems gezegd dat andere Europese landen een administratief systeem hebben dat heel wat flexibeler is en ervoor pleit het Belgisch systeem conform te maken. Het besluit van de sector werd geformuleerd door de heer Soete die zegt dat de industriector er de voorkeur aan geeft alle initiatieven op Europees vlak te nemen en dat de wijziging daartoe ten dele zou moeten strekken. Daarnaast zegt hij dat de bevoegde ministers de mogelijkheid moet worden geboden rekening te houden met de ethische criteria en met de sociaal-economische en industriële criteria. De vertrouwelijkheid moet steeds gegarandeerd worden en de administratieve procedure moet vereenvoudigd worden voor een aantal Europese landen. Tot zover het verslag van de hoorzitting.

De **voorzitter**: Voor het ogenblik zijn mevrouw Brepoels, mevrouw Van Weert, de heer Bacquelaine, de heer Valkeniers, Mevrouw Daerden, de heer Van den Eynde, de heer De Crem, de heer Decroly en mevrouw Laenens ingeschreven. Mijnheer De Crem, ik had uit galanterie eerst mevrouw Brepoels voorzien, daarna de heer Bacquelaine en dan u.

**02.10 Frieda Brepoels (VU&ID):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, collega's, ik dank de rapporteurs voor het uitgebreide verslag, want ik moet toegeven dat ik niet alle besprekingen hebben kunnen volgen omdat de meerderheid op een bepaald ogenblik deze wetswijziging bij nacht en ontij wilde doorvoeren. Men liet de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen vergaderen na plenaire vergaderingen, op onmogelijke momenten en zonder afspraken en dit alles in het kader van een politiek akkoord. Ik druk mij hierbij zeer voorzichtig uit en zou het veeleer een politieke koehandel moeten noemen. Dit is gebeurd op het ogenblik dat de wijziging van de tabakswet ten voordele van Francorchamps hier ter sprake kwam.

Ik denk dat wij voldoende kansen gehad hebben om heel dit politieke schouwspel te volgen vanaf de zomer van vorig jaar toen de regering besliste om wapenleveringen toe te staan aan die prille democratie in Nepal. Heel dit schouwspel had niet alleen tot gevolg dat Agalev-minister Aelvoet ontslag nam, maar leidde enkele maanden later ook tot een politiek akkoord over een wijziging van de wapenwet. Officieel, althans volgens de collega's van Agalev en SP.A, moest deze wijziging er komen om in de toekomst een Nepal-bis uit te sluiten. De wijziging moest ook een schaamlapje worden voor die

**02.10 Frieda Brepoels (VU&ID):** Au cours de l'été 2002, le gouvernement a décidé d'autoriser la livraison d'armes au Népal, ce qui a provoqué la démission de Mme Aelvoet, ministre Agalev, et a inspiré, quelques mois plus tard, une proposition modifiant la loi sur les armes. Cette nouvelle loi doit éviter que l'affaire népalaise ne se reproduise. On ne pardonnerait pas au sp.a et à Agalev la répétition d'un tel incident.

Ces deux partis ont fait ultérieurement des déclarations musclées mais il ne reste rien des quatre points consignés par les Verts dans une motion d'actualité lors d'une réunion de leurs membres.

partijen en dan denk ik in de eerste plaats aan Agalev en in iets mindere mate aan de SP.A. Een keer onoplettend zijn in de Kern kon er nog wel door, maar een tweede keer zou absoluut onaanvaardbaar zijn.

In die periode werden er vooral door vertegenwoordigers van die partijen stoere verklaringen afgelegd. Ik zou de collega's van Agalev toch nog even willen herinneren aan hun bijzonder belangrijke ledenbijeenkomst die zij op 19 oktober hebben gehouden. Op die bijeenkomst hebben zij een actualiteitsmotie unaniem goedgekeurd met daarin vier punten. Ik kan u op voorhand al zeggen dat er van die vier punten op dit ogenblik geen enkel overeind blijft.

Wat waren die punten? Ten eerste, de mededeling van vice-eerste minister Michel op 15 oktober, op het ogenblik dat de eerste missie terugkwam van Nepal, namelijk dat de wapenleveringen aan Nepal gewoon konden doorgaan, was volgens Agalev geheel misplaatst. De vice-eerste minister heeft enkele weken later precies hetzelfde herhaald toen de tweede missie haar verslag indiende. Ten tweede, Agalev bevestigde dat, als de omstandigheden in Nepal onveranderd zouden blijven, de voorwaarden voor een levering niet vervuld waren. Na een evaluatie van het rapport van de observatiemissie en andere relevante rapporten zoals van Amnesty International, zou de Kamerfractie van Agalev minister Michel dan ook confronteren met de toepassing van artikel 7 van de wapenwet.

U weet dat die stelling van de Agalev-ledenbijeenkomst achteraf door minister Vogels en minister Tavernier werd verwoord als zou men een rondje pesten starten tegen de vice-eerste minister. Ik heb daar alvast niets van gemerkt, collega's. Ik ben, denk ik, toch bijna altijd hier aanwezig geweest in alle commissievergaderingen en plenaire vergaderingen. Voorzitter, collega Laenens wil blijkbaar iets opmerken.

De **voorzitter**: Verontschuldig mij, ik heb maar een oor, de regering heeft er twee. U hebt het woord, mevrouw Laenens, voor een onderbreking.

**02.11 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO)**: Ik denk dat we het hier gaan hebben over de hervorming van de wapenwet. Mevrouw Brepoels wil ons politiek geheugen opfrissen. Ik denk dat dit echt niet nodig is, dat we daar wel mans en vrouwen genoeg voor zijn. Ik wil haar attent maken op het feit dat ik, vooraleer zij de minister in plenaire vergadering ondervraagd heeft over de precieze problematiek van het respect voor de mensenrechten in Nepal als gevolg van het rapport van Amnesty, al een vraag aan de minister daaromtrent heb ingediend. Omwille van de buitenlandse missies hebben wij sinds het indienen van mijn vraag tot nu nog geen gelegenheid gehad om vragen te stellen in de commissie. Dit punt is echter voor de eerstvolgende commissievergadering geagendeerd. Voor de rest stel ik voor dat we op dat moment verder ingaan op die punten die u hier aanhaalt.

**02.12 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Voorzitter, ik wil natuurlijk in het kader van de bespreking van die gewijzigde wapenwet toch even toelichten waarom ik denk dat die wijziging er gekomen is en waarom ik denk dat die wijziging dus absoluut onaanvaardbaar is. Zij brengt een versoepeling teweeg van de huidige wapenwet. U zegt dat u

Les Verts ont tout d'abord estimé que la déclaration de M. Michel selon laquelle les armes seraient en tout état de cause livrées était déplacée. Cela n'a pas empêché le ministre de réitérer cette déclaration à l'issue de la deuxième mission au Népal.

Les Verts ont ensuite déclaré qu'ils harçèleraient le ministre Michel s'il s'avérait que les conditions de livraison n'étaient pas respectées. Mais ces intentions sont restées lettre morte.

**02.11 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO)**: Ma volonté est bel et bien d'interroger le ministre à propos des rapports d'Amnesty et de Human Rights Watch mais, en raison de circonstances diverses, je n'en ai pas encore eu l'occasion.

**02.12 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Les Verts allaient également invoquer l'article 7 de l'actuelle loi sur les armes pour empêcher la livraison d'armes au Népal. Mais il

door omstandigheden de vice-eerste minister nog altijd niet hebt kunnen ondervragen over een aantal rapporten die Amnesty inderdaad terecht en gisteren nog Human Rights Watch over Nepal verspreid hebben. Ik had het over het tweede aspect van uw motie, over het feit dat u de toepassing van artikel zeven van de huidige wapenwet zou invoeren, precies om te beletten dat er wapens zouden worden geleverd aan Nepal of om die wapenlevering ergens onderweg tegen te houden. Ik moet eerlijk zijn. Op het ogenblik dat ik enkele weken geleden vernam dat er problemen waren om het luchtruim boven India te gebruiken voor de verscheping of het overvliegen van de wapens, dacht ik dat Agalev blijkbaar toch nog actief was op het terrein tussen Kerstmis en Nieuwjaar. Spijtig genoeg hebben die wapens enkele weken in Kazakstan gestaan en zijn toch wonderwel in Nepal aangekomen. Laten we zeggen, mevrouw Laenens, dat ik van het invoeren van artikel zeven alleszins niets heb gemerkt. De eerste levering is gebeurd. De omstandigheden zijn in feite alleen nog erger geworden. U zegt zelf dat er een nieuw onderzoek is door Amnesty International. Gisteren heeft Human Rights Watch iets gesteld wat ik degenen die het rapport nog niet hebben kunnen inkijken, niet wil onthouden. Het is een heel recent rapport: 2003, het jaarrapport. Zij stellen: "In Nepal is er op grote schaal een burgeroorlog uitgebroken". Misschien moet de website van Buitenlandse Zaken ook opnieuw in die zin worden aangepast op het ogenblik dat men de mensen wil informeren over de toestand aldaar.

Er is een burgeroorlog uitgebroken tussen een onpopulaire regering en gewelddadige maoïstische rebellen. De rebellen richten meestal een bloedbad aan bij de politie en de militairen. De regeringstroepen reageren veelal met geweld tegen burgers. De conclusie die we daaruit kunnen trekken, is dat zowel de regering als de rebellen de mensenrechten in Nepal op grote schaal schenden.

Zoals ik reeds zei, is ondertussen vorige week de eerste lading Belgische wapens in Kathmandu aangekomen. Er hebben ook nog geen verkiezingen plaatsgevonden. Mevrouw Laenens, u weet dat die waren gepland voor eind november. Voor zover ik weet, werd nog steeds geen datum bepaald en het is nu toch al half januari. Intussen worden ook massaal Amerikaanse wapens geleverd en Amerika plant volgende week zelfs gezamenlijke militaire oefeningen in Centraal-Nepal.

Mevrouw Laenens, het derde aspect dat ik u toch nog even wil in herinnering brengen, is dat Agalev zei tevreden te zijn met de verstrenging van de wapenwet. Ze zei dat de criteria strenger en de parlementaire controle beter worden en ze eiste dat deze wet nog dit jaar wordt gestemd. Dat was wel vorig jaar. We zijn inderdaad nog maar een maand later. Wat zegt vice-eerste minister Michel echter aan ieder die het wil horen? Hij heeft het immers hier in het Parlement aan mij geantwoord op 12 december. "In de toekomst zal de volgende wapenlevering aan Nepal nog gemakkelijker gaan, het zal normaler zijn, het zal nog logischer zijn." Ik citeer u uit het Integraal Verslag: "De wet is een verduidelijking van ..."

**02.13** Minister **Louis Michel**: (...)

**02.14** **Frieda Brepoels** (VU&ID): In de plenaire vergadering van 12 december. Ik heb het Integraal Verslag bij. Ik kan het helemaal

n'en a rien été et cela ne changera pas, alors qu'Amnesty et HRW dénoncent une détérioration de la situation au Népal: une véritable guerre civile oppose le gouvernement et les rebelles et les deux partis se rendent coupables de violations des droits de l'homme. Les élections ont été annulées.

Agalev semble se satisfaire du renforcement de la loi sur les armes. En décembre dernier, le ministre Michel avait toutefois affirmé, sans sourciller, que la décision de procéder ultérieurement à une autre livraison serait encore plus facile, plus normale et plus logique.

lezen als u dat wenst. Ik citeer u: "Op uw laatste vraag of ik, op basis van de nieuwe wapenwet waarover nog moet worden gestemd, dezelfde beslissing zou nemen, antwoord ik ja natuurlijk. Het zou zelfs nog gemakkelijker gaan, het zou normaler zijn, het zou nog logischer zijn. Tot daar mijn antwoorden mevrouw Brepoels".

**02.15** Minister **Louis Michel**: (...) duidelijker, maar dat is niet gemakkelijker.

**02.16** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Maar u hebt dat wel gezegd. Het zou zelfs nog gemakkelijker gaan. Mijnheer de vice-eerste minister, ik citeer u. Ik vind hier niets uit.

De stelling die ik wil verdedigen, is dat de nieuwe wet geschreven is op maat van het dossier-Nepal. Deze wet is dan ook een onaanvaardbare versoepeling van de huidige wet.

Ten slotte, mijnheer de voorzitter, het vierde punt dat Agalev door al haar leden liet goedkeuren, was dat zij haar positie in de regering blijft gebruiken om het wapenleveringsbeleid op te volgen en de voorwaarden voor leveringen in de toekomst te verstrenge. U hebt het al gehoord, ik heb de minister al geciteerd. Ik heb uw vice-premier, de heer Tavernier, nog niet gehoord. Nochtans verklaarde hij heel fier, vlak na zijn eedaflegging op het Paleis, dat de wapens niet zomaar zullen worden geleverd.

Ik wil het ook even over de SP.A hebben. Ik stel vast dat zelfs de fractievoorzitter, de heer Van der Maelen, hier niet aanwezig is.

De **voorzitter**: Mevrouw Brepoels, hij heeft zich laten verontschuldigen voor een geldige reden. Ik wens dit hier op te merken. Ik ben ervan overtuigd dat het hem spijt hier niet aanwezig te kunnen zijn.

**02.17** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Hij heeft zijn kat gestuurd.

De **voorzitter**: Ik zie geen kat zitten op de SP.A-banken.

**02.18** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Hij heeft dus niemand gestuurd om hem te vervangen.

Niet alleen heeft fractieleider Van der Maelen zijn tanden stukgebeten op die wapenlevering en enkele weken geleden zelfs zijn tong moeten afbijten, hij legde ook de sterke verklaring af dat indien de situatie in Nepal gunstig evolueert, er geen probleem is, maar indien het daar in de slechte richting gaat, het debat in België opnieuw zal opblazen.

Mijnheer Van der Maelen, u bent wel niet lijfelijk aanwezig, maar u bent hier zeker geestelijk aanwezig. De rapporten van de twee missies die de vice-eerste minister heeft laten uitvoeren hebben wij kunnen inkijken. Die zijn toch duidelijk wat de situatie ter plekke betreft. Ik heb het niet over de conclusies ervan, wel over de omschrijving. Ook het rapport van Amnesty International en het jaarrapport van Human Rights Watch zijn duidelijk. U zegt voorts: "Mijn beoordeling wordt bepaald door het aantal burgerslachtoffers". Zijn die er nog niet genoeg gevallen, mijnheer Van der Maelen? Het is toch duidelijk dat in de sinds 1996 ontstane rebellie er al zowat 8.000 mensen het leven gelaten hebben in Nepal?

**02.16** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Enfin, les écologistes, forts de leur position au sein du gouvernement, avaient annoncé qu'ils suivraient attentivement la politique menée en la matière et continueraient à œuvrer pour le renforcement des conditions d'exportation. Quelle fanfaronnade!

La situation n'est pas meilleure en ce qui concerne le sp.a. Ce renforcement de la loi sur les armes, que ses membres avaient tant appelé de leurs vœux, s'est en fin de compte mué en un assouplissement.

Ten slotte, zelfs VLD-voorzitter De Gucht liet zich begin oktober ontvallen, nadat de Nepalese koning de regering naar huis had gestuurd en de verkiezingen had uitgesteld: “U zult mij niet meer horen zeggen dat Nepal een prille democratie is”. Nochtans, collega’s was dat precies het argument van eerste minister Verhofstadt om de levering goed te keuren. Mevrouw Laenens, uw voorzitter, – of uw partijsecretaris, ik weet niet hoe ik hem moet betitelen – de heer Geysels, zei: “Als de toestand niet verbetert tegen december kunnen de wapens gewoon niet geleverd worden”. Vast staat in elk geval dat de exportlicentie, zoals die door de regering werd afgeleverd aan FN, niet in overeenstemming was met de Belgische wapenwet op dat ogenblik en dat de wet dus moest gewijzigd, lees versoepeld, worden om de volgende leveringen die nog moeten gebeuren in 2003, 2004 en 2005 mogelijk te maken. Ik vind dat onbegrijpelijk omdat SP.A en Agalev precies het verstrengen van de wet hadden gevraagd na de beslissing tot wapenlevering aan Nepal. Ik zei het al: dat zou maar één keer door de vingers gezien worden.

**02.19** Minister **Louis Michel**: Maar de wet is nu toch strenger? De Europese code in de wet inbouwen, maakt die toch strenger? Wij zijn de eersten in Europa die het doen. U bent dus totaal verkeerd.

**02.19** Minister **Louis Michel**: Il est évident que la loi est rendue plus stricte, puisqu'elle comprend à présent le code européen. Nous sommes désormais en tête, loin devant les autres pays européens.

**02.20** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Dat is ook niet waar. Wij zijn niet de eersten.

**02.21** Minister **Louis Michel**: Het is intellectueel niet eerlijk zo iets te beweren.

**02.22** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Het is absoluut niet waar. Ik was net aan het aantonen dat, wat men ook moge beweren over het effect van het invoeren van die Europese gedragscode... Van de bibliotheek van het Parlement hebben wij twee zeer lijvige werken gekregen waarin precies...

**02.23** **Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je crois qu'on ne peut pas laisser dire des choses inexactes par M. le ministre des Affaires étrangères.

**02.23** **Vincent Decroly** (onafhankelijke): Men mag de minister van Buitenlandse Zaken hier geen onwaarheden laten vertellen.

**02.24** **Louis Michel**, ministre: (...)

**02.25** **Vincent Decroly** (indépendant): J'y reviendrai tout à l'heure, juridiquement et textuellement, monsieur Michel.

Quand vous dites, d'une part, que les dispositions du code de conduite européen sont intégrées dans la proposition déposée par la majorité, ce n'est que partiellement faux ou ce n'est que partiellement vrai, dans la mesure où toutes les dispositions du code de conduite européen ne se retrouvent pas dans votre texte. Et même lorsque ces dispositions s'y retrouvent, c'est généralement d'une façon édulcorée ou sous une forme rabotée – je le prouverai tout à l'heure, texte en main – qui font de ces dispositions du code de

**02.25** **Vincent Decroly** (indépendant): Het is maar gedeeltelijk waar dat de Europese gedragscode in de voorliggende tekst is opgenomen. Sommige elementen komen in de tekst voor, maar dan in een bijgeschaafde, afgezwakte en geenszins bindende vorm.

conduite des éléments de vague repère pour votre texte, mais pas du tout des éléments contraignants et pas du tout des éléments restrictifs. Je le prouverai tout à l'heure.

**02.26 Louis Michel**, ministre: Monsieur le président, je voudrais simplement poser une question à M. Decroly, s'il m'y autorise. Y a-t-il une législation dans un pays européen qui reprend déjà le code de conduite sous forme coercitive? Non! Aucune! Il n'y a aucune législation qui va aussi loin que la nôtre désormais. Ce que vous dites est faux.

**02.26 Minister Louis Michel:** Is er één Europees land dat de bepalingen van de Europese gedragscode op een dwingende manier in zijn regelgeving opneemt? Neen. Wat u verklaart is dus onjuist en toont enkel aan hoe demagogisch uw verklaringen wel zijn.

**02.27 Vincent Decroly** (indépendant): (...)

**02.28 Louis Michel**, ministre: Vous continuez à être démagogique.

Le **président**: Monsieur Decroly, il ne faut pas tout dire avant que vous ne soyez à la tribune.

**02.29 Frieda Brepoels** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-eerste minister, de bibliotheek bezorgde ons twee lijvige werken, waarin een vergelijking wordt gemaakt met de wijze waarop in de ons omringende landen criteria worden gehanteerd in de wapenwet of in een code in dat verband. Dit gebeurt niet overal gelijklopend.

**02.29 Frieda Brepoels** (VU&ID): Il existe de bonnes études comparatives. Il en ressort que l'Allemagne et les Pays-Bas appliquent très strictement le code de conduite européen et les accords et engagements internationaux.

Zo merk ik bijvoorbeeld in dat overzichtswerk dat in Duitsland de criteria in verband met de export, die voortvloeien uit een aantal principes die de juridische basis vormen voor de export, worden opgenomen uit de Europese Gedragscode. Soms worden deze zelfs strikter toegepast.

L'article 4 de la loi actuelle est sévère: il interdit l'exportation si le pays de destination est en proie à des tensions internes ou est engagé dans une guerre civile. La nouvelle proposition renonce à ce principe de précaution. Désormais, l'exportation sera toujours autorisée, à moins qu'elle n'engendre une augmentation des problèmes dans le pays de destination. La loi est ainsi vidée de sa substance!

Uit het jaarrapport van Nederland, waarin de criteria voor de exportvergunningen, voor de gevolgde beleidslijnen en dergelijke worden geformuleerd, blijkt dat men daar rekening houdt met verschillende internationale afspraken en verbintenissen. Dat wordt getoetst aan de acht criteria die zijn vastgelegd in de Europese Gedragscode.

Zowel Nederland als Duitsland doen dit dus reeds. In Duitsland leidde dat het voorbije jaar zelfs tot een belangrijke procentuele daling inzake de uitvoer van oorlogswapens.

Daarnet zei ik dat, wat men ook moge beweren over het effect van de invoering van de Europese Gedragscode, het voor mij als een paal boven water staat dat er flink wordt getornd aan artikel 4 van de huidige wet. Het is precies artikel 4 waarnaar voortdurend werd verwezen in het kader van de wapenleveringen aan Nepal.

Mijnheer de vice-eerste minister, u weet best dat artikel 4 van de huidige wet bepaalt dat elke aanvraag tot het verkrijgen van een uitvoer- of doorvoervergunning wordt verworpen wanneer het land van bestemming het hoofd moet bieden aan zware interne spanningen die van aard zijn om te leiden tot een gewapend conflict, wanneer het land in een burgeroorlog is verwickeld, wanneer het onder een regering staat die terreurdaden of drughandel steunt of

zich daartoe leent, of bewezen heeft de clausule van niet-wederuitvoer niet na te leven.

De twee laatste criteria blijven inderdaad behouden, maar het gaat net om de twee eerste criteria die worden versoepeld. In de huidige wet wordt er een voorzorgprincipe gehanteerd. Met andere woorden, als er sprake is van een burgeroorlog of van zware inspanningen, wordt er, gezien de hoge kans dat die uitvoer zal leiden tot een verergering van het conflict, niet uitgevoerd. Ik meen dat de beoordeling in het verleden, dus in de huidige wapenwet, veel eenvoudiger is omdat men op die basis de situatie ter plaatse kan nagaan om te besluiten of er al dan niet wordt uitgevoerd.

**02.30** Minister **Louis Michel**: Dat is normaal!

**02.31** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Dat is normaal, mijnheer de minister, maar dat had u kunnen overnemen in de huidige wapenwet. In plaats van een principieel niet-uitvoeren bij burgeroorlog of interne spanningen wordt nu dat voorzorgprincipe verlaten en komt er een uitvoer, tenzij kan worden aangetoond dat de uitvoer zelf tot verdere problemen leidt.

In het nu voorliggende voorstel wordt de vergunning slechts geweigerd als kan worden aangetoond dat de uitvoer zelf het conflict verergert of bijdraagt tot klaarblijkelijke schendingen van de mensenrechten. U weet heel goed – veel beter dan ik – dat die band heel moeilijk is aan te tonen. In de huidige discussie over de uitvoer naar Nepal wordt door diverse bewindvoerders reeds erkend dat slechts na...

**02.32** Minister **Louis Michel**: Dat is de verantwoordelijkheid van de minister, mevrouw. Daar zit de band. U wilt dat niet begrijpen. Zo werkt het systeem.

**02.32** **Louis Michel**, ministre: Il reste toujours la responsabilité politique du ministre qui évalue un dossier.

**02.33** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Ik wil het wel begrijpen, maar dat is precies het probleem.

**02.34** Minister **Louis Michel**: Dat is geen probleem. Politieke verantwoordelijkheid is toch het belangrijkste?

**02.35** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Inderdaad, maar daarin wordt niets gewijzigd. Het blijft inderdaad de interpretatie van één regeringslid. Daaraan wordt niet getornd.

**02.36** Minister **Louis Michel**: Wat is de politieke verantwoordelijkheid van de minister? Het Parlement heeft nog altijd het recht de minister af te zetten.

**02.36** **Louis Michel**, ministre: Le Parlement peut juger un ministre à cet égard et, le cas échéant, le contraindre à démissionner.

**02.37** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Ja, maar ik kom dadelijk op de openbaarheid van de vergunningen en de wijze waarop verslag wordt gegeven aan het Parlement. U weet heel goed, mijnheer de minister, dat het voor een parlamentslid onmogelijk is om zelfs na de feiten een controle uit te voeren. Daarom zeg ik dat door verschillende bewindvoerders reeds wordt erkend dat slechts na enkele jaren duidelijk zal zijn wat het resultaat van de uitvoer is. De wet kan

**02.37** **Frieda Brepoels** (VU&ID): Ce contrôle parlementaire est difficile et intervient beaucoup trop tard après les faits.

Le code de conduite européen constitue une série minimale de

slechts worden getoetst lange tijd na de uitvoer. Dergelijk criterium inschrijven in de wet, komt in feite neer op de totale uitholling van de wet. De gedragscode van de Europese Unie, collega's, geeft een minimumwetgeving...

dispositions.

De **voorzitter**: Mevrouw Brepoels, kunt u besluiten. Ik heb u lang laten spreken.

**02.38 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Mijnheer de voorzitter, ik ben ook al mijn amendementen aan het toelichten. Dan moet dat straks niet meer. Ik heb vier amendementen ingediend en ik verdedig die nu ineens omdat dit belangrijk is om mijn stelling te kunnen verdedigen.

Die gedragscode geeft in feite maar een minimumwetgeving weer waarvan wij hopen dat alle Europese lidstaten daaraan zouden voldoen, maar niets verbiedt ons om striktere en beter werkbare criteria in te voeren.

(...)

Ja, maar niet op dit punt. Niet op die eerste twee punten van artikel 4. Het is duidelijk dat het behoud van die twee criteria in artikel 4 bijgevolg niet in strijd zijn met de omzetting van de gedragscode in de Belgische wetgeving. Met dit amendement willen wij de huidige wet niet verstrengen, maar we willen hem vooral niet versoepelen.

Ten tweede, mijnheer de voorzitter, de minister had het zonet over de wijze waarop het Parlement kan inspelen op de vergunningen of licenties die door de regering worden afgeleverd. Ik herinner mij nog dat bij de start van de bespreking verschillende collega's allerlei voorstellen hebben uitgewerkt om het Parlement een betere inzage te geven in die vergunningen. Nu stellen wij vast dat tijdens de bespreking van het wetsvoorstel – meer bepaald na de hoorzittingen – het ontwerp werd misbruikt in een politieke koehandel met allerlei andere dossiers, zoals de tabakswet, met een bijkomende afzwakking tot gevolg.

Zo werd bijvoorbeeld ingeschreven dat er nu ook rekening mag worden gehouden met het effect op de economische en commerciële belangen van België, zonder dat deze factoren van invloed mogen zijn op de toepassing van de criteria. Er werd echter ook, en dit verontrust mij ten zeerste, bijzonder gesleuteld aan de verslaggeving aan het Parlement. Wij stellen namelijk vast dat er een jaarlijks verslag komt voor het Parlement en twee keer per jaar een overzicht van de vergunningen. Ik denk dat het duidelijk is – wij hebben dat ook in onze amendementen aangegeven – dat wij viermaandelijks een verslag wensen, zoals oorspronkelijk was bepaald, met een aparte melding van de afgifte en de weigering van de vergunningen. Wij wensen ook dat al deze vergunningen openbaar zouden zijn. Ik denk trouwens, mijnheer de vice-eerste minister, dat een uitgebreidere informatieverstrekking aan het Parlement veel discussies zou kunnen vermijden.

Het is duidelijk dat op dit ogenblik de informatieverstrekking te summier is – wij hebben dat ook vastgesteld bij de bespreking van het exportverslag – om het gevoerde beleid te kunnen controleren. U weet ook dat men dit alleen maar kan doen als er ook inzicht is in wat er precies wordt geleverd, met andere woorden als de individuele vergunning ook openbaar wordt gemaakt. Als tegenargument wordt

**02.38 Frieda Brepoels (VU&ID)**: Notre pays peut et doit se montrer plus sévère. La modification de la législation proposée est toutefois un assouplissement.

L'un de nos amendements concerne la consultation des licences d'exportation. Nous étions engagés dans la bonne voie au départ, mais nos efforts ont été réduits à néant lorsque le projet a été inclus dans les marchandages liés à la loi relative à Francorchamps et, finalement, affaibli. Un rapport sur les commandes et les livraisons sera présenté au Parlement deux fois par an seulement, au lieu de tous les quatre mois. L'information disponible est par trop sommaire et elle n'est pas publique. Il s'est pourtant déjà avéré, dans le cadre de la publication de permis d'environnement, que cela peut constituer un atout au lieu d'affecter la compétitivité.

Un autre amendement octroie aux associations de défense des droits de l'homme et aux organisations pacifistes le droit d'ester en justice si elles estiment que la loi sur les armes a été violée, renforçant le contrôle public de la loi.

J'exhorte les autres à voter en faveur de ces amendements.



vaak het risico aangehaald dat het openbaar maken van deze vergunningen zou leiden tot commerciële schade voor de aanvrager. U weet dat dit vroeger ook gezegd werd, collega's van Agalev, wat de milieuvergunningen betreft. Die moesten geheim blijven, enzovoort. Ondertussen zijn die al meer dan 10 jaar openbaar en is de schade aan het bedrijfsleven onbestaande, maar het milieubeleid is wel verbeterd en alleszins transparanter geworden.

Controle op de wapenhandel is dan ook van publiek belang, want anders was die handel gewoon niet aan een vergunningsplicht onderworpen. Het is precies om die controle te verbeteren en zowel de wapenhandel als het beleid transparanter te maken, dat die vergunningen openbaar zouden moeten zijn. Dat die geheimhouding toch niet zo fel doorweegt, collega's, blijkt ook uit het feit dat de bedrijven zelf maar al te graag met de binnengehaalde contracten uitpakken in allerlei media, blijkbaar om hun beurswaarde op te krikken. Het concurrentieargument houdt dan ook geen steek, als we zien dat in verschillende andere landen in een veel verdergaande openbaarheid voorzien is dan nu in België. Bijvoorbeeld in Nederland vindt men op de website van het ministerie van Economische Zaken elke weigering van een aanvraag, met alle detailgegevens van het bedrijf en dergelijk meer. Wij stellen dat het beleid best gevoerd wordt via openbaarheid en een openlijke discussie en evaluatie van het gevoerde beleid, en niet via lekken en crisissen.

Ten slotte, mijnheer de voorzitter, hebben wij ook een amendement ingediend dat te maken heeft met de wijze waarop, na levering en discussie hierover, ook langs juridische weg een aantal dingen afdwingbaar kunnen worden gemaakt. Dit heeft te maken met het feit dat een aantal verenigingen en instellingen van openbaar nut, die zich statutair tot doel hebben gesteld de rechten van de mens te verdedigen of het bevorderen van de vrede na te streven, ook in rechte moeten kunnen optreden in alle rechtsgeschillen die met toepassing van deze wet kunnen ontstaan, wanneer zij vaststellen dat er afbreuk is gedaan aan hetgeen zij statutair nastreven.

Bij een degelijke controle op het overheidsbeleid hoort, mijns inziens, ook een gerechtelijke en een publieke controle. U weet dat door de strikte interpretatie van het "belang" bij een rechtsvordering alleen rechtstreekse slachtoffers deze vordering kunnen instellen en dat de rechterlijke controle in de praktijk onbestaande blijft. Ons amendement geeft de verschillende gerechtelijke instanties de mogelijkheid tot vorderingsrecht zonder dat al deze wetten moeten worden aangepast.

Mijnheer de voorzitter, na de toelichting van onze amendementen doe ik een warme oproep tot de collega's om deze aanpassingen aan de wet die, ons inziens, noodzakelijk zijn vooralsnog te steunen.

**02.39 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO):** Mijnheer de voorzitter, ik wil mevrouw Brepoels erop wijzen dat het niet nodig is haar laatste amendement opnieuw in te dienen. Op dit ogenblik staat in de Senaatcommissie voor de Justitie een wetsontwerp geagendeerd dat ertoe strekt VZW's een betere rechtstoegang te bieden in deze materie. Het is een uitbreiding van AHRUS dat voor milieu door het Parlement werd goedgekeurd. We willen dit uitbreiden naar andere VZW's en andere belangen dan milieubelangen. Het wetontwerp wordt op dit ogenblik door commissie voor de Justitie van de Senaat

**02.39 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO):** Ce dernier amendement est inutile. La commission de la Justice du Sénat examine en effet en ce moment un projet de loi qui donne aux ASBL un meilleur accès à la justice à cet égard.

behandeld.

**02.40 Frieda Brepoels (VU&ID):** Mijnheer de voorzitter, mevrouw Laenens, als men het eens is met ons principe zie ik niet in waarom die controle, die een zeer specifieke procedure voor de Raad van State is, niet in de wapenwet wordt ingeschreven. Als de meerderheid akkoord gaat met het principe van uitbreiding zie ik geen reden tot wachten. Immers als de Senaat het ontwerp goedkeurt, maar de Kamer er niet in slaagt het voor het einde van deze legislatuur goed te keuren, hebben we veel tijd verloren en staan we in deze procedure geen stap verder.

Ik stel voor dat u dit amendement opnieuw in overweging wilt nemen en bereid bent het bij de stemming volmondig te steunen.

**02.41 Daniel Bacquelaine (MR):** Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, chers collègues, notre pays est, depuis sa création, tourné naturellement et nécessairement vers l'extérieur. Je pense que les exportations d'armes sont une facette d'une politique étrangère et d'une politique tournée vers l'extérieur et que ces exportations doivent analysées et appréciées dans le cadre d'une politique d'un pays qui se veut tourné effectivement vers l'extérieur.

La Belgique produit des armes, tout d'abord pour assurer sa propre sécurité vis-à-vis d'une agression extérieure, même si aujourd'hui c'est une hypothèse fort lointaine – encore que! –, mais aussi sa sécurité interne afin de conserver la paix civile sur notre territoire.

On retrouve ainsi une des missions régaliennes de l'Etat qui est d'assurer la sécurité de l'ensemble de ses citoyens. Cette mission reste pertinente; le monde dans lequel nous vivons contient un ensemble de risques dont un Etat responsable doit tenir compte. Des forces armées et des forces de police aptes à garantir la sécurité de nos concitoyens grâce à un matériel de qualité restent une nécessité et il est, à mon sens, du devoir des hommes politiques de garantir ces missions qui relèvent de l'intérêt général.

Tout cela pour dire que la fabrication d'armes est évidemment une nécessité et doit être considérée comme légitime.

Je comprends que dans nos rêves, nous puissions imaginer un monde sans armes – et tant mieux si nous pouvons encore le faire –, mais dans la réalité, nous devons évidemment considérer que la nécessité des armes procède notamment d'une volonté ferme de maintenir la démocratie partout où cela est possible.

Dans ce cadre, il est de notre intérêt de conserver sur notre territoire une industrie d'armement qui soit performante et reconnue internationalement.

Notre industrie d'armement est reconnue tant pour les produits finis qu'elle fabrique que pour les éléments qui rentrent dans la fabrication de composantes plus complexes et il n'y a pas sur ce dossier, à mon sens, de différence à faire entre les entreprises du nord ou du sud du pays. Si les modalités sont parfois différentes, l'intérêt bien compris doit évidemment prévaloir sur tout débat partisan et réducteur.

Notre production d'armes peut également intéresser d'autres pays et

**02.40 Frieda Brepoels (VU&ID):** Si le principe que nous avons proposé emporte votre adhésion, pourquoi ne pas l'inscrire dans la loi sur les armes, dans ce cas? Nous demandons donc l'adoption de notre amendement.

**02.41 Daniel Bacquelaine (MR):** België is van nature en noodzakelijkerwijs op het buitenland gericht en produceert bovendien wapens. Dat brengt ons bij een van de regale opdrachten van de Staat, namelijk de veiligheid van al zijn burgers verzekeren. Die opdracht geldt ook vandaag nog en de politici moeten die opdracht van algemeen belang waarborgen. Wapenproductie is dus een noodzaak en moet als legitiem worden beschouwd. Wij hebben er in dat verband belang bij op ons nationaal grondgebied een sterke wapenindustrie te behouden die internationaal wordt erkend en er dient ter zake geen onderscheid te worden gemaakt tussen bedrijven in het Noorden en het Zuiden van het land.

Onze wapenproductie kan ook andere landen aanbelangen, vooral onze rechtstreekse partners in de NAVO of de EU. De wapenuitvoer moet een duidelijke juridische grondslag hebben. Het wettelijk kader in ons land berustte tot nu toe op de wet van 5 augustus 1991 en haar uitvoeringsbesluiten, die nuttige bepalingen bevatten. Om te zorgen voor meer transparantie verplicht de wet van 1991 de regering er toe het Parlement jaarlijks een verslag over onze wapenuitvoer over te maken, een verslag dat op initiatief van onze minister van Buitenlandse Zaken nog werd uitgebreid.

principalement nos partenaires directs de l'OTAN ou de l'Union européenne, mais aussi des pays qui veulent répondre à leurs besoins de sécurité.

Ces exportations d'armes doivent donc reposer sur une base juridique claire alliant transparence, critères éthiques et stabilité pour les entreprises.

Note pays est jusqu'à présent doté d'un cadre légal basé sur la loi du 5 août 1991 et ses arrêtés qui contiennent un certain nombre de dispositions qui sont tout à fait utiles. Je pense à la liste négative de biens militaires non exportables, à l'obligation pour les autres d'obtenir une licence d'exportation, une définition plus nette des instances de contrôle et le renforcement des sanctions pénales et administratives par rapport à la loi de 1962, l'énonciation aussi de critères de non-exportation qui sont contenus dans l'article 4 de la loi de 1991.

Dans un souci de transparence, la loi de 1991 impose au gouvernement la présentation d'un rapport annuel au Parlement sur nos exportations d'armes, rapport qui – je veux le souligner – a été nettement enrichi à l'initiative de notre ministre des Affaires étrangères.

Cette législation est complétée par des dispositions juridiquement non contraignantes du code de conduite de l'Union européenne datant de juin 1998.

Ce code de conduite établit une série de huit critères qui nous semblent importants: le respect des embargos et des droits de l'homme, la situation interne et externe du pays concerné par l'importation, l'importance de préserver la sécurité régionale et celle des quinze pays de l'Union européenne, le comportement du pays importateur et le risque de réexportation ainsi que la santé économique du pays importateur.

Notre pays met un point d'honneur à respecter toutes ces conditions.

L'ensemble de cet arsenal législatif qui encadre nos exportations d'armes laisse évidemment une marge d'appréciation au ministre responsable de l'octroi des licences.

Cela nous semble un point capital, important, car il ne peut y avoir, à notre sens, d'effet mécanique dans la décision d'exporter des armes vers tel ou tel pays. Exporter des armes doit rester un geste politique et non une décision administrative. Exporter des armes contient un message et comporte un sens politique pour lequel le ministre imprime sa volonté. C'est pourquoi, comme je l'ai rappelé au début de mon intervention, l'exportation d'armes est bien l'un des instruments qui composent la politique étrangère d'un pays et à notre sens, l'exportation, l'octroi ou le refus des licences ont un sens politique et sont en soi une action politique. Que ce soit pour l'octroi ou le refus d'une licence, il y a une responsabilité politique qui doit être prise et assumée. C'est le point sur lequel nous avons insisté lors des débats sur la question du Népal et nous continuons évidemment à défendre ce point de vue.

Néanmoins, nous ne sommes pas ancrés à une position dogmatique

Die wetgeving wordt aangevuld door de juridisch niet bindende bepalingen van de gedragscode van de EU van juni 1998.

Heel dat wettelijk arsenaal laat een zekere beoordelingsmarge aan de minister die verantwoordelijk is voor de toekenning van de vergunningen. Voor ons gaat het om een belangrijk punt: wapenuitvoer blijft een politieke daad en is niet louter een administratieve beslissing.

Wij houden echter niet vast aan dogma's. Uit het debat is gebleken dat onze wetgeving bepaalde tekortkomingen vertoont en dat ze niet steeds even duidelijk is. Onze assemblee had daarom de plicht om mogelijke verbeteringen te bestuderen en daarbij rekening te houden met het standpunt van de belangrijkste spelers van de sector.

Als er nieuwe bepalingen moesten worden ingevoegd, moesten die onze uitvoer een nog duidelijker en doorzichtiger kader geven, zonder die uitvoer evenwel op eenzijdige wijze stop te zetten.

Het eindresultaat van dit wetgevend werk kan positief worden beoordeeld en moet nu worden verankerd.

Ik zou de nadruk willen leggen op wat voor ons de belangrijkste verwezenlijkingen zijn. Het opnemen van een groot aantal bepalingen van de gedragscode is de grootste stap voorwaarts. Belangrijke nieuwigheid is ook dat het criterium van de kindsoldaten in aanmerking wordt genomen en dat er wordt van uit gegaan dat een democratische regering zich moet kunnen verdedigen.

et le débat auquel nous avons participé à la rentrée de septembre a mis en évidence des manquements et des imprécisions dans notre législation. Il était donc du devoir de notre assemblée d'étudier des améliorations qui pourraient y être apportées. Je voudrais insister sur le mot "améliorations" car dans notre esprit, il n'est évidemment pas admissible de légiférer sans écouter les principaux acteurs de ce secteur, dont nous avons rappelé les points de vue dans le cadre du rapport qui vous a été fait par Mme Laenens et moi-même.

Il n'était pas admissible non plus d'adopter une série de dispositions farfelues qui nous ont été proposées, comme celle d'organiser une concertation systématique sur l'octroi de toutes les licences belges entre les Quinze de l'Union européenne avec une possibilité d'arbitrage de la Commission européenne. Une autre proposition avancée à un certain moment du débat est la mise en place d'une concertation préalable au sein du Parlement et d'instituer une co-responsabilité des entreprises dans le contrôle de l'utilisateur final. Ces propositions partent sans doute d'un bon sentiment mais elles font fi de la moindre réalité et du moindre pragmatisme.

Si de nouvelles dispositions devaient être introduites, elles devaient à notre sens clarifier, encadrer, rendre plus transparentes nos exportations, sans pour autant y mettre fin de manière quasi unilatérale. Le résultat final de ce travail législatif peut selon nous être considéré comme positif et il doit désormais être stabilisé afin d'assurer à nos entreprises, ainsi qu'à nos partenaires, une sécurité juridique essentielle dans le cadre de relations commerciales internationales.

Je voulais donc souligner les avancées qui nous paraissent les plus pertinentes. Tout d'abord, l'intégration d'un grand nombre de dispositions du code de conduite de l'Union européenne. C'est pour nous l'avancée la plus significative même si, je le répète, notre ministre des Affaires étrangères en respectait déjà les termes. Les critères qui fondent nos exportations sont précisés afin de reprendre l'esprit du code de conduite, assurant les liens solides que nous avons avec nos alliés et la prise en considération de la situation du pays avec lequel nous commerçons ou vers lequel nous allons exporter des armes. L'interdiction des enfants soldats notamment et la notion selon laquelle un gouvernement démocratique doit pouvoir se défendre sont deux autres ajouts importants.

**02.42 Vincent Decroly** (indépendant): Je suis moi aussi assez sensible à la question des enfants soldats. A cet égard, d'un point de vue juridique, je ne vois vraiment pas ce qu'ajoute à cette loi la mention de ce critère de non-alignement d'enfants soldats dans les forces armées ou dans les forces de sécurité à l'ensemble des critères d'application. Déjà auparavant, ce type de critère devait évidemment et éminemment être respecté par notre pays, tout simplement parce que la convention du 20 novembre 1989 sur les droits de l'enfant signée à New York, en son article 38 alinéa 2 prescrit spécifiquement à tous les États signataires de ne poser des actes que dans la mesure où ils ont la garantie que ce problème des enfants soldats ne se pose pas.

**02.42 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Het criterium dat geen kindsoldaten mogen worden ingezet is niet nieuw, dat was vroeger ook al zo. Juridisch is deze wijziging overbodig. Het criterium gold al in 1989 en zeker sinds ons Parlement het kinderrechtenverdrag heeft geratificeerd.

*Voorzitter: Robert Denis.*

*Président: Robert Denis.*

Vous pouvez réaligner, dans un texte comme celui-ci, l'ensemble du droit international public auquel la Belgique est tenue. Cela pourra faire joli et, en termes de marketing pré-électoral, c'est toujours bon mais sur le plan strictement juridique, c'est totalement surabondant, superflu et superfétatoire! Je pense que vous répétez là des choses qui étaient déjà d'application avant 2003, notamment depuis 1989 et, en tout cas, la ratification de la Convention des droits de l'enfant par notre Parlement. J'ai un peu l'impression que l'on se fait plaisir en indiquant différentes mentions, certes fort sympathiques, dans ce texte de loi. Mais celui-ci n'en a nullement besoin : tout cela devait déjà être scrupuleusement respecté bien avant que vous n'ayez l'idée, de bonne communication politique – là, je dois le reconnaître – d'insérer dans un texte à caractère juridique ce genre de mention.

**02.43 Daniel Bacquelaine (MR):** Monsieur le président, je note donc deux remarques. D'abord, et je l'ai déjà dit tout à l'heure, l'ensemble des critères repris dans le code européen de bonne conduite étaient effectivement déjà d'application dans le cadre de l'octroi des licences par notre pays et par notre ministre des Affaires étrangères, que ce soit en matière des droits de l'homme ou de conditions respectant ces droits de l'homme.

Fallait-il ne plus les mentionner? Je prends acte de la remarque de M. Decroly qui préférerait que l'on n'inscrive pas qu'il est inacceptable de livrer des armes dans des pays où il y a des enfants soldats. C'est une façon de voir les choses, pour ma part, je trouve qu'il est intéressant de le mentionner.

**02.44 Jean-Pierre Grafé (cdH):** Cette disposition est inutile puisqu'elle était déjà d'application par le droit international. C'est superfétatoire et je pense en effet que c'est dans un but pré-électoral. Pourquoi rajouter des dispositions qui sont déjà d'application en droit international et que la Belgique n'a jamais mises en cause?

**02.45 Daniel Bacquelaine (MR):** Alors, je voudrais que l'on m'explique la cohérence qui consiste à vouloir, d'une part, que l'on inscrive de manière formelle tous les indicateurs du code de bonne conduite européen et, d'autre part, lorsque l'on cite nommément le problème des enfants soldats, tout d'un coup on souhaite que l'on ne l'inscrive plus dans la loi. Je me demande où est la cohérence.

**02.46 Jean-Pierre Grafé (cdH):** Le code de bonne conduite européen n'est pas légalement impératif dans les pays ayant ratifié ce code, tandis que les conventions que la Belgique a ratifiées – ce qui est de droit international – sont déjà impérativement obligatoires!

Il est vrai que nous appliquons déjà le code européen dans les faits. Cela me paraissait peut-être utile de le traduire dans la législation pour autant que l'ensemble des pays européens fassent de même. C'est la raison pour laquelle j'avais proposé d'attendre qu'une majorité des pays européens aient ratifié ce code ou l'aient transcrit dans leur législation nationale pour ne pas, une fois de plus, donner l'exemple ridicule de nous mettre en vedette pour donner des leçons au monde et à l'Europe.

**02.47 Daniel Bacquelaine (MR):** Je maintiens qu'il y a une totale

**02.43 Daniel Bacquelaine (MR):** Ook al waren alle criteria van de gedragscode dan al van toepassing, hoefden ze daarom niet meer te worden vermeld? Ik vind het integendeel een goede beslissing die criteria op te nemen.

**02.44 Jean-Pierre Grafé (cdH):** Dat kadert in vroege verkiezingspropaganda. Waarom bepalingen opnemen die al van toepassing zijn in het internationaal recht?

**02.45 Daniel Bacquelaine (MR):** Waarom zouden we ze niet in herinnering mogen brengen?

**02.46 Jean-Pierre Grafé (cdH):** Het internationaal recht is absoluut bindend. De gedragscode is echter nog niet door alle Europese landen goedgekeurd.

incohérence à vouloir inscrire certains éléments dans la loi et pas d'autres alors que –et vous le savez– tous les éléments du code européen sont déjà strictement d'application dans l'octroi des licences dans notre pays. Si je vous suis et si je suis le raisonnement de M. Decroly, finalement, il ne fallait pas changer la loi.

**02.48 Vincent Decroly** (indépendant): Selon moi, ce genre de mention est intéressant sur un tract électoral. Cependant dans un texte à vocation juridique, il est superflu.

Je voudrais également apporter un démenti sur un autre point tout à fait précis. Le ministre et vous-même répétez à l'envi depuis des mois, notamment à cette tribune, que vous intégrez le code de conduite européen. Pour ma part, je peux vous citer des exemples où vous ne l'intégrez pas. De plus, si ce code de conduite était contraignant et faisait partie du droit international public auquel la Belgique doit absolument se référer dans ses décisions, certains passages de cette législation seraient clairement en violation. Ainsi, par exemple, le paragraphe 1<sup>er</sup>, 4°, B, de l'article 4 de la proposition que nous discutons dit « qu'il y a lieu de vérifier la nature des tensions, du conflit ou de la guerre civile et les responsabilités à cet égard avec toute la rigueur qui s'impose, de manière à pouvoir accorder une aide adéquate à des régimes démocratiques dont l'existence est menacée ». Je lis votre proposition. D'abord, dans la loi de 1991, on était beaucoup plus net et précis.

Mais j'en viens au troisième critère, messieurs Bacquelaine et Michel. Le code de conduite européen est rédigé comme suit: " Les Etats membres n'autoriseront pas les exportations susceptibles de provoquer ou de prolonger des conflits armés ou d'aggraver des tensions ou des conflits existant dans le pays de destination finale." Dans le code de conduite que vous dites vouloir respecter et intégrer dans la législation belge, aucune possibilité de déroger à cette interdiction n'est donc prévue. Or, dans votre texte, vous dites: "Il y a lieu de vérifier". Il n'y a pas lieu de vérifier. Quand ce genre de condition est rencontré, ces dernières sont remplies sans aucune forme de vérification dérogatoire possible pour que l'on rejette la licence. Mais vous, vous reprenez le code de conduite européen et là où ce dernier parle d'interdiction, vous dites « qu'il y a lieu de vérifier ». Je suis désolé de vous dire qu'il ne s'agit pas là d'une traduction du code de conduite. De plus, elle n'est ni contraignante, ni conforme au prescrit de ce dernier.

**02.49 Louis Michel**, ministre: Si je me réfère au code actuel, le passage que vous venez de lire dans le but de l'opposer à ce qui figure à l'article 4 de la proposition de loi, il n'est absolument pas automatique de ne pas donner la licence pour l'exportation pour le Népal. Rien ne vous permet de démontrer qu'une livraison d'armes aux autorités népalaises entretiendrait, prolongerait ou créerait le conflit. Personne ne peut prétendre une telle chose.

**02.50 Vincent Decroly** (indépendant): Non seulement, vous détricotez la loi de 1991, mais en plus vous vous targuez ici d'avoir le pouvoir de modifier le code de conduite européen.

**02.51 Louis Michel**, ministre: Nous n'avons pas modifié le code de conduite européen. Nous l'introduisons dans la loi.

**02.48 Vincent Decroly** (onafhankelijke): U zegt dat u de gedragscode opneemt maar ik kan u voorbeelden aanhalen waar u dat niet toepast. In artikel 4, § 1 4b is er sprake van "hierbij dient te worden nagegaan wat de aard is van de spanningen..." zodat steun kan worden verleend aan democratische regimes. Volgens de gedragscode kunnen de lidstaten geen wapens uitvoeren ingeval de oorlog wordt voortgezet. In de gedragscode is er geen mogelijkheid om daarvan af te wijken en hier zegt u in de tekst "hierbij dient te worden nagegaan". Dat is geen correcte vertaling van de gedragscode.

Monsieur Decroly, je voudrais vous inviter à discuter sur le fond du problème. Si je vous comprends bien, vous estimez qu'il est absolument inacceptable que l'on accorde une licence d'exportation à un pays ou à des autorités et qu'il n'est pas question de tenir compte de la nature des difficultés de cette autorité par rapport à la démocratie qu'elle peut incarner ou à la promesse de démocratie qu'elle incarne. Ainsi, selon votre thèse, en aucun cas de figure (...)

**02.52 Vincent Decroly** (indépendant): (.....)

**02.53 Louis Michel**, ministre: Je tiens à vous rappeler que ce code n'est absolument pas coercitif et obligatoire au niveau européen. Nous le rendons obligatoire pour nous. Je ne vois donc pas de quoi vous vous plaignez. Ce qui me dérange dans votre approche, monsieur Decroly, c'est que si je vous suis, la Belgique ne pourrait pas accorder de licence d'armement à une autorité politique ou à une autorité institutionnelle d'un pays confronté, comme c'est le cas au Népal par exemple, à des Maoïstes. Vous privilégiez donc des terroristes subversifs plutôt qu'une autorité qui tente l'expérience d'une démocratie! Je ne comprends pas!

Politiquement, moralement et sur le plan éthique, je préfère être dans ma peau que dans la vôtre!

**02.54 Vincent Decroly** (indépendant): Je relis les deux lignes du troisième critère du Code de conduite européen que vous dites transcrire de façon contraignante dans la loi, y compris dans la loi que vous proposez d'adopter, et je lis: "Les Etats membres - dont la Belgique - n'autoriseront pas les exportations susceptibles de provoquer ou de prolonger des conflits armés ou d'aggraver des tensions ou des conflits existants dans les pays de destination finale".

Par rapport à ce critère-là, vous dites, dans votre texte, qu'"il faudra vérifier". Il ne faudra rien vérifier du tout parce qu'il n'y a rien à vérifier! Dans les cas où ces critères sont rencontrés, la Belgique ne peut livrer. Inscrire cela dans votre texte, ce n'est pas appliquer, ni rendre contraignant le Code de conduite européen, c'est y déroger!

**02.55 Daniel Bacquelaine** (MR): Monsieur le président, si vous me permettez de poursuivre mon intervention, je vous en saurai gré.

Je voudrais préciser que, dans le cas du Népal notamment, conformément au Code de conduite européen, il ne s'agissait ni de provoquer, ni d'aggraver un conflit; au contraire, il s'agissait de donner les moyens à un Etat de supprimer un conflit et d'en revenir à un état de démocratie possible.

Considérer que le fait qu'il existe un conflit, même s'il procède d'une faction de rebelles terroristes et sanguinaires, ne permettrait pas d'exporter des armes, cela signifie que l'on accepterait de laisser des pays en proie à des hordes de barbares qui y feraient régner la terreur.

Je pense qu'il y a là une responsabilité politique. C'est la raison pour laquelle, dans notre esprit, ce qui compte, ce n'est pas l'application mécanique de critères mais bien l'appréciation politique de la

**02.53 Minister Louis Michel:** Indien ik u zou volgen betekent dat dat een land waar maoïstische terroristen druk uitoefenen niet kan worden geholpen. Vanuit ethisch opzicht verkies ik mijn standpunt boven het uwe.

**02.55 Daniel Bacquelaine** (MR): In het geval van Nepal is het duidelijk dat het land door terroristen bedreigd wordt.

Het gaat bovenal om een politieke beoordeling van de toestand. Wij moeten de verantwoordelijkheid durven opnemen zo een beoordeling te maken, die voorrang moet krijgen op een blinde toepassing van criteria die voor interpretatie vatbaar zijn.

Zowel het toekennen als het weigeren van een vergunning houden een bepaalde verantwoordelijkheid in. Zo kan

situation. C'est cette appréciation qu'il faut assumer car c'est le propre d'une responsabilité; c'est aussi cette appréciation qui doit primer, bien entendu, sur l'application strictement mécanique de critères qui peuvent toujours être interprétés dans un sens ou dans l'autre.

A mes yeux, ce qui prévaut, c'est évidemment d'assumer cette responsabilité, que l'on octroie la licence ou qu'on la refuse; pour moi, les deux options comportent une responsabilité. Il est un peu trop simple de considérer que seul l'octroi de licences est une responsabilité que tant qu'on les refuse, on ne prend aucune responsabilité. C'est évidemment un peu court! Au contraire, quand on refuse d'octroyer une licence, on peut prendre la responsabilité de laisser se développer des conflits et la terreur dans certains pays, sans aucune réaction et sans application du moindre droit d'ingérence qui pourtant maintenant est souvent reconnu comme utile dans le cadre d'une politique étrangère.

Je faisais le point de ce que je considérais comme des avancées de cette proposition de loi par rapport à la situation préalable. J'ai parlé de l'intégration du Code de conduite européen. Je voudrais aussi souligner l'effort de transparence avec un rapport annuel plus complet et la remise d'un rapport intermédiaire semestriel qui renforcera le contrôle du parlement sans, bien entendu, lui donner un pouvoir de codécision qui aurait été impossible et dangereux à mettre en place.

Le troisième élément, c'est l'extension du champ d'application de la loi au matériel destiné aux forces de polices. A mon sens, c'est simplement l'inscription dans la loi d'une pratique existante.

Le quatrième élément, c'est la préservation et la prise en compte des intérêts économiques, sociaux, commerciaux et industriels qui faisaient, en fait, l'objet des inquiétudes du secteur concerné aussi bien sur le banc patronal que sur le banc syndical.

La préservation et la prise en compte de ces intérêts économiques, sociaux, commerciaux et industriels lors de l'octroi des licences s'inscrivent notamment dans le respect d'un principe de confidentialité qui verra le jour, notamment par le fonctionnement d'une commission qui travaillera selon le schéma du huis clos de la commission des achats militaires.

Ces différentes dispositions doivent à mon sens être lues comme une contribution équilibrée liant les différentes facettes de la problématique, sans déséquilibrer la législation et donc sans mettre en péril ni notre volonté d'éthique et de transparence, ni notre base industrielle et commerciale.

Cette législation nous fait progresser, me semble-t-il, dans les deux directions à la fois, garantissant la crédibilité et le sens de notre politique étrangère et les intérêts légitimes d'un secteur économique performant dans toutes les régions de notre pays.

La cohérence de l'ensemble est finalement garantie par l'unicité de décision qui est consacrée par la compétence du ministre des Affaires étrangères ou du ministre désigné, de décider seul, sous sa propre responsabilité politique, de l'octroi ou non des licences

een weigering een ontkenning inhouden van het recht op inmenging, dat in het buitenlands beleid nochtans als een nuttig instrument wordt beschouwd.

Ook op andere terreinen wordt met dit wetsvoorstel vooruitgang geboekt. Er wordt een inspanning geleverd om voor meer transparantie te zorgen, wat vorm krijgt in een volledig jaarlijks verslag en in tussentijdse halfjaarlijkse verslagen; het toepassingsgebied van de wet wordt uitgebreid tot het materieel bestemd voor politiediensten en door het in acht nemen van de vertrouwelijkheid bij het toekennen van vergunningen worden de economische, sociale, commerciële en industriële belangen gevrijwaard.

Het gaat om evenwichtige bepalingen, die de ethische waarden en de transparantie die we nastreven niet in het gedrang brengen, maar ook onze industriële basis ongemoeid laten. De coherente toepassing van die wetgeving wordt gewaarborgd door het feit dat enkel de minister van Buitenlandse Zaken kan beslissen over de toekenning of de weigering van een vergunning.

Mijn fractie heeft vertrouwen in hem en zal dit voorstel steunen.



d'exportation.

Pour ma part, je suis persuadé que cette compétence est utilisée avec intelligence et discernement. C'est pourquoi mon groupe soutiendra et votera en confiance cette proposition de loi.

**02.56 Pieter De Crem (CD&V):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de wapenwet en de context waarin zij is totstandgekomen, zijn een symbooldossier bij uitstek voor de groene en rode schijnheiligheid in de regering-Verhofstadt. Ik breng hulde aan de afwezige collega's van de SP.A, die het historisch rendez-vous en de bespreking ervan in dit parlementair halfroond aan zich voorbij laten gaan. Dat kan ook niet anders, want de rekbaarheid van het groene en het rode geweten heeft inderdaad veel grenzen overschreden. Groene en rode kiezers, maar ook gemandateerden tot zelfs in het Parlement, zijn door hun leiders op de regeringsbanken en in gesloten conclaven bedrogen.

Morgen zal er een einde worden gesteld aan het trieste en met leugens doorspekte verhaal dat begon op 11 juli 2002 – o symboliek, op het kernkabinet van 11 juli 2002! Dat kernkabinet was een soort duiventil waarin ministers aanwezig waren, ministers niet meer aanwezig waren en ministers de vergadering dienden te verlaten. Het was in dat duivenhok dat de Waalse vos de Vlaamse vredesduiven heeft verschalkt. Ik wil het geheugen van de groenen en de socialistische regeringspartners en collega's in het Parlement eventjes opfrissen. Tempus fugit, de tijd vliegt en de leveringen gaan door. Ik wil vier conclusies van het Nepal-schandaal in herinnering brengen.

Ten eerste, de Belgische regering heeft geen overleg gepleegd met Duitsland of met andere EU-lidstaten over de toekenning van de licentie aan de Fabrique Nationale van Herstal. Dat was de eerste grote leugen in dit dossier. Er is dus geen overleg gepleegd. België heeft daarmee de Europese gedragscode met platte voeten getreden. Tempus fugit, de tijd gaat vlug. Ik wou het u in herinnering brengen. Maar het is niet alleen dat. De ministers van het kernkabinet werden niet of niet correct geïnformeerd. Als ze incorrect waren geïnformeerd, waren zij ook onvolledig geïnformeerd door de minister van Buitenlandse Zaken. Niet alle informatie was hun deel.

Ten tweede, de exportlicentie voor de Fabrique Nationale van Herstal, collega's van de SP.A, kon de toetsing met de Belgische wetgeving en de Europese gedragscode niet doorstaan. De beslissing was fundamenteel onwettig. De regering heeft een onwettige daad gesteld en heeft de geldende wetgeving volledig overtreden. Het hele Delcredere-verhaal – in het Frans le service Ducroire, nomen est omen, wat verbergt een naam? – heeft nogmaals bevestigd dat de regering laks omspringt met de wet. De regering die de ethiek zo hoog in het vaandel voert, ging lijnrecht in tegen de wetgeving die was bedoeld om een meer ethisch buitenlands beleid te voeren. Hoe stond het ook alweer in het regeerakkoord? Het is bijzonder interessant en is, zoals het Burgermanifest, al een paar keer opgegeten door de leden van de regering. Ik citeer: "Het uitgangspunt van het Belgisch buitenlands beleid is dat inbreuken op de mensenrechten onaanvaardbaar zijn – inacceptable."

**02.56 Pieter De Crem (CD&V):** La loi sur les armes et le contexte dans lequel elle a vu le jour sont caractéristiques de l'hypocrisie rouge et verte. Le sp.a est aujourd'hui absent, l'élasticité des consciences rouges et vertes a dépassé bien des limites. Demain, ce sera la fin d'une histoire triste, commencée le 11 juillet 2002, lorsque le comité ministériel restreint a décidé d'exporter des armes au Népal.

La Belgique ne s'est concertée ni avec l'Allemagne ni avec aucun autre Etat membre à propos de l'octroi d'une licence à la FN-Herstal. Ce faisant, elle a enfreint le code de conduite européen. Qui plus est, au sein du comité ministériel restreint, soit les ministres n'ont pas été mis au courant, soit ils ont été mal ou incomplètement informés.

La licence d'exportation ne satisfait ni à la législation belge ni au code de conduite européen. Le gouvernement a donc manifestement enfreint la loi. L'histoire du Ducroire montre le laxisme du gouvernement à l'égard de la loi alors qu'il clame son profond respect des principes éthiques.

En outre, ce gouvernement détermine, comme bon lui semble, qu'une guerre civile fait rage ou non dans un pays donné et adapte le site internet du ministère des Affaires étrangères en conséquence. D'après le gouvernement, l'armée peut violer les droits de l'homme dans une "jeune démocratie", et recevoir des fusils mitrailleurs importés. Au bout du compte, c'est le contribuable belge qui paie.

Entre-temps, les fusils mitrailleurs

Ten derde, pro memorie, naargelang het uitkomt, bepaalt deze regering eigenhandig of er al dan niet een burgeroorlog woedt in een land, met als bijzonder gemakkelijk hulpstuk de deleteknop op de website van Buitenlandse Zaken. Een prille democratie is niet altijd een stille democratie, maar een “prille democratie” betekent in de toekomst dat door het leger de mensenrechten mogen worden geschonden. Ik zie de eerste minister met tremolo's, bijna bazuinen met trillende stembanden, dat Nepal een prille democratie was. Maar de mensenrechten mochten er worden geschonden. Kranten mogen er bijgevolg worden gecensureerd en journalisten mogen er worden opgesloten. Om de democratie een beetje te helpen, een voetje vooruit te helpen, mag datzelfde leger uitgebreid voorzien worden van gesofisticeerde machinegeweren.

Ten vierde, pro memorie, tempus fugit, de tijd vliegt, wie betaalt de zaak? De Belgische belastingbetaler. Deze regering met de groenen en de pacifistische Vlaamse socialisten – nogmaals bedankt voor uw aanwezigheid, collega's van de SP.A, tijdens de bespreking van het historische rendez-vous – zullen in de toekomst nog bestellingen voor Nepal goedkeuren. Met andere woorden, de modelstaat is een model van onwettelijkheid.

Ondertussen zijn de Minimi's in Nepal aangekomen, weliswaar met enige vertraging. Dat had niets te maken met het kazak-keren, Kazachstan was hier een beetje een spelbreker. De prille democratie kan met Belgische wapens de burgeroorlog bekampen, en dat met respect voor de mensenrechten.

*Voorzitter: Herman De Croo, voorzitter.*  
*Président: Herman De Croo, président.*

Op de offertafel, nadat de vos de kelen had overgebeten in het kernkabinet in de Wetstraat 16, was mevrouw Aelvoet het eerste slachtoffer en de wapenwet het tweede. Vandaag brengen wij het laatste offer, want na de bespreking zal de versoepeling van de versoepeling van de wapenwet worden goedgekeurd door deze meerderheid. Het is dus onbegrijpelijk...

*(Mevrouw De Meyer staat tussen de banken te praten).*

Dank u, collega De Meyer, dat u zich verwaardigd hebt om die belangrijke bespreking, in het bijzonder voor uw partij, mee te maken. Het mutisme dat u aanhoudt sinds 11 juli 2002 zal wel bestatigd worden, maar desalniettemin verheugt uw fysieke verschijning ons hier. Ik veronderstel niet dat u daarover een uiteenzetting zal houden, want de principes zijn overboord gegooid.

Het is onbegrijpelijk dat dit is gebeurd. Het politieke akkoord dat de meerderheid heeft gesloten na de Nepal-crisis, voorzag dus in de gedeeltelijke overname van de Europese gedragscode in de Belgische wetgeving, hetgeen doorging voor een verstrenging van de wapenwet. Het woord, het principe “code of conduct”, is dus iets nieuws geworden. In het Belgische politieke areaal, in de Belgische politieke taalkunde is de code of conduct de Europese gedragscode, maar niets is natuurlijk minder waar. Ik heb ook een aantal tremolo's gehoord tussen collega Decroly en de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken.

de type minimi ont été livrés au Népal. Magda Aelvoet fut la première victime, la loi sur les armes fut la seconde. Le dernier sacrifice sera consenti demain, lorsqu'il sera procédé à l'assouplissement de la loi déjà assouplie.

L'accord politique conclu au terme de la crise du Népal prévoyait qu'une partie du code de bonne conduite européen serait intégrée à la loi sur les armes dans le but de la renforcer. C'est loin d'être le cas. Le critère relatif aux droits de l'homme peut désormais faire l'objet d'une interprétation. Le renvoi au nouvel article 17 ne fait pas référence à l'application du code de bonne conduite, mais au rapport du gouvernement aux assemblées fédérales. Le gouvernement renvoie au code, en effet, sans toutefois l'appliquer.

La disposition prévoyant qu'il peut être tenu compte des intérêts économiques, sociaux et commerciaux belges permet une interprétation très vaste. Il est dérisoire d'ajouter que les critères mentionnés à l'article 4 ne peuvent être transgressés.

Demain, nous voterons sur un

Het criterium van de mensenrechten, men draaie of men kere het zoals men wil, was het belangrijkste criterium uit de wet van 1991 en dat is nu voor interpretatie vatbaar. Het absolute criterium is nu een subjectief criterium geworden. Dat is dus, collega's, mijnheer de minister, een verstrenging van de wapenwet van 1991.

Nu blijkt met de amendementen die worden ingediend en na de chantage van de Parti socialiste en de MR om de toekomst van de Fabrique Nationale in Herstal te vrijwaren het volgende. Die amendementen zijn dus aanvaard en zullen worden goedgekeurd door de andere leden van de meerderheid. Er blijkt dat die Europese gedragscode niet volledig is opgenomen in deze tekst. Collega Van der Maelen – hij is afwezig – kan verklaren wat hij wil, maar die Europese gedragscode is niet opgenomen in de nieuwe tekst. De verwijzing in het nieuwe artikel 17 gewijzigd door artikel 5 van dit wetsvoorstel naar de toepassing van de Europese gedragscode heeft immers geen betrekking op de toepassing van de Europese gedragscode op zich, maar wel op het verslag van de regering aan de federale wetgevende kamers, alstublieft.

Dat is dus de toepassing van de Europese Code of Conduct. Er wordt een verslagje, een doorslag gegeven naar de federale wetgevende kamers. Het verslag dat de regering nu jaarlijks voorlegt aan het Parlement gaat echter reeds uitvoerig in op die Europese gedragscode. Dat is dus niets nieuws. Het is dus des te meer verwonderlijk dat deze regering ondanks de uitgebreide verwijzing naar de Europese gedragscode ze zelf niet toepast. Het is dus echt de omgekeerde wereld. Terwijl een regering in deze constellatie zichzelf zou moeten opsmijten en opwerpen als de grote verdediger van die Europese gedragscode en zelfs zou moeten gaan kijken wanneer ze niet wordt toegepast, doet ze net het omgekeerde. Vandaar dat de verstrenging van de wet een versoepeling is.

De bepaling stelt echter dat er in de toekomst rekening mag worden gehouden met de economische, sociale, commerciële en industriële belangen van België. Dit laat een dergelijke ruime interpretatie toe dat dit criterium in de praktijk – en dat is eigenlijk hetgeen altijd is vooropgesteld – het enige criterium dreigt te worden. De toevoeging “zonder dat deze factoren van invloed mogen zijn op de toepassing van de in artikel 4 bepaalde criteria” is natuurlijk een billenkletser van formaat. Dit kan enkel en alleen op de lachspieren werken, bij sommigen wat verkramptheid veroorzaken, maar dat is natuurlijk lachen met de mensen, zoals men zegt in het noorden van dit land. Het is het criterium dat de PS en de MR uiteindelijk over de streep heeft getrokken. Het is het criterium dat de toekomst van de Fabrique Nationale moet veiligstellen. Vandaar dat er een tweede versoepeling van de wet komt.

Morgen wordt over de versoepeling van de versoepeling gestemd. Om ons voorstel niet te volgen en ook een beetje tegemoet te komen aan ons voorstel met betrekking tot de NGO's en het bedrijfsleven heeft de regering zich echter in een aantal bochten gedraaid. Ons voorstel had immers een aantal concrete punten. Het eerste punt was het absolute handhaven van het criterium van de mensenrechten. Onze motivatie daartoe is heel eenvoudig. Ze is glashelder. In het nieuwe voorstel wordt dit criterium niet opgenomen. De regeringstekst neemt dit criterium niet op. Er is echter wel een kleine verwijzing naar de Europese gedragscode,

assouplissement d'un assouplissement de la loi sur les armes. Notre proposition tendait à l'insertion de l'intégralité du Code de conduite européen et au maintien absolu du critère relatif aux droits de l'homme.

L'article original parlait de "violation manifeste". Dans la nouvelle loi, le critère de la violation des droits de l'homme est limité par l'énumération exhaustive des organisations autorisées à constater ces violations.

Le rapport de M. Hollants van Loocke sur le Népal fait état d'une guerre civile et de violations des droits de l'homme par l'armée. Pour le gouvernement, ce rapport n'a aucune valeur.

maar de ruimte voor interpretatie die daaraan gekoppeld is, is een afzwakking van artikel 4 van de bestaande wet. Wij wilden het criterium absoluut handhaven.

Ten tweede, is er de volledige overname van de Europese gedragscode zodat deze in haar geheel bindend wordt. Met een eenvoudige motivatie, een glasheldere motivatie wordt de Europese gedragscode een volwaardig criterium voor de Belgische regering, ook in de uitvoeringsmodaliteiten. Die Europese gedragscode is immers niets anders dan een minimum minimorum.

Dat met het overnemen van een aantal criteria inhoudelijk gezien omzichtig moet worden omgesprongen blijkt natuurlijk uit de analyse van het criterium mensenrechten. Waar het oorspronkelijke artikel heel duidelijk spreekt van een klaarblijkelijke schending van de rechten van de mens wordt het gewijzigde artikel afgezwakt naar volgende paragraaf, ik citeer: "Er wordt zeer zorgvuldig tewerk gegaan" – zo zegt de aanhaling – "wanneer per geval en rekening gehouden met de aard van het materieel vergunningen worden afgegeven voor landen waar door de terzake bevoegde instanties van de VN, de Raad van Europa of de Europese Unie ernstige schendingen van de mensenrechten zijn geconstateerd". Deze paragraaf maakt dat het criterium schendingen van mensenrechten geen absolute zekerheid geeft voor het niet afleveren van een export- of doorvoerlicentie bij het vaststellen van deze schendingen omdat het aantal organisaties die deze vaststellingen kunnen doen beperkt wordt door de exhaustieve opsomming. Indien wij dit criterium toch zouden moeten toepassen op Nepal, herinnert u zich dan het rapport van de heer Hollants van Loocke, voormalig ambassadeur van het koninkrijk België, dat sprak van een burgeroorlog in Nepal en "human rights abuses by the army". Zelfs dat rapport was voor de regering van nul en generlei waarde. Ik zal het zelfs niet hebben over de totaal misplaatste interpretatie...

(...)

Maar ik heb het gelezen, mijnheer de minister.

**02.57** Minister **Louis Michel**: U licht er natuurlijk alleen elementen uit die uw thesis dienen. Dat is niet evenwichtig en niet correct. Lees gans dat rapport en u zult zien dat het veel evenwichtiger is dan dat wat u zegt.

**02.57** **Louis Michel**, ministre: Il faut lire tout le rapport!

**02.58** **Pieter De Crem** (CD&V): Mijnheer de minister, het is zeer evenwichtig naar de andere kant, waarin gezegd wordt dat er manifeste schendingen zijn van de mensenrechten in Nepal. Dat weet u. Ik hoop dat u in uw repliek het belachelijke verhaal van Pol Pot en de Golgotha en de Schedelplaats nog eens bovenhaalt. Daar gelooft niemand in. De situatie is totaal niet vergelijkbaar. Ik zal zelfs niet spreken over de magistrale verkrachting aangericht bij de lezing of de citatie door de eerste minister van het rapport van mevrouw Nelly Maes in het Europees Parlement, dat zagezegd à décharge moest zijn voor de wapenlevering door de Belgische regering aan Nepal en waarvan mevrouw Maes heeft gezegd dat het schandelijk was dat een eerste minister dat rapport op een dergelijke manier durfde te misbruiken. Wekelijks sedert augustus vorig jaar, gisteren nog in TerZake, worden er documentaires uitgezonden – neutrale documentaires die niet gekleurd zijn in de ene of de andere zin –

**02.58** **Pieter De Crem** (CD&V): Il est question de violations des droits de l'homme! Il ne sert à rien d'évoquer Pol Pot car la situation est différente. Nelly Maes a reproché au gouvernement d'avoir détourné son rapport.

Un conflit oppose le gouvernement en place et une guérilla mais il y a aussi un problème sur le plan de la démocratie.

waarin de schendingen van de mensenrechten en de burgeroorlog in Nepal worden aangeklaagd en in alle duidelijkheid worden uiteengezet. U heeft een punt, dat hebben wij nooit ontkend. Er is een conflict in Nepal; er is een conflict van een zetelende regering ten opzichte van een guerrilla, maar er is een even groot probleem ten opzichte van de democratie. Weet u in wat de prille democratie zich in Nepal heeft vermomd? In een monarch die de regering naar huis heeft gestuurd. De prille democratie in Nepal heeft zich vermomd in een monarch die de regering naar huis heeft gestuurd en twee vrienden aan de top van de regering heeft gezet. Dat is het.

**02.59** Minister **Louis Michel**: ... en hij heeft de maoïsten meester gelaten van het terrein. Dat is de democratie!

**02.59** **Louis Michel**, ministre: Selon vos principes éthiques, il faudrait donc abandonner le pays aux Maoïstes?

**02.60** **Pieter De Crem** (CD&V): Ethiek is de wet respecteren. Daar geloof ik in. Dat zijn de fundamenteën van onze rechtsstaat. Ethiek is de mensenrechten respecteren en ze niet voor de pot-pourri of à gogo, als het in uw kraam past, aanpassen. Daarover gaat het in deze discussie.

**02.60** **Pieter De Crem** (CD&V): L'éthique préconise le respect des droits de l'homme.

Er zijn nog landen die in aanmerking komen voor Belgische wapenleveringen waar de interne politieke toestand te vergelijken is met de definitie van een prille democratie. Ik zou u een lezing kunnen geven van een paars-groene Toppop van de nationale wapenleveringshitparade. Daarover gaat het uiteindelijk in deze discussie. Ik zou een hitparade van de wapenleveringen kunnen geven sinds de Nepal-crisis. En forgeant, on devient forgeron. Men moet het ijzer smeden terwijl het heet is: Colombia, Brazilië, Peru, Brunei, India, de Filipijnen. De delete-knop werkt niet altijd.

La Belgique livre également des armes à d'autres pays que l'on pourrait qualifier de "démocraties naissantes".

**02.61** Minister **Louis Michel**: (...).

**02.62** **Pieter De Crem** (CD&V): Ik heb toch nooit gezegd dat zij het niet hebben gedaan. Ik heb gezegd dat zij de wet respecteren en u niet.

**02.62** **Pieter De Crem** (CD&V): En livrant des armes à la police philippine, on intervient dans le conflit sur l'île de Mindanao. La Belgique livre également des armes au Mexique mais la question du Chiapas est passée sous silence.

Op de Filipijnen leveren we aan de politie. Op uw website staat er dat de situatie op de Filipijnen gespannen is en dat er een gewapend conflict is. U intervenieert in een gewapend conflict op Mindanao waar de mensenrechten worden geschonden. Ik kan nog doorgaan. Aan Mexico worden P-90's geleverd. Chiapas is u blijkbaar onbekend. Er zijn ook Panama, Chili, Argentinië en Chavez in Venezuela.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, als u wilt spreken, neem dan uw microfoon anders gaan uw woorden aan velen ontsnappen.

(...)

**02.63** **Hugo Coveliers** (VLD): Mijnheer De Crem, hebt u zo'n schrik van mijn vragen? Ik heb een heel vriendelijke vraag voor u. Ik zou niet durven kwaad zijn op u. U haalt twee voorbeelden aan waarbij dit Parlement de kans heeft gekregen om daarover zelf te oordelen.

**02.63** **Hugo Coveliers** (VLD): Mindanao n'est qu'une île parmi trois mille autres et elle est dirigée par un islamiste. Le chef de file du mouvement communiste philippin est un Néerlandais naturalisé qui

Wat de Filipijnen betreft, weet u dat eind augustus de Parlementaire

Vergadering ASEP heeft plaatsgevonden in Manila. U spreekt nu over de Filippijnen. Het gaat hier over 3.000 eilanden waarvan u er een – Mindanao – aanhaalt waar een moslimfundamentalist, de heer Abou Sayaf, op een vreselijke manier huishoudt. U weet dat de communistische groep in de Filippijnen wordt geleid door iemand die is uitgeweken naar Nederland waar hij politiek vluchteling is geworden en nu de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen. Van daaruit onderhandelt hij nu met de regering in de Filippijnen. Aan dit land zou men dus geen wapens mogen leveren?

U haalt ook Mexico aan. Ik vind dit nogal sterk. U had moeten luisteren toen de president van Mexico, de heer Fox, hier is geweest. Samen met de groenen vormt hij in Mexico een regering. Hij heeft over Chiapas gesproken en commandant Marcos die met zijn masker op naar Mexico-city is gekomen om daar overeenkomsten te ondertekenen zonder dat hem maar een strobreed in de weg werd gelegd.

Dan zou men daar dus niet mogen leveren aan de politie, die er inderdaad wapens nodig heeft, dat kan ik u wel verzekeren. Hier heeft de politie ook wapens nodig! Dit is ridicul. Kies andere voorbeelden, maar die twee voorbeelden zijn dwaas.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, wees beleefd en laat mevrouw Laenens spreken en daarna de heer Van den Eynde. U krijgt daarna het woord.

**02.64 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO)**: Ik wil even proberen mijnheer De Crem een kleine stap in het verleden te laten zetten. De wapenwet is er van 1991. Dat was een serieuze poging. Er was toen consensus om te zoeken naar een economisch en ethisch evenwicht. Voor 1991 waren er ook al wapenleveringen. Voor 1991 waren er heel wat regeringen – bij mijn weten en voor zo ver mijn geschiedenis teruggaat, geen paars-groene – waar er heel wat wapenleveringen geweest zijn. Ik denk dat we langzaam, stap voor stap, vooruitgaan, zij het te langzaam, in het respecteren van mensenrechten als een internationaal gegeven. Het gaat veel te langzaam, het gaat veel met vallen en opstaan, maar ik vind het iets te goedkoop zoals hier nu het heiligdom der heiligen gepredikt wordt.

**02.65 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK)**: Mijnheer de voorzitter, dit debat van het mag en het mag niet, roept bij mij toch bedenkingen op. Ik zal straks dit wetsvoorstel zeker niet steunen. Wie wapenfabrieken heeft, verkoopt wapens, anders heeft het geen zin wapenfabrieken te hebben. Wie wapens verkoopt, kan die alleen maar verkopen aan landen waar oorlog gevoerd wordt. Ik heb in de commissie gezegd dat de Zwitserse garde van het Vaticaan geen P90's zal kopen. Wanneer men wapens verkoopt aan landen die oorlog voeren, dan weet men dat men wapens verkoopt aan landen waar men op zijn minst minder bekommerd is om de rechten van de mens. Dan wordt het natuurlijk een kwestie van afwegen. De redenering die hier door de meerderheid gevolgd wordt, is niet onlogisch, behalve op één punt: als men dat allemaal doet, mijnheer Coveliers, dan gaat men niet de wereld rond, al brullend dat men de kampioen is van de mensenrechten. Dat is hypocriet.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, u krijgt blesuretijd, want u bent al ruim over uw tijd. Kom, kort en goed. Of toch kort.

opère depuis les Pays-Bas.

Le président mexicain a évoqué ici la question du Chiapas et le commandant Marcos s'est rendu à Mexico où on lui a laissé toute liberté d'agir.

**02.64 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO)**: Avant la coalition actuelle, il était également procédé à des livraisons d'armes. Le respect des droits de l'homme gagne du terrain, lentement mais sûrement.

**02.65 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK)**: Je ne vais en aucun cas soutenir le projet mais quiconque possède des usines d'armement a vocation de vendre des armes. Et les armes se vendent à des pays en guerre. Il faut évaluer la situation. Le raisonnement de la majorité n'est pas illogique, un point excepté: lorsqu'on livre des armes, il ne faut pas chercher à se faire passer pour le champion des droits de l'homme.

**02.66 Pieter De Crem (CD&V):** Wij hebben altijd gezegd dat wij geen schijnheilige houding aannemen. Als er een wapenindustrie is, dan dient die om wapens te slijten. Aangezien de Middeleeuwen voorbij zijn en de Luikenaars wellicht niet meer de Antwerpenaars of de Genkenaars of de Gentenaars of de Bruggelingen zullen aanvallen, moeten die wapens gesleten worden in het buitenland. Daarvoor is er een wet: de wet van 1991. De wet van 1991 is met voeten getreden en dat is ons fundamentele bezwaar. De wetswijziging nu is, in plaats van een verstrenging, een absolute versoepeling. Daar zal niemand een argument kunnen tegen inbrengen. Voorzitter?

De **voorzitter**: Ja.

**02.67 Pieter De Crem (CD&V):** Als er hier over geheugen wordt gesproken, dan heb ik de indruk dat de meerderheid het bijzonder lastig heeft met hetgeen gebeurd is in de laatste zes maanden. Vandaar dat ik het geheugen heb opgefrist welke leveringen er zijn gebeurd.

De **voorzitter**: De heer Van der Maelen is verontschuldigd. Ik denk dat hij spijt heeft er niet te zijn.

**02.68 Pieter De Crem (CD&V):** En zijn fractie. Goed. De evaluatiecommissie, die de minister adviseert over elk dossier en halfjaarlijks haar werkzaamheden toelicht voor het Parlement, was een van onze voorstellen. Wij gingen een eind mee met de regering om te zeggen dat een *ex ante* controle niet kan. Er zijn altijd politieke afwegingen die, gezien in dit kleine koninkrijk der Noordzee buitenlands beleid het prerogatief is van de uitvoerende macht, gemaakt worden door de regering *ex ante*. Goed, laat ons dit niet in het Parlement doen. *Ex post* wel. Er moet nadien een controle kunnen zijn. Ten eerste, zijn de reglementeringen en de wettelijke voorzieningen gerespecteerd? Ten tweede, welke adviezen zijn er uitgebracht? Want die adviezen zijn voor ons niet altijd toegankelijk. Ik denk dat het belangrijk is dat we dat zouden kunnen weten. Het zou ons ook toelaten dat er geen adviezen per telefoon meer verstrekt moeten worden, zoals dat in de levering aan Nepal het geval was.

Daarom willen wij een commissie oprichten die de wapenhandel *ex post* controleert. De informatie die halfjaarlijks aan het Parlement wordt bezorgd, dient vertrouwelijk te worden gehouden en bedrijfsgeheimen kunnen beschermd blijven.

De indieners van dit voorstel zeggen dat het, naast het opnemen van de Europese gedragscode, ook noodzakelijk is dat een aantal schikkingen moeten worden getroffen die het Parlement moeten toelaten – en dan citeer ik weer – “om ten volle zijn rol in dit dossier te kunnen vervullen”. Dat lijkt mij toch een cynische opmerking. Het probleem met deze stelling is echter dat, hoewel het in principe een bijzonder eervolle en eerlijke stelling is, er geen duidelijke rol voor het Parlement is weggelegd in de teksten die voorliggen. Het gaat immers over de *ex post*-evaluatie en er kan dus geen opportuniteitscontrole zijn die de beslissing van de regering op welke wijze dan ook zou kunnen beïnvloeden.

**02.66 Pieter De Crem (CD&V):** L'existence d'une industrie de l'armement suppose en effet que l'on vende à l'étranger. C'est là la raison d'être de la loi de 1991, qui a été enfreinte. La modification de la loi ne se traduit pas par un durcissement mais au contraire par un assouplissement.

**02.68 Pieter De Crem (CD&V):** La création d'une commission d'évaluation, qui conseillerait le ministre à propos de chaque dossier et rendrait compte tous les six mois de ses travaux au Parlement, était une de nos propositions. Nous avons admis qu'un contrôle *ex ante* est exclu. Mais il faut un contrôle *ex post* : il faut vérifier si les lois ont été respectées mais voir aussi quels avis ont été rendus.

Selon les auteurs de la proposition, le Parlement doit pouvoir jouer pleinement son rôle. Mais le texte ne réserve aucun rôle au Parlement. Aucun contrôle de l'opportunité n'est prévu. Le Règlement de la Chambre doit être revu d'urgence, faute de quoi l'accord politique sera inapplicable.

Onze afwezige collega Van der Maelen heeft ons voorbeeld gevolgd en heeft ook een voorstel tot wijziging van het Kamerreglement ingediend. Ik denk echter dat het voor de meerderheid van essentieel belang was dat dit zo spoedig mogelijk wordt behandeld. Zonder dit element is het politiek akkoord immers niet volledig uitgevoerd. Het hangt er niet aan, het zit niet in de preambule en niet in de appendix. Mijnheer de voorzitter, het zou toch interessant zijn mochten we over deze voorstellen in de commissie kunnen debatteren.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, ik heb vorige week tijdens de vergadering van de werkgroep die het nieuw Reglement coördineert en aanvult, gezegd dat wij wellicht in de laatste week van januari aan de commissie voor het Reglement – waar uw fractie ook is vertegenwoordigd – het aspect waarover u nu spreekt en uiteraard de andere aspecten zullen voorleggen. Als we daar tot een overeenkomst komen – wat ik hoop en verwacht – zullen we normaliter vermoedelijk rond half februari het Reglement goedkeuren. Dat houdt, alles bij mekaar bekeken en gelet op de gang van dit wetsvoorstel, een gelijklopendheid in.

**02.69 Pieter De Crem (CD&V)**: Mijnheer de voorzitter, ik zie aan uw lichaamstaal dat u vindt dat het tijd is dat ik mijn betoog afsluit. Ik zal dat ook doen.

Ik vraag mij af waarom wij maandenlang gedebatteerd hebben over de toepassing van de wet. Waarom hebben wij daar zo lang over gedebatteerd? Iedereen heeft vastgesteld dat er een strenge wet was, waarvan verondersteld wordt dat zij door iedere Belg, dus ook door iedere Belg die deel uitmaakt van de regering, gerespecteerd wordt. Alle Belgen zijn immers gelijk voor en door de wet. Iedereen, en in het bijzonder de groene collega's, heeft kunnen vaststellen dat dit niet het geval was, zelfs niet met hen in de regering. Conclusie: morgen stemmen wij over een nieuwe wet, en de omstrede wapenleveringen gaan gewoon door. Het leven gaat gewoon door, het is business as usual, de zaken gaan door als gewoonlijk. Met andere woorden: het ethisch buitenlands beleid van de paars-groene coalitie ligt op zijn gat. Het is zelfs zover dat de peetvader van de groenen, voorzitter Geysels, uitroept dat de groenen de Vredesbeweging niet zijn. Zover is het gekomen met onze parlementaire democratie en met de samenhang tussen bepaalde politieke partijen en het middenveld.

Ter afsluiting wil ik toch zeggen, mijnheer de minister, collega's, en in het bijzonder collega's van de meerderheid: de Nepal-saga heeft eigenlijk een omgekeerd effect gehad. In de regeringsverklaring stond dat wij ons land opnieuw een plaats op de wereldbol wilden toekennen maar ik kan u zeggen dat wij er door de Nepal-crisis en de gevolgen ervan danig zijn afgedonderd. De wapenleveringen, en de wijze waarop zij nu gebeuren, zijn een stigma voor België. Denk dus niet dat het imago sinds de leveringen aan Nepal verbeterd is. Wij worden nu in het buitenland geïdentificeerd met een krakkemikkige wetgeving en met leveringen van wapens op een onoorbare manier. De leveringen gaan volledig in tegen de wet van 1991. Dat het zover gekomen is, is de verpletterende verantwoordelijkheid van paars-groen.

De **voorzitter**: Mevrouw Laenens, u lijkt mij nerveus vandaag.

Le **président**: Les propositions seront examinées à partir de la fin du mois de janvier par la commission du Règlement. A la mi-février, nous pourrions sans doute les mettre aux voix en séance plénière.

**02.69 Pieter De Crem (CD&V)**: Je m'interroge sérieusement sur la raison pour laquelle nous devons débattre si longtemps de l'application de la loi. Une loi stricte existait et il convenait de la respecter. La loi n'a pas été respectée, même pas par les Verts. Demain, nous voterons une nouvelle loi et les livraisons se poursuivront tout naturellement. La politique d'éthique étrangère de la coalition actuelle est tombée bien bas! Un ténor d'Agalev a même proclamé: "Nous ne sommes pas le mouvement pacifiste".

La saga népalaise a eu un effet très négatif: la déclaration gouvernementale mentionnait qu'il convenait que la Belgique joue un rôle de premier plan sur la carte universelle, or les livraisons d'armes éclairent notre pays sous un jour très défavorable.



**02.70 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik ben helemaal niet nerveus. Ik wil alleen tegen collega De Crem zeggen dat ik trots ben geen lid te zijn van een standenpartij. Wij luisteren steeds met open oren naar de Vredesbeweging en wij gaan met hen mee in de mate dat wij dat kunnen terwijl wij toch ook onze politieke verantwoordelijkheid opnemen.

**02.70 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Je me félicite de ne pas appartenir à un parti de *standen*. Nous sommes à l'écoute des mouvements pour la paix et nous les suivons lorsque nous le pouvons.

**02.71 Pieter De Crem** (CD&V): Ik ben geen lid van de VLD, dat is de nieuwe standenpartij van de 21<sup>e</sup> eeuw. Ik ben lid van de christen-democratische partij, dat weet u al lang, voorzitter.

### **Regeling van de werkzaamheden** **Ordre des travaux**

De **voorzitter**: Collega's, ik wens het volgende mede te delen.

J'ai contacté le premier ministre et le gouvernement afin de savoir à quel moment les interpellations dont nous parlions tout à l'heure pourraient avoir lieu. D'après le règlement, elles doivent avoir lieu dans le courant de la semaine.

Volgens het Reglement moeten de interpellaties worden gehouden in de loop van deze week.

Het is niet eenvoudig om de agenda's van iedereen te laten overeenstemmen.

Ter goedkeuring van de nieuwe agenda zal ik morgen formeel voorstellen dat een plenaire vergadering van de Kamer zou worden gehouden op vrijdag 17 januari 2003 om 18.00 uur en dat dan alle interpellaties zouden worden ontwikkeld, zowel de dringende als de andere.

Een ander moment kan niet worden bepaald en het Reglement wordt nageleefd, in die zin dat de interpellaties worden gehouden in plenaire vergadering, in de loop van deze week en dat ik het recht heb een dergelijk voorstel te formuleren.

J'ai contacté le premier ministre et le gouvernement afin de savoir quand les interpellations dont nous parlions tout à l'heure pourraient avoir lieu. Aux termes du Règlement, les interpellations doivent être développées dans le courant de cette semaine. Il est malaisé de concilier les agendas de chacun. Demain, je proposerai formellement la tenue d'une séance plénière de la Chambre le vendredi 17 janvier 2003 à 18 heures.

Il n'est pas possible de décider d'un autre moment et, de la sorte, le Règlement est respecté. J'ai le droit de formuler une telle proposition.

**02.72 Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, al deze argumenten beletten mij niet om hic et nunc formeel te protesteren tegen deze werkwijze.

Vrijdagavond mogen interpelleren over een oorlogssituatie waarbij ons land mogelijks is betrokken, dat is vanwege de regering de spot drijven met het Parlement. Men had nog beter gekund door de interpellaties te laten houden op zondagmorgen of zaterdagnacht! Deze interpellaties vrijdagavond laten houden getuigt van minachting ten opzichte van het Parlement en ik wil hiertegen met klem protesteren.

**02.72 Francis Van den Eynde** (VLAAMS BLOK): Je proteste formellement contre cette proposition. Faire développer des interpellations un vendredi soir au sujet d'une guerre dans laquelle notre pays peut être impliqué revient à tourner le Parlement en dérision.

De **voorzitter**: Ik vond het raadzaam dit nu mede te delen en niet morgennamiddag. Dit laat eenieder toe zich wat beter voor te bereiden. Mijnheer Leterme, dit is alleen een mededeling en moet niet leiden tot

een debat.

**02.73 Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wens rustig en uitdrukkelijk te verklaren dat dit een poging is om op een feitelijke wijze het grondwettelijk interpellatierecht in een bijzonder belangrijk dossier te fnuiken. Dit is werkelijk een dieptepunt in de parlementaire geschiedenis van ons land.

Ik herhaal dat deze namiddag, in het begin van de plenaire vergadering, nogmaals is gebleken dat eerste minister Verhofstadt geen enkel probleem had om morgen aanwezig te zijn voor deze assemblee.

De **voorzitter**: Ja, maar slechts tot 15.00 uur.

**02.74 Yves Leterme** (CD&V): Bij monde van de minister van Buitenlandse Zaken werd ons echter medegedeeld dat de eerste minister enkel bereid was om aan dit maxidossier een minidebat te wijden.

Het verschil tussen het voorgestelde minidebat en het grondwettelijk interpellatierecht dat ons is toebedeeld, bestaat erin dat, wanneer er wordt geïnterpelleerd, elke fractie kleur moet bekennen en de eerste minister moet kunnen antwoorden namens de hele regering. Het probleem is blijkbaar dat de eerste minister vandaag niet in staat is om in dit belangrijke dossier dat de hele bevolking bezighoudt, te antwoorden namens de volledige regering en de meerderheid niet in staat is met één stem te spreken. Dat is de enige reden en al het overige zijn uitvluchten. Dat is de enige reden waarom dit Parlement oneer wordt aangedaan en waarom deze interpellaties morgen niet kunnen worden ontwikkeld op een normaal uur, zijnde om 14.15 uur.

De **voorzitter**: Ik verwittig u ervan dat dit voorstel morgen zal worden gedaan, teneinde de zaken te vergemakkelijken.

**02.75 Jean-Pierre Grafé** (cdH): Monsieur le président, la proposition formulée de nous réunir vendredi en fin de journée pour ce débat ne me paraît vraiment pas sérieuse. Elle vise exclusivement à tenter d'étouffer un débat parlementaire pour camoufler une fois de plus les divisions de l'équipe gouvernementale actuelle.

**02.73 Yves Leterme** (CD&V): Il s'agit d'une volonté délibérée de porter atteinte au droit d'interpellation. Cet épisode marquera l'histoire parlementaire d'une pierre noire. Le premier ministre peut être présent demain mais seulement pour un mini-débat.

**02.74 Yves Leterme** (CD&V): La différence est précisément qu'après les interpellations, chaque groupe doit prendre attitude et que le premier ministre doit répondre au nom de l'ensemble du gouvernement.

**02.75 Jean-Pierre Grafé** (cdH): Het is bedenkelijk voor te stellen een zo belangrijk onderwerp op vrijdagavond te bespreken. Dat is alleen bedoeld om de verdeeldheid binnen de meerderheid te verbergen.

### ***Algemene bespreking (voortzetting)*** ***Discussion générale (continuation)***

**02.76 Els Van Weert** (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, u weet dat ik de gewoonte heb om mij aan de spreektijd te houden. Ik zal kort en bondig verwoorden wat nog essentieel is in dit dossier. Daarvoor dient een plenair debat. Ik wil dus niet terugkomen op de omstandigheden waarin deze wet is totstandgekomen en waarin ook de amendering van het voorstel dat oorspronkelijk op tafel lag, is totstandgekomen. Ik meen dat dit al ten overvloede is gebeurd door de andere collega's uit de oppositie.

Ik heb toch wel gemengde gevoelens bij deze wet. Er zijn inderdaad een aantal positieve elementen. Ik verwijs naar het opnemen van de

**02.76 Els Van Weert** (VU&ID): Cette adaptation de la loi de 1991 éveille en moi des sentiments mitigés. Je distingue les aspects positifs suivants: la transposition du code de bonne conduite non contraignant en droit belge, l'instauration de nouveaux critères tels que le recours éventuel aux enfants soldats lors des conflits armés, le rapport entre les

gedragscode en het toevoegen van nieuwe criteria, meer in het bijzonder het verbod op de inzet van kindsoldaten, de verhouding tussen militaire en sociale uitgaven en de uitbreiding van het toepassingsgebied van de wet naar niet-militair materieel. Wij hadden nochtans graag een nog breder toepassingsgebied gezien, waarin ook de opleiding in de wet zou worden opgenomen. Ik denk ook aan de betere controle op hetgeen in het buitenland onder Belgische licentie wordt geproduceerd. Dat zijn een aantal positieve elementen, die zeker tot een verstrenging en verduidelijking van de wet hebben geleid.

Ik ben wel ontgoocheld over de beperkte verbetering of aanpassing van de parlementaire controle. Wij hadden zelf, wat dat betreft, graag een meer verregaand systeem op poten gezet. In dat kader zou ook een vredesinstituut worden opgericht dat het Parlement kon bijstaan, onder andere bij de opmaak van een zwarte lijst. Ik heb ondertussen de argumenten gehoord – die daarstraks door mevrouw Laenens zijn opgenoemd – om zo'n zwarte lijst niet op te stellen, maar ik ben daardoor niet helemaal overtuigd.

Er zijn nochtans ook enkele negatieve elementen aan deze wetsaanpassing. Ik zal het anders uitdrukken. Er zijn een behoorlijk aantal gemiste kansen. Dan spreek ik meer bepaald over het fameuze artikel 4, ten vierde, waarin naar ons gevoel – en ook als men de tekst erop naleest – een ruimere mogelijkheid aan de minister wordt geboden om wapenleveringen aan landen in crisis en landen in burgeroorlog, alsnog mogelijk te maken. Wij zijn het niet eens met de filosofie die daarachter zit. Wij betwijfelen ten eerste dat wapenleveringen goede instrumenten zijn om te komen tot het beëindigen van een conflict. Als pacifisten zijn wij daarvan absoluut niet overtuigd. Daarom betreuren wij het dat artikel 4 in die zin is aangepast waardoor de minister ruimere argumentatiemogelijkheden in de wet heeft gekregen.

Wij zijn ook ontgoocheld over de vereenvoudigde procedure voor de zogenaamde witte landen. Ik heb daarover in de commissie verschillende interpretaties horen geven. Men spreekt van onze buurlanden, de EU-landen tot de NAVO-lidstaten. Ik meen dat vooral dat laatste een brug te ver is.

Kort samengevat, de correcte toepassing van deze wet is cruciaal. Hierbij wil ik toch nog even terugkeren naar het hele Nepal-dossier. Daar hebben wij toch moeten vaststellen dat de wet van 1991, die destijds van toepassing was – en trouwens nog steeds van toepassing is – met voeten werd getreden. Wij vrezen alleen dat we met deze verstrenging van de wet op een aantal punten, maar tegelijkertijd met de ruimere mogelijkheid voor de minister – op basis van artikel 4 – om wel te leveren aan landen waar mensenrechten worden geschonden of aan landen die in burgeroorlog zijn, absoluut geen goede zaak hebben gedaan.

Het blijft dus cruciaal – wij zullen daarop dan ook in de toekomst blijven toezien, ook naar aanleiding van de diverse rapporten – dat deze wet goed en minutieus wordt toegepast en dat de interpretatiebevoegdheid waarover de minister beschikt niet al te ruim wordt bemeten. Wij zijn ervan overtuigd dat als deze wet op die manier wordt opgevat en opgevolgd zij misschien – zoals sommige vredesorganisaties met een heel grote aarzeling zeggen – toch een

dépenses militaires et les dépenses sociales dans le pays importateur, l'élargissement au matériel non militaire et le contrôle renforcé des armes produites à l'étranger sous licence belge.

Je suis toutefois quelque peu déçue par l'aménagement des règles relatives au contrôle parlementaire, que j'estime insuffisant.

Le projet comporte, à mon estime, deux aspects négatifs. Je déplore tout d'abord l'extension des possibilités offertes au ministre de livrer des armes sous certaines conditions. Par ailleurs, je regrette l'instauration d'une procédure simplifiée pour les pays dits "blancs" sans toutefois que cette catégorie de pays ait été définie plus précisément.

La manière dont la loi sur les armes, telle qu'elle a été adaptée, sera mise en oeuvre constitue un point fondamental de ce débat. Il faut pouvoir restreindre, dans une certaine mesure, la marge d'interprétation dont dispose le ministre compétent.

Cette combinaison de points positifs et négatifs justifiera mon abstention lors du vote de demain.

bijdrage zou kunnen leveren tot een betere en vreedzamere wereld. Ik zal mij morgen dus onthouden in de hoop dat de toepassing van deze wet op een goede manier zal verlopen.

**02.77 Fred Erdman** (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik zou als huldeblijk de heer Dirk Van der Maelen willen verontschuldigen, niet voor zijn afwezigheid als dusdanig. De heer Van der Maelen heeft zeer hard aan dit ontwerp gewerkt, maar is wegens ziekte weerhouden en kon dus niet aan dit debat deelnemen. Ik verwijs dus uitdrukkelijk naar al hetgeen hij in de commissie daarover heeft gezegd. Ik denk dat het gepast was om dit hier nogmaals vanuit de factie te onderstrepen.

De **voorzitter**: Ik heb het reeds vermeld daarstraks, mijnheer Erdman. Ik denk dat onze collega's begrijpen dat de heer Van der Maelen alles zou hebben gedaan wat hij kon om hier te zijn. Dat is duidelijk.

**02.78 Martine Dardenne** (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le vice-premier ministre, chers collègues, nous arrivons au terme d'une discussion qui, à mon sens, a débouché sur un résultat équilibré et dont il n'est, certes, pas anodin de rappeler que le point de départ fut la question d'une livraison d'armes au Népal, pays qui doit faire face à de graves tensions internes qui sont de nature à conduire à un conflit armé. Je cite ici les termes de l'article 4 de la loi de 1991.

On sait combien dans ce genre de pays, les situations ne sont jamais ni tout à fait blanches ni tout à fait noires et combien la marge d'appréciation et d'évaluation du ministre responsable est importante dans les décisions prises. C'est ce qui justifie que celui qui exerce la compétence doit pouvoir prendre en compte toute une série de données et puisse, comme le dira le nouvel article 4 de la loi, modifiée par le texte que nous allons adopter, vérifier la nature des tensions, du conflit ou de la guerre civile et les responsabilités à cet égard avec toute la rigueur qui s'impose, de manière à pouvoir accorder une aide adéquate à des régimes démocratiques dont l'existence est menacée.

Je veux, à dessein, souligner cet aspect, car il me paraît souligner un élément nouveau amené dans la loi qui, à mon sens, ouvre le champ d'appréciation plus qu'il ne le rétrécit, mais qui met bien aussi en évidence la responsabilité de celui qui exerce les compétences, ce qui devrait l'amener me semble-t-il à mettre le plus de garanties possibles de son côté tout en respectant les termes de la loi.

**02.79 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, puis-je rappeler à Mme Dardenne que le parti auquel elle appartient et le programme sur base duquel nous avons été élus, mentionne textuellement, dans sa proposition 15 du chapitre sur la politique internationale: "Il faut limiter l'exportation des armements ou des technologies à usage militaire vers des zones soit en conflit, soit déjà surarmées".

Par ailleurs, vous dites "défendre les démocraties". Déjà, je fais l'impasse du débat de qu'est une démocratie, jeune ou autre. Mais

**02.77 Fred Erdman** (SP.A): Je souhaiterais rendre brièvement hommage à M. Van der Maelen qui, depuis longtemps déjà, s'est engagé dans ce dossier. Souffrant, il ne peut malheureusement pas assister au débat aujourd'hui.

Le **président**: Je ne doute pas que M. Van der Maelen aurait tout fait pour pouvoir être présent parmi nous.

**02.78 Martine Dardenne** (ECOLO-AGALEV): Na afloop van de verschillende besprekingen kunnen we er van uitgaan dat er een evenwichtig resultaat uit de bus is gekomen. In een land als Nepal is het onderscheid tussen goed en kwaad niet altijd even duidelijk. We moeten dus met een hele reeks gegevens rekening houden en de aard van het conflict met de grootst mogelijke nauwkeurigheid ontleden. De wet maakt een beoordeling mogelijk.

**02.79 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Uw partij zegt dat de uitvoer van wapens naar gebieden waar een conflict heerst of waar sprake is van overbewapening moet worden beperkt. Voorts zegt u ook dat de democratieën moeten worden verdedigd. Maar een democratie, wat is dat precies? Moet een en

défendre une démocratie, pour un parti qui a toujours été adepte du multilatéralisme onusien ou au minimum européen, ne doit-il pas se faire de façon concertée et non par des actions unilatérales ou bilatérales de livraisons d'armes pour renforcer la soi-disant démocratie attaquée?

Par conséquent, vous êtes en contradiction flagrante, manifeste et évidente par rapport au programme sur lequel nous avons été élus, tant sur ce point que sur bien d'autres.

**02.80 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV):** Je vous laisse vos appréciations sur nos divergences d'opinions. C'est vous qui les émettez. Je pense, quant à moi, être correcte par rapport à ce à quoi je me suis engagée lorsque nous avons décidé de participer à cette coalition gouvernementale. Il est inévitable d'avoir des appréciations divergentes sur certains événements en fonction de son passé, de son idéologie, de ce que l'on représente et différemment, mais il faut, certes, trancher et c'est le rôle du ministre compétent. Par ailleurs, il incombe à chacun de prendre ses responsabilités.

Je voudrais souligner aussi l'ajout de deux critères importants à mes yeux: l'interdiction de livrer des armes à un pays dont l'armée régulière aligne des enfants soldats, la prise en compte dans l'évaluation des besoins légitimes des Etats en matériel de sécurité et d'armement mais en veillant à ce que ces besoins n'obèrent pas d'autres besoins en termes de développement économique et social.

Au début des années 1990, lorsque nous avons travaillé au Sénat sur ce qui allait devenir la loi du 5 août 1991 – je pense y avoir travaillé beaucoup et avoir déposé pas mal d'amendements – nous avons déjà essayé, mais en vain, de mettre ce critère en évidence tant il est vrai que certains pays consacrent parfois bien plus de moyens à leur armement qu'à leur développement socio-économique.

Et les pays producteurs et vendeurs sont co-responsables de cette situation de déséquilibre qui, bien souvent, est elle-même à l'origine de nombreux troubles rébellions, guérillas, etc. Donc, tout arrive à qui sait attendre mais, entre-temps, des dégâts collatéraux ont pu être nombreux.

Il est intéressant aussi que, par cette modification législative, la Belgique introduise explicitement dans ses textes légaux le code de conduite européen en matière de commerce des armes et le rende donc contraignant. Cela, je pense, est une partie de la réponse que je voudrais vous donner, monsieur Decroly, sur la position d'un parti qui se veut européen.

Il faut ajouter que cela ne modifie en rien la politique belge puisque la Belgique affirme régulièrement appliquer sérieusement et scrupuleusement, je le crois, ce code. Mais, il faut encore signaler que ce code européen, comme bon nombre de textes européens du même ordre, est une base commune et minimale et que la plupart des pays l'appliquent déjà dans leurs lois nationales, et souvent de manière plus stricte, comme nous le faisons déjà en Belgique.

Cette introduction a donc plutôt une portée symbolique, ce qui montre la volonté de la Belgique de voir accélérer le processus de constitution d'une véritable politique européenne commune

ander niet in overleg gebeuren? Maar u, die altijd opkomt voor de UNO, waarom engageert u zich in het kader van bilaterale akkoorden?

**02.80 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV):** Ik ben correct en blijf trouw aan mijn engagement als aanhanger van deze regeringscoalitie. Op een bepaald moment moet de knoop worden doorgemaakt.

Er zijn twee nieuwe punten: het verbod in verband met de kindsoldaten en het in aanmerking nemen van het veiligheidsmaterieel zonder de economische en sociale ontwikkeling in de weg te staan.

Toen ik zitting had in de Senaat heeft men al getracht dat laatste criterium in de wet van 1991 op te nemen. Nu is dat wel gebeurd en geduld blijkt dus inderdaad een mooie deugd te zijn.

De gedragscode een bindend karakter geven is een goede zaak, maar dat wijzigt niets aan het Belgisch beleid omdat ons land die code al impliciet toepaste. Het is dus vooral een symbolische zaak.

De parlementaire controle wordt verscherpt via de invoering van een zesmaandelijks verslag dat aan een ad hoc commissie dient te worden voorgelegd. Dat zal een betere parlementaire follow-up mogelijk maken.

Het is noodzakelijk om de uitvoer van wapens te controleren, vooral omdat het aantal lichte wapens fors toeneemt, wat ernstige gevolgen heeft. In de Verenigde Staten vallen heel wat doden en gewonden door het gebruik van die lichte wapens.

Ten slotte moeten wij alles in het

d'exportation d'armes, ce qui est bien, je crois, dans le droit fil des politiques communes que les Belges, européens convaincus, essayent de promouvoir.

Ensuite, le contrôle parlementaire en la matière se trouve renforcé par la présentation d'un rapport tous les six mois, au sein d'une commission ad hoc. Cette formule rencontre des exigences commerciales et/ou industrielles de confidentialité bien compréhensibles mais elle permettra aussi, de par son fonctionnement, un meilleur suivi parlementaire des politiques en la matière. Je ne peux que m'en féliciter car cela rejoint une des idées que nous avons émises au début de la discussion, en suggérant une commission ad hoc comme celle des achats militaires.

Je voudrais terminer, monsieur le ministre, en soulignant encore une fois combien il apparaît nécessaire de contrôler les exportations d'armes. Il est incontestable que la prolifération excessive d'armes légères a de graves conséquences. Les Nations unies estiment leurs victimes annuelles à quelque 500.000 personnes. Par ailleurs, la lutte contre le terrorisme passe, elle aussi, par un meilleur contrôle public des flux d'armements, sans parler d'une nécessaire politique visant à enrayer les trafics d'armes. Le traçage des armes et le contrôle strict des certificats de destination finale font partie des moyens nécessaires à cet effet. J'ose espérer que nous pourrons encore avancer dans ce domaine.

Enfin, je pense que nous devons tout mettre en œuvre pour éviter des conflits, notamment en développant la prévention des conflits et en épuisant d'abord tous les moyens diplomatiques ou de dialogues disponibles en vue de régler ces conflits. J'ose croire que nous n'avons pas atteint en ce 21<sup>ème</sup> siècle un tel degré dans l'intelligence et la compréhension du monde et de ses mécanismes pour n'avoir d'autres instruments de règlement que la bonne vieille guerre, celle dont on nous disait trop souvent quand nous étions petits que cela nous aurait fait du bien de la connaître. Je maintiens que non et je voudrais vous dire, monsieur le ministre – et je le dis aussi à mon ex-collègue Decroly – puisqu'il ne me reste plus que quelques semaines de vie parlementaire, que je supporte mal d'être traitée, fût-ce à demi-mot ou par allusion voilée, – je vous ai entendu ce matin – de "pacifiste bête ou irresponsable". Je pense au contraire être une pacifiste crédible et je maintiens que mon action et l'action que j'ai pu mener au parlement depuis 1990 sur cette loi a toujours été dans ce sens. Je rappelle notamment l'action que j'ai menée sur les mines antipersonnel avec l'aboutissement que vous connaissez. Je pense qu'elle a contribué à ce que la Belgique joue un rôle sur la scène internationale.

**02.81** **Louis Michel**, ministre: Je voudrais simplement dire à Mme Dardenne que je l'ai traitée de pacifiste naïve et irresponsable, mais pas bête!

**02.82** **Yves Leterme** (CD&V): Ik kan misschien zeggen aan de collega's van de meerderheid dat, indien zij het nodig vinden om onder elkaar nog wat ruzie te maken, wij gerust bereid zijn om vijf minuten naar buiten te gaan. Dat is geen enkel probleem.

werk stellen om conflicten te voorkomen. Ik hoop dat het begrip "goede oude oorlog" waarover men het vroeger had, in de 21<sup>ste</sup> eeuw in vergetelheid zal geraken.

Mijnheer de minister, ik ben geen lamenterende pacifiste. Ik wil dat benadrukken nu mijn tijd in het parlement er bijna opzit.

**02.81** **Minister Louis Michel**: U bent naïef en heeft weinig zin voor verantwoordelijkheid, u lamenteert niet.

**02.82** **Yves Leterme** (CD&V): Si les membres de la majorité souhaitent se chamailler, nous pouvons quitter l'hémicycle!

De **voorzitter**: (...) Zelfs als u buitengaats, staat het nog geboekt.

**02.83 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK)**: Mijnheer de voorzitter, ik wil dit allemaal aanhoren, maar wanneer ik een minister uit de meerderheid leden van diezelfde meerderheid onverantwoordelijk hoor noemen 'irresponsable', dan vraag ik mij af waar die meerderheid nog is.

**02.84 Jef Valkeniers (VLD)**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, heden spreken wij ons uit over een wetsvoorstel dat reeds een bewogen geschiedenis achter de rug heeft. Bij de totstandkoming van dit voorstel werd niet over één nacht ijs gegaan. Onderhavig voorstel werd mede ingegeven om de perikelen, ten gevolge van de wapenleveringen van FN-Minimi-geweren aan Nepal tijdens de voorbije zomermaanden, in de toekomst te vermijden.

De indieners, zijnde alle meerderheidspartijen, wilden een signaal geven voor een gemeenschappelijke EU-aanpak inzake wapenuitvoer. Een consensus vinden leek op het eerste gezicht niet zo evident. De meerderheidspartijen zochten en vonden echter, na rijp beraad, een goede oplossing voor de verfijning en precisering van de bestaande wapenwet van 1991. Het gezamenlijk voorstel betekende als het ware een doorbraak in dit dossier. Velen hielden dit tot voor kort niet voor mogelijk.

In tegenstelling tot wat veelal door de oppositie wordt verkondigd en in de pers rondgestrooid, is dit een bewijs dat de meerderheid in dezen met de nodige coherentie samenwerkt, en tegelijk ook het debat durft aan te gaan.

Sinds het aantreden van deze regering worden debatten over wapenleveringen grondiger binnen het kabinet en de bevoegde parlementaire commissie gevoerd. Leden van CD&V, laten wij eerlijk zijn, in het verleden werden door de regeringen waarvan uw partij deel uitmaakte ook wapens geleverd. Er werden op dat ogenblik ook vragen gesteld over de opportuniteit van een dergelijke levering en het respect voor de mensenrechten. Niet alleen ons land, ook andere landen leveren wapens! Denk maar aan Zuid-Afrika. Ik herinner me heel goed dat het ANC vorige regeringen het verwijt toestuurde wapenleveringen te doen aan niet-democratische landen. Op dit ogenblik is het ANC in Zuid-Afrika aan de macht en worden er wapens geleverd! De stelling is dat, als er geen wapens worden geleverd, de werkgelegenheid in het gedrang komt. Ik denk dat alle landen die wapens produceren geconfronteerd worden met dit soort debat. Het is niet eenvoudig.

Het algemeen principe van het recent ingediend voorstel is de omzetting van de Europese gedragscode in de Belgische wetgeving. België neemt een voortrekkersrol op zich door als eerste land binnen de Europese Unie de niet-bindende Europese gedragscode in de nationale wetgeving op te nemen.

Mijnheer de minister, collega's, met dit wetsvoorstel wordt een belangrijk signaal gegeven. Binnen de Europese Unie zet België als eerste de stap naar een eenvormige wetgeving inzake de wapenhandel. De nieuwe wet zorgt voor meer uniforme, beter gedefinieerde en meer strikte bepalingen inzake de in-, uit- en

**02.83 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK)**: Dès lors qu'un ministre qualifie d'irresponsables des membres de la majorité, peut-on bien encore parler de majorité?

**02.84 Jef Valkeniers (VLD)**: Cette proposition est née du souci d'éviter des problèmes dans le cadre de livraisons d'armes. La majorité souhaitait également émettre un signal en vue d'une approche européenne commune. Il paraissait initialement difficile d'obtenir un consensus mais nous y sommes parvenus, en dépit des ricanements de l'opposition. Nous avons démontré que cette majorité est cohérente et disposée à débattre. Les événements qui se déroulent à l'étranger montrent à suffisance que cette question n'est pas une sinécure.

La Belgique est le premier pays européen à transposer le code de conduite européen dans sa législation nationale. Il s'agit là d'une première étape, importante et symbolique, dans la mise en place d'une législation sur les armes uniforme, stricte et européenne.

L'article 2 interdit les livraisons d'armes aux pays en proie à la guerre civile ou à ceux qui violent les droits de l'homme. En même temps, on a prévu un lien avec des pays où la démocratie est menacée, auxquels il est permis de livrer des armes. Un arrêté royal définira ce que l'on entend exactement par armes livrables. En tout état de cause, le matériel destiné au maintien de l'ordre en fait partie.

En ce qui concerne le contrôle, le gouvernement remettra chaque année un rapport sur l'application de la loi, l'évolution des exportations, une analyse du commerce mondial, des données relatives au transit des armes par

doorvoer van wapens en munitie.

Wat verandert er concreet? Een belangrijk punt is artikel 2. Dit artikel bepaalt duidelijk dat België geen wapens mag uitvoeren naar landen die zich in een staat van burgeroorlog bevinden of die de mensenrechten schenden. Tegelijkertijd wordt echter verwezen naar de aard van de spanningen en de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden. Als democratieën in gevaar zijn mag België wel wapens en munitie exporteren. Collega Goris heeft het belang van dit artikel reeds uitvoerig beklemtoond tijdens de besprekingen in de commissie.

Het onderwerp van het voorliggend wetsvoorstel wordt uitgebreid tot materiaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving. Dit werd positief onthaald door vredesbewegingen zoals Pax Christi. Een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit zal verduidelijken welk materiaal zal kunnen worden uitgevoerd. Op dit ogenblik is reeds een vergunning vereist voor materiaal bruikbaar voor dual use.

De controle bij in-, door-, en uitvoer van wapens en munitie wordt duidelijk vastgelegd. Het Parlement zal een maal per jaar een verslag van de regering ontvangen over de toepassing van de wet. Het verslag zal onder meer handelen over de ontwikkeling van de export, de analyse van de wereldhandel, de gegevens over de Belgische in-, uit-, en doorvoer en de opvolging van de naleving van de wet. Bovendien zal de regering zesmaandelijks verslag uitbrengen over de afgeleverde en geweigerde vergunningen per categorie en bestemming.

In de Kamercommissie voor de Buitenlandse Zaken werd voldoende tijd uitgetrokken om uitvoerig van gedachten te wisselen met vertegenwoordigers van de wapenindustrie en de vakbonden. Tijdens de hoorzittingen in de commissie voor de Buitenlandse Zaken hebben de vertegenwoordigers van de wapenindustrie de vrees geuit dat de informatieplicht commerciële belangen in gevaar zou kunnen brengen. De terzake ingediende en goedgekeurde amendementen werken deze vrees weg. De confidentialiteit zal worden gewaarborgd in een ad hoc-commissie van de Kamer die bevoegd is voor de buitenlandse aangelegenheden en volgens de regels van de commissie voor de Legeraankopen werkt. Concurrentiekracht en tewerkstellinggaranties waren thema's die het overleg met de talrijke vertegenwoordigers van werkgevers en vakbonden bijwijken zeer levendig maakten. Artikel 4 werd dientengevolge geamendeerd. Waar het passend is wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met het effect op de economische, sociale, commerciële en industriële belangen van België.

De heer Bernard Adam, de directeur van de Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix et la Sécurité, stelde uitdrukkelijk dat de wapenindustrie niet moest vrezen dat de nieuwe wapenwet haar activiteiten zou onderuithalen. Een toename van de export behoort met deze nieuwe wapenwetgeving tot de mogelijkheden, volgens de heer Adam.

Duidelijkheid, transparantie, betrouwbaarheid en rechtlijnigheid kunnen het imago van België nog bijkomend versterken. De export van wapens en/of munitie naar landen waar kinderen in het geregelde leger dienen, wordt uitdrukkelijk verboden. Uit het overleg

notre pays et le respect de la loi. Tous les six mois, il fournira un rapport sur les licences accordées et refusées. Le souci des représentants de l'industrie de l'armement, qui craignaient que cette publicité ne leur soit préjudiciable, est apaisé par nos amendements. Ainsi, l'article 4 est amendé au profit de l'emploi et de la compétitivité. De cette manière, notre industrie de l'armement pourra même se développer. La transparence et la clarté profiteront également au secteur.

Les livraisons aux pays qui alignent des enfants soldats sont inadmissibles. C'est un élément positif de la nouvelle loi.

On instaure un comité de suivi qui vérifiera si les armes livrées arrivent à bon port et sont utilisées à bon escient.

Nous espérons que cette initiative législative de la Belgique sera imitée par les autres Etats de l'Union.



met de vredesbeweging blijkt dat dit eveneens positief werd onthaald.

Het denkspoor over de oprichting van een opvolgingscommissie, zoals op termijn voorgesteld, werd door de regering aangenomen en in onderhavig wetsvoorstel weerhouden. Na de levering worden de uiteindelijke bestemmingen nauwgezet gevolgd. Diplomatieke zendingen in opdracht van het departement Buitenlandse Zaken zullen nagaan of de wapens effectief worden gebruikt voor de vooropgestelde doeleinden. Hiervoor kunnen diplomaten en militairen worden ingeschakeld. Regelmatige gedachte- en gegevensuitwisselingen kunnen de aldus opgedane expertise op dit vlak ten goede komen. Dat kan uitmonden in een nog grotere samenwerking met de Europese partners.

Met de nieuwe wet wil België duidelijk signaleren dat het niet enkel verbaal instemt met een Europese harmonisering van de wapenexport, maar dat ook daadkrachtig steunt en ernaar streeft dat deze stap op Europees vlak navolging vindt.

**02.85 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wat mij in dit debat en in dit wetsvoorstel in het bijzonder tegen de borst stoot, is de hypocrisie, de schijnheiligheid, waarmee het gepaard gaat. Ik wil nu even de redenering sereen uiteenzetten die ik daarstraks naar voren heb gebracht. Ik doe dat niet omdat het mijn filosofie zou zijn of omdat deze vaststelling zou overeenstemmen met mijn politieke opvattingen, maar doodgewoon omdat ik deze vaststelling moet maken. Ik kan niet anders, omdat ze met de realiteit in overeenstemming is.

Mijnheer de voorzitter, deze vaststelling luidt als volgt. Wie wapenfabrieken heeft, produceert wapens. Wie wapens produceert, kan niet anders dan die wapens verkopen. Wapens worden verkocht aan klanten die deze wapens aanschaffen omdat zij ze nodig hebben. En wie heeft wapens nodig? Landen waar oorlog wordt gevoerd, of dat nu een burgeroorlog is of een andere. Ik kom tot een laatste vaststelling. Wanneer er oorlog wordt gevoerd, en nog minder wanneer er een burgeroorlog woedt, moet men niet te veel rekenen op respect voor de mensenrechten. Dat is nog nooit het geval geweest, mijnheer de minister van Buitenlandse Zaken, in geen enkel land, in geen enkel politiek kamp en op geen enkel ogenblik in de wereldgeschiedenis. Laten wij dat doodgewoon vaststellen.

Bijgevolg heeft het beleid van een staat waar wapens geproduceerd worden, slechts twee mogelijkheden.

Ofwel wilt men absoluut vermijden van wapens te leveren aan oorlog voerende landen en dus aan landen waar de mensenrechten niet of minder gerespecteerd worden.

Ofwel kijkt men daaroverheen en zegt: "Kijk, indien wij die wapens niet leveren, zal iemand anders ze wel verkopen"; of men zegt: "Wij hebben die wapenverkoop nodig voor onze werkgelegenheid"; of welke andere reden er ook moge bestaan. En men levert wel. Maar als men dat zou doen – en dat doet men hier –, dan heeft men de elementaire beleefdheid en de elementaire eerlijkheid om niet de wereld rond te lopen als zijnde – en dat heb ik daarstraks ook gezegd

**02.85 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK):** L'hypocrisie qui règne dans ce dossier est choquante. Tout propriétaire d'une fabrique d'armes vend des armes. Celui qui achète ces armes se trouve en général dans une situation en guerre, dans laquelle les droits de l'homme sont immanquablement violés. Un pays producteur d'armes a donc le choix: soit il refuse de livrer des armes aux pays en guerre, soit il ne tient ouvertement pas compte de cette situation et privilégie (par exemple) l'emploi. La Belgique a opté pour la seconde possibilité, mais n'est par conséquent pas en mesure de s'ériger en donneuse de leçons.

Les partis du gouvernement, en ce compris les partis pacifistes, ne se sont, par exemple, jamais opposés aux livraisons d'armes à l'Arabie Saoudite, un pays qui est pourtant loin d'être une démocratie et où les droits de l'homme sont violés à grande échelle. Cette attitude est fondamentalement hypocrite.

Cette hypocrisie se manifeste encore plus clairement dans ce projet de loi. La loi de 1991 était stricte, ce qui n'empêchait pas les partis pacifistes de vouloir la renforcer encore.

– de witte ridder van het pacifisme en van de moraal. Dat deze regering zich aan die elementaire eerlijkheid niet houdt, is zeer gemakkelijk aan te tonen. Aan de ene kant – ik zal dat nooit vergeten omdat ik dat zo grof vond – hebben wij immers moeten horen dat de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken het enkele jaren geleden nodig vond om onze landgenoten op te roepen om Oostenrijk te boycotten omdat naar zijn mening de Oostenrijkers verkeerd gestemd hadden, maar aan de andere kant – ik kijk nu in het bijzonder naar de pacifistische partijen die hier zo talrijk en gepassioneerd aan het debat deelnemen –, leveren wij niet alleen wapens aan Nepal of aan de Filippijnen, maar is een van onze grootste cliënten Saudi-Arabië. U kunt mij over Saudi-Arabië veel vertellen, maar het koninkrijk Saudi-Arabië is geen democratie en over de mensenrechten denk ik dat ze zullen zeggen “connais pas”, maar dan in het Arabisch. Blijkbaar heeft niemand in de regeringspartijen ooit bezwaar gemaakt tegen die wapenleveringen. Het is niet aan mij om in naam van hun geweten te spreken, maar ik kan toch alleen maar vaststellen dat dit vrij bizar is.

Bijgevolg wil ik die hypocrisie hier aanklagen. Die hypocrisie komt nog veel meer tot uiting in het voorliggend wetsvoorstel waarvan de geschiedenis toch heel eventjes geschetst mag worden. Hoe zit dat wetsvoorstel in mekaar? Wij hebben sinds 1991 een wapenwet, vrij merkwaardig, die bijna geregionaliseerd is. U herinnert zich de tijd van de fameuze...

**02.86 Pieter De Crem (CD&V): (...)**

**02.87 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK):** Ja, inderdaad, met de wapencomités, de institutionele atoombom en zo verder. Die wapenwet was zogezegd streng, maar wanneer onze pacifistische landgenoten af en toe een acute aanval kregen van moralisme, vonden zij dat daaraan wel nog wat gesleuteld kon worden.

Afgelopen zomer zagen zij hun kans schoon of, beter gezegd, werden zij wel verplicht om daaraan iets te doen. U zult zich dat herinneren. De heer De Crem heeft daarstraks de symbolische datum nog eens naar voren gebracht. Precies op 11 juli kwam in het kernkabinet het voorstel van wapenleveringen aan Nepal op de agenda.

Het is merkwaardig. De vertegenwoordigers van de vredesbeweging in de politiek, ik zou bijna zeggen de politieke emanatie van de vredesbeweging, namelijk de groene partijen en de partijen die zich beroepen op het socialisme – want dat bestaat ook – reageren niet. Ze waren misschien plots met blindheid geslagen of ze waren allemaal tegelijkertijd verstrooid, ik weet het niet. Ze reageren niet tot op zeker ogenblik de zaak naar voren komt. Mevrouw Aelvoet kan na wat tegenstribbelen niet anders dan ontslag nemen. Plots was haar geweten immers wakker geworden.

Niettemin bleef de regering bij haar standpunt. Die wapens zouden verkocht worden. Die wapens zouden geleverd worden. Ik had daar helemaal geen probleem mee, in die mate dat het mij logisch leek vanuit de vaststelling waarmee ik deze uiteenzetting aangevat heb. Het is niet zo dat ik dit aanvaardde of goedkeurde, maar het gebeurde op basis van die vaststelling.

**02.87 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK):** Les discussions de cet été sur les livraisons d'armes au Népal ont été l'occasion de poursuivre les projets de renforcement de la loi sur les armes. Le SP.A et Agalev clamaient haut et fort que cette livraison au Népal serait la dernière livraison d'armes contestable effectuée par la Belgique. Mais par la suite, l'interdiction de la publicité pour le tabac a été maintenue, ce qui a signifié la fin du grand prix de Formule 1 de Francorchamps. Pour la partie flamande du pays, il y avait un prix à payer en échange: l'assouplissement de la loi sur les armes, ou plutôt l'assouplissement du renforcement initial! A nouveau, la conscience des pacifistes ne s'est pas révoltée.

Le débat sur le Népal et l'appel au renforcement de la loi sur les armes ont par conséquent été tout à fait inutiles. C'est contre cette manifestation d'hypocrisie que

Wat wel erg was, was dat men vond dat er een prijs moest betaald worden aan Agalev en de SP.A. De SP.A die veel belangstelling heeft voor dit debat. *(De SP.A-banken zijn leeg)* Deze prijs zou bestaan uit een nieuwe wapenwet die strenger zou zijn. Ze zou strenger zijn. Ik herinner me dat ik in de Nepal-debatten hier meer dan eens heb horen zeggen dat we niet anders kunnen, dat we deze keer moeten leveren, maar dat we gerust mochten zijn dat het met de nieuwe wapenwet niet waar zou zijn, dat het laatste keer was dat zoiets gebeurde, dat de nieuwe wapenwet er is en dat ze er komt en dat het dan gedaan was met leveringen zoals deze aan Nepal. Het zijn mooie dromen. Het lijkt wel het verhaal van de sigaret en van Francorchamps. Francorchamps waarover de meerderheid verdeeld was. Uiteindelijk werd de lobby van de publiciteit voor tabak hier in deze vergadering verslagen. Ook daar zou voor geboet worden. Hoe werd daarvoor geboet? Door opnieuw een versoepeling in te voeren van het wetsvoorstel dat men hoopte voor eens en voor altijd te kunnen gebruiken om wapenleveringen zoals die aan Nepal ongedaan te maken.

mon groupe votera.

Het was met andere woorden een terug naar af. Het was gedaan met die strenge wet. Er zijn natuurlijk nog altijd een paar bepalingen die wat strenger zijn dan in 1991. Er is echter een serieuze versoepeling doorgevoerd ten overstaan van het oorspronkelijke wetsvoorstel. Dit gebeurde bij wijze van een aantal amendementen die heel vlug in mekaar gestoken werden om te kunnen voorgelegd worden aan de commissie voor de Buitenlandse Zaken. Dat was op die beruchte avond waarop de commissie onmiddellijk moest samenkomen na een plenaire vergadering van de Kamer.

Opnieuw ging het geweten van onze pacifisten niet in het verzet. Ze werden in slaap gesust. De heer Van der Maelen is hier niet. Hij heeft zich ook niet laten vervangen. Mijnheer de voorzitter, ik weet ondertussen immers dat hij verontschuldigd is. Het is hier reeds zes keer gezegd. De heer Van der Maelen had bovendien het lef om in de commissie voor de Buitenlandse Zaken te protesteren wanneer wij zeiden dat de amendementen die ingediend en goedgekeurd werden een nieuwe versoepeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel betekende. Met andere woorden, het hele debat over Nepal en over de verstrenging van de wapenwet is nutteloos geweest. Het is totaal nutteloos geweest. Men heeft wapens verkocht aan Nepal en men zal dit nog doen. Nogmaals, het gaat er bij mij niet om aan te tonen dat dit al dan niet immoreel is.

Wat mij echter op de lever ligt, is dat men hier in dit huis nu al maanden op dat vlak een afschuwelijk hypocriet schouwspel opvoert. Daarom, mijnheer de voorzitter – en misschien ook om andere redenen maar in het bijzonder daarom – zal mijn fractie tegenstemmen.

**02.88 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je souhaite brièvement rappeler la situation au Népal - pays par qui le mal vint - même si, avant la problématique népalaise, d'autres exportations d'armes consenties par M. Michel, notamment celles vers le Mexique, souffraient un caractère au moins contestable. Pour ce faire, je me référerai à des rapports relativement récents émis l'un par "Amnesty International" et l'autre par l'organisation "Reporters sans frontières"

**02.88 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Wij bespreken dit voorstel tegen de achtergrond van de recente verslagen van Amnesty International (AI) en de Journalisten Zonder Grenzen (JZG) over de toestand in Nepal. De verleende vergunning is wel degelijk aanvechtbaar, ook al zijn

Que se passe-t-il au Népal? Qu'en est-il de cette jeune démocratie népalaise dont le gouvernement, M. Michel en tête, estime devoir protéger l'avenir?

Monsieur Michel, mesdames et messieurs, selon les deux rapports que je souhaite rapidement citer, il devient de plus en plus évident que le Népal ressemble de moins en moins à une démocratie. Ceci n'est pas sans rapport avec l'un des points critiques sur lequel j'accentuerai ultérieurement mon intervention, à savoir la question du pouvoir d'appréciation, désormais quasi-discrétionnaire, qui sera confié au ministre sur un certain nombre de critères, notamment sur celui de savoir ce qui constitue ou pas une démocratie.

Que dit Amnesty International? Dans un document intitulé "Népal: une crise des droits de l'homme qui s'approfondit", l'organisation recense les événements survenus depuis la rupture des pourparlers de paix entre la guérilla maoïste et le gouvernement. En outre, elle souligne le niveau sans précédent des violations des droits de l'homme. Les rebelles ont leur part dans le tableau dressé par Amnesty: assassinat d'environ 800 civils considérés comme des "ennemis de la révolution", prises d'otages contre rançon, tortures, meurtres de soldats capturés, enfants enrôlés dans la guérilla.

Cependant, monsieur le ministre, c'est l'armée népalaise qui vient en tête pour les exactions répertoriées par Amnesty. Selon les autorités de Katmandou, à l'époque de la publication de ces rapports, 4.366 personnes ont été tuées en un an contre 2.700 personnes "seulement" pour l'ensemble des cinq années précédentes.

Pour Katmandou, parmi ces 4.366 personnes, 4.050 étaient des maoïstes. Amnesty affirme que la grande majorité des victimes étaient des civils -je cite le rapport d'Amnesty -: "visés pour leur soutien réel ou supposé à la guérilla", les autres étant effectivement des rebelles que l'armée a abattus plutôt que de les capturer. En outre, selon Amnesty, "la torture est pratiquée à grande échelle par les forces de sécurité népalaises et au moins 66 personnes ont 'disparu' après avoir été arrêtées".

Les exactions sont menées aujourd'hui dans un climat d'impunité totale renforcé encore depuis l'adoption d'une loi antiterroriste qui empêche toute poursuite.

Quant au rapport de "Reporters sans frontières", je voudrais citer des constats à peu près analogues. "Les maoïstes s'attaquent aux civils et pratiquent tortures, mutilations et exécutions sommaires pour instaurer la terreur." "Armée et police sont coupables d'exécutions sommaires, de tortures graves, de détentions arbitraires et d'intimidation." Les forces de sécurité seraient responsables de plus de 3.900 des 4.900 morts recensés par cette organisation depuis novembre 2001.

Dans les secteurs que couvre plus spécifiquement "Reporters sans frontières", les secteurs de la presse et de la liberté des journalistes, il est fait état d'un journaliste tué par des rebelles qui lui avaient d'abord sectionné des membres et arraché les yeux et de deux autres journalistes enlevés par les rebelles. Les autorités, pour leur part, ont fait arrêter, sans respecter les procédures judiciaires, plus de 150 journalistes dont 21 sont toujours emprisonnés pour avoir – je

eerder verleende vergunningen, bij voorbeeld voor de verkoop van wapens aan Mexico, even aanvechtbaar.

De Belgische regering wou deze jonge Nepalese democratie beschermen! Wel, die democratie lijkt meer en meer zoek. Dan duikt het probleem op van de nagenoeg discretionaire bevoegdheid waarover de minister van Buitenlandse Zaken beschikt om criteria, zoals het bepalen wat een democratie is, te beoordelen.

Het verslag van AI onderstreept de weergaloze schendingen van de mensenrechten waaraan Nepal zich sedert de verbreking van de vredesonderhandelingen in november 2001 schuldig maakt. En het is het leger dat zijn machtsmisbruik nog het meest laat gelden.

De JZG bevestigen deze beweringen en maken meer bepaald gewag van de willekeurige aanhouding van 150 journalisten in november 2001 tot de opheffing van de noodtoestand in augustus 2002, waarna de journalisten aanhoudend werden bedreigd.

Men moet eerst de context in herinnering brengen: in 1991 valt de regering over een gelijkaardige kwestie; van 1995 tot 1999 is een werkgroep in de Kamer actief. In 2002-2003 ontstaat er een malaise binnen de paars-groene regering, maar desondanks gaan de leveringen door met de steun van de volksvertegenwoordigers van de partijen die het er zogenaamd "moeilijk mee hebben".

Er moet worden aan toegevoegd dat de werkgroep van de heer Van Der Maelen alles in het werk stelt om een en ander te doen opschieten.

Wat de kern van de zaak betreft en structureel gezien moeten wij

cite toujours le rapport de Reporters sans frontières – "travaillé pour des publications 'pro-maoïstes' ou d'extrême gauche ou avoir couvert les activités des rebelles." Au moins un de ces journalistes est mort sous la torture des forces gouvernementales.

Cela me fait dire que non seulement on était fort loin de la situation d'une prétendue jeune démocratie à l'époque où vous avez attribué cette licence mais qu'en outre, le remède que vous avez cru bon d'apporter à ce problème en livrant des armes à ce pays ou en lui promettant la livraison des armes qui sont en train de lui parvenir, est un contre-remède, totalement contre-productif au vu des objectifs que vous affichez.

Pour sortir de la question spécifique du Népal, un gouvernement est tombé, en Belgique, en 1991, sur un enjeu similaire. Mais pour ce qui s'est passé sous cette législature, plusieurs composantes du gouvernement et de la majorité dits "arc-en-ciel" se sont exprimées assez clairement, et en tous cas très publiquement, sur leur opposition à certaines livraisons ou sur leur malaise face à certaines livraisons. L'une de ces composantes a même été jusqu'à désavouer sa vice-première ministre et lui en a substitué un autre; un secrétaire d'Etat s'est indigné que les procédures relatives à la couverture de ces licences par l'Office National de Ducroire n'aient pas été respectées, ce qui fait que la décision de couverture n'est pas valide selon lui, je cite M. Boutmans. Mais sous le gouvernement et la majorité dits arc-en-ciel qui allaient restaurer une forme d'éthique dans la conception belge des relations internationales, les livraisons continuent avec l'appui, lors de plusieurs votes depuis la décision de juillet, des députés de ces partis qui, à l'extérieur, se disent si mal à l'aise.

On peut aussi citer dans les rétroactes, le travail intéressant, entamé mais avorté, d'un groupe de travail réuni à la Chambre sous la houlette de M. Van der Maelen qui, de 1995 à 1999, a cherché à faire avancer les choses dans le bon sens. Bon nombre des questions que je pose ou des suggestions que j'introduis ici par des amendements ne font rien d'autre que de s'inspirer du travail, à mon avis positif, élaboré à l'époque par le groupe de travail de M. Van der Maelen.

Que nous a-t-on dit au moment de l'affaire népalaise? « On perd probablement sur ce point des livraisons d'armes népalaises mais, sur le fond et structurellement, nous allons obtenir une réelle amélioration de la législation, des procédures et de leur application en pratique ». C'était déjà une bizarrerie en soi. Car si vraiment on avait l'intention d'améliorer la loi ou d'en faire quelque chose de plus restrictif, pourquoi maintenir coûte que coûte des procédures et des décisions qui, pour ce qui concerne l'affaire népalaise, auraient pu maintes fois être suspendues depuis, alors que, fondamentalement, la décision avait été prise en violation flagrante de l'article 4 de la loi de 1991, comme en infraction vis-à-vis du code de conduite européen?

Alors, cette loi qui allait être améliorée, nous y voilà.

Nous y sommes aujourd'hui mais moi, je ne peux pas me départir de l'impression, et c'est plus qu'une impression, puisque je l'étaye sur des faits et des textes comme d'habitude, monsieur le ministre, de

komen tot een verbetering van de wet teneinde ze restrictiever te maken. Ik zal nu even stilstaan bij de legistieke en juridische kwaliteit van de tekst.

Ik zal beginnen met artikel 4, §1, 2°. De tekst ervan is uiterst ingewikkeld en men kan zich afvragen welke jurist daaruit wijs zal kunnen worden. Men trekt hier doelbewust een rookgordijn op om de minister van Buitenlandse Zaken meer speelruimte te geven dan in de wet van 1991. De ontwerp-tekst in artikel 4bis stelt criteria vast waarmee onmogelijk rekening kan worden gehouden bij het al dan niet toekennen van de uitvoerlicenties.

Thans kom ik tot mijn opmerkingen ten gronde. Ik sta erop dat men zou luisteren wat ik over die volledig ondermaatse tekst te zeggen heb.

Artikel 4 § 1 4° a) bepaalt dat de aanvraag moet worden verworpen in geval van een "flagrante" schending van de mensenrechten. Dat vervangt het artikel in de wet van 1991, waarin sprake was van een "klaarblijkelijke" schending. Voor de man in de straat maakt dat geen enkel verschil, maar juridisch is dat een groot verschil.

Concreet betekent deze wet dat wapens zullen worden geleverd ondanks het feit dat kennelijk inbreuken worden gepleegd. In vergelijking met de wetgeving van 1991 en in het licht van de doelstellingen op grond waarvan wij werden verkozen is dat een stap achteruit.

Deze handelingen gesteld door een meerderheid die de rol van het parlement wou revaloriseren verbazen mij.

l'impression que si la proposition actuellement débattue avait été en vigueur à l'époque de la livraison des armes népalaises, cette livraison d'armes, comme d'autres, aurait été non pas plus difficile, mais beaucoup plus facile qu'elle ne le fut en réalité.

Je voudrais d'abord, monsieur le ministre, mesdames, messieurs, m'interroger sur la qualité légistique et juridique, sur la sécurité juridique du texte dont vous êtes les auteurs, chers amis de la majorité dite arc-en-ciel.

Je voudrais d'abord vous parler de l'article 4, §1er, 4°, littera a) de votre projet.

Il indique que la demande est rejetée lorsque, je cite: "il existe suffisamment d'indications à l'égard d'un pays destinataire donné (...) qu'il existe un risque manifeste que le bien dont l'exportation est envisagée serve à la répression interne".

Je ne sais pas comment on a pu élaborer un texte à ce point alambiqué, mais je demande surtout au responsable du service du compte rendu de citer expressément cette formule et sans la corriger.

Une autre formule tout à fait tarabiscotée figure à l'article 4, §1er, point 4°, littéra a) qui indique que la demande est rejetée lorsque, je cite: "il existe suffisamment d'indications à l'égard d'un pays destinataire donné (...) lorsqu'il est établi que des enfants-soldats sont alignés dans l'armée régulière".

Ensuite, un troisième élément qui montrera la qualité de votre travail de majorité, mais surtout, soyons clairs, votre volonté indécrottable de brouiller au maximum les pistes de celui qui chercherait à s'y retrouver et donc de donner à l'exécutif, en l'occurrence à son ministre des Affaires étrangères, une latitude encore plus grande que sous la loi de 1991 pour procéder comme bon lui semble, et cela en suivant son appréciation, aux livraisons qu'il entend autoriser, aux licences qu'il entend octroyer.

Le point suivant sur lequel je m'interroge quant à la sécurité juridique qu'il offre, c'est celui du dernier paragraphe de l'article 4bis en projet qui dit – et de nouveau je demande au service de ne pas corriger, je cite textuellement un texte dont nous allons faire la loi belge –: "Le cas échéant, il peut être tenu compte des incidences de cette licence sur les intérêts économiques, sociaux, commerciaux et industriels de la Belgique, sans toutefois que ces facteurs puissent avoir la moindre influence sur la manière dont les critères visés à l'article 4 sont appliqués".

Alors là, vraiment, je défie tout juriste et tout magistrat de me dire exactement quand il peut être tenu compte de ce type de critères et avec quelle effectivité concrète du point de vue des décisions d'octroi ou de non-octroi des licences d'exportation par notre pays.

Après ces remarques à caractère légistique et qui ne font encore qu'effleurer le fond de la critique que je voudrais développer, je voudrais en arriver à des remarques de fond qui touchent au contenu du texte.

Chers amis de la majorité dite arc-en-ciel, monsieur le ministre, je conçois fort bien que vous ayez besoin de vous concerter, je suppose que ce n'est probablement pas pour répondre à mes suggestions ou à mes questions, que M. le ministre n'a pas l'habitude de prendre en considération, mais je voudrais être écouté parce que je prétends ici faire un boulot parlementaire correct, ne pas polémiquer inutilement et me fonder uniquement sur votre texte. En tout cas, c'est ce que j'ai fait jusqu'à présent, sur votre texte qui est inqualifiable, chers amis de la majorité, du point de vue juridique.

J'entends être écouté un minimum, si pas par courtoisie, au moins par correction parlementaire.

L'article 4, §1er, 4° de votre projet prévoit trois causes de rejet.

La demande est rejetée lorsqu'il existe suffisamment d'indications et je cite: "à l'égard d'un pays donné que l'exportation ou le transit y contribuera à une violation flagrante".....Monsieur Chastel, vous allez empêcher Monsieur Michel de bien comprendre ce que je lui dis, .... "des droits de l'homme".

Ce bout d'article remplacerait quoi dans la loi de 1991 ? Parce que c'est évidemment cela l'essentiel du travail parlementaire de contrôle auquel je crois que l'on peut se livrer ici, auquel on doit se livrer. C'est une comparaison entre d'où l'on vient et vers où on irait si ceci était voté demain.

Ce bout d'article qui parle et j'insiste de "violation flagrante" remplace une disposition de 1991 qui disait: "la demande est rejetée si en rapport avec la situation du pays de destination, il apparaît que l'exportation ou le transit contribuerait à une violation manifeste des droits de l'homme".

J'ai trois remarques sur le texte, d'abord sur l'évolution de la notion de violation manifeste à la notion de violation flagrante. Cela peut se vendre à l'homme de la rue sans problème, comme des synonymes. Pourtant, sur le plan du droit – et je ferai l'économie d'une série de références qui le prouvent –, la notion de violation flagrante et celle de violation manifeste ne recouvrent pas du tout la même signification. En droit, le degré d'évidence qui correspond à la notion de violation flagrante est largement supérieur à celui exigé pour qu'on puisse parler simplement de violation manifeste. Quelles sont les implications concrètes de cette différence sur la loi dont vous souhaitez l'adoption demain par notre assemblée? Cela implique que même en cas de violation manifeste, on pourra livrer des armes du moment que les violations ne sont pas flagrantes. C'est évidemment un recul important par rapport à la formulation de la législation de 1991.

Je dis oui, mesdames et messieurs, à des compromis qui rapprocheraient notre législation du programme sur lequel nous avons été élus, mais non à ceux qui l'en éloignent. Pour information, je citerai la proposition de loi déposée en 1996 sous le numéro Chambre-614/95-96 par Ecolo-Agalev, par M. Vanoost et votre serviteur. Cette proposition de loi supprimait l'adjectif "manifeste". Ici, non seulement on ne le supprime pas, mais on le remplace par l'adjectif "flagrant" qui permettra de vendre des armes plus facilement et plus souvent qu'hier. Ce n'est pas un compromis qui

nous rapproche de nos objectifs, des objectifs sur lesquels nous avons été élus: il nous en éloigne.

La deuxième remarque concerne l'article 4, § 1<sup>er</sup>, 4° lettre A (en projet) ...

(...): (...)

Le **président**: Monsieur Decroly, ne vous laissez pas distraire!

**02.89 Vincent Decroly** (indépendant): Je ne me laisserai pas distraire, j'ai un texte et je vais continuer à le lire mais je trouve vraiment que pour une majorité qui a inscrit à son fronton, il y a quelques années, la revalorisation du Parlement, non seulement elle ne prend pas part à ce débat assez important et qui a suscité une des crises de cette majorité il y a quelques mois, mais en plus, elle ne respecte pas le simple principe d'écouter les arguments, même juridiques et très textuels que j'essaie de faire entendre.

Je disais donc qu'il y a un recul gravissime dans cet article 4 par rapport à la loi de 1991 puisque dans la législation que vous voudriez que cette Chambre adopte, la livraison à des pays où de graves violations des droits de l'homme ont été constatées par les organismes compétents – dont je vous épargnerai l'énumération, comme dans votre texte –, cette livraison sera permise "à condition qu'on ait fait preuve, dans ces cas-là, d'une prudence et d'une vigilance particulières". Mais là, franchement, Madame Dardenne, madame Drion, monsieur Michel, quelle tartufferie! Quel mensonge pur et simple de présenter ce soi-disant compromis comme une avancée par rapport à la loi de 1991! C'est très bien de statuer sur la base des rapports des organismes internationaux, encore que si on les limite aux organismes officiels, on ne va pas nécessairement très loin en matière de droits humains. Mais cela devrait suffire d'avoir une condamnation, par des rapports officiels d'organismes internationaux, d'un pays qui ne respecte pas les droits de l'homme, cela devrait suffire pour dire que dans ce cas, on ne livre pas.

On ne livre pas et on n'aide pas des maoïstes, comme vous le faites! Reporters sans frontières...

**02.90 Louis Michel**, ministre: (...) à l'extrême gauche, des maoïstes, on ne peut pas livrer!

**02.91 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur Michel, ne faites pas semblant de ne pas me comprendre. On ne livre ni à des maoïstes, ni à un gouvernement qui torturent, qui violent les droits humains fondamentaux comme le dénoncent Amnesty International et Reporters sans frontières, que je citais in extenso au début de mon intervention. Voilà ce que l'on ne fait pas. Ni les maoïstes, ni le gouvernement! Des rapports tout à fait incontestables indiquent que les deux parties et, sur certains points surtout le gouvernement, violent les droits fondamentaux. On n'arrose pas, ni une partie, ni l'autre, de la moindre arme dans un contexte comme celui-là! Je le

**02.89 Vincent Decroly** (indépendant): Om terug te keren naar artikel 4 is het zo dat de leveringen zijn toegestaan als blijkt wordt gegeven van een bijzondere waakzaamheid en omzichtigheid. Wat een schijnheiligheid is het deze wet voor te stellen als een vooruitgang in vergelijking met de wet van 1991! Het feit dat diverse internationale administraties inbreuken aanklagen zou moeten volstaan om de leveringen te beletten.

**02.90 Minister Louis Michel**: Dat is niet ernstig! Zet dan maar ineens in het wetsvoorstel dat we niets mogen leveren dat ten nadele van de maoïsten zou kunnen zijn.

**02.91 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Dat is je reinste hypocrisie. Tal van rapporten maken gewag van schendingen van de mensenrechten, en dit in beide kampen!



répète, c'est vraiment une tartufferie et même un mensonge caractérisé de présenter cette partie-là de la proposition de loi comme une avancée par rapport à la législation de 1991.

**02.92 Fred Erdman** (SP.A): Monsieur Decroly, permettez-moi de vous poser une question. Il y a un conflit sur place. Le gouvernement a décidé d'envoyer des armes au gouvernement actuel et un autre groupe, dont vous prétendez être le défenseur...Non?

**02.92 Fred Erdman** (SP.A): Er is een conflict in dat land. De regering heeft beslist wapens te leveren aan de huidige regering, die met een conflict wordt geconfronteerd. Een andere groep, die u verdedigt...

**02.93** ...: Si

**02.94 Vincent Decroly** (indépendant): Amnesty International et Reporters sans frontières – que j'ai commencé par citer in extenso – parlent des violations caractérisées dont les mouvements maoïstes et les rebelles se rendent coupables. Il n'y a aucun problème, aucune ambiguïté! Moi aussi je condamne les rebelles.

**02.95 Fred Erdman** (SP.A): J'en prends acte mais dites-moi alors quelle est votre solution pour que ce groupe, que vous condamnez aussi, ne dispose pas d'armes.

**02.95 Fred Erdman** (SP.A): Ik neem daar nota van. Wat stelt u echter voor om ervoor te zorgen dat die groep niet over wapens beschikt?

**02.96 Vincent Decroly** (indépendant): Par les voies diplomatiques et multilatérales, comme celle derrière laquelle votre gouvernement a l'habitude de se retrancher, par exemple quand il s'agit de supporter les préparatifs de guerre vis-à-vis de l'Irak. Vous pourriez peut-être aussi mettre cela en œuvre dans ce genre de situation. En tout cas, le programme sur lequel j'ai été élu avec d'autres indique que, dans des situations pareilles, on n'apporte pas le début d'une ombre de solution en arrosant un pays ou la région concernée par des armes belges, mais que l'on peut peut-être apporter un début de solution en intervenant sur un plan beaucoup plus multilatéral pour éviter que des armes y parviennent, que ce soit par des embargos, des pressions politiques ou toutes sortes d'autres moyens sur lesquels je ne vais pas m'étendre ici.

**02.96 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Ik ben van oordeel dat de eenzijdige actie die u als oplossing naar voor schuift de toestand alleen maar verslechtert.

Volgens mij verdient een multilaterale aanpak de voorkeur. Wapens leveren is in geen geval een oplossing.

Mais de toute façon, livrer des armes n'a jamais été et n'est pas l'évolution que je décrivais pour commencer. Cela ne va d'ailleurs pas mieux depuis qu'on a promis des armes au Népal. Cela va même plus mal. Cela n'est pas et ne sera jamais ni au Népal, ni ailleurs, une solution!

Mijn vierde bemerking betreft het begrip bijdrage tot een schending. Dat begrip is vaag en leidt tot al te subjectieve interpretaties terwijl u beweert het tegenovergestelde te doen. Dit begrip heeft ook tot gevolg dat de uitvoerende macht wordt versterkt en dat de bewegingsruimte van de bevoegde minister wordt uitgebreid.

J'en viens à une troisième remarque sur l'article 4, paragraphe premier, quarto, a), en projet – c'est d'ailleurs le cœur de votre projet – et sur la notion de "contribution" de l'exportation à une violation flagrante. A mon avis, cette notion de contribution à une violation flagrante des droits de l'homme introduit un flou, et donc une forme de subjectivité dans la manière dont cette loi sera appliquée. Elle introduit donc l'inverse de ce qui serait nécessaire pour légiférer correctement. Je crois sincèrement qu'il aurait été préférable d'interdire purement et simplement les livraisons vers des pays qui posent des actes de violation des droits de l'homme, que les armes belges soient susceptibles ou non d'y contribuer. La notion de

Tenslotte zijn deze begrippen totaal overbodig aangezien zij geen enkele juridische inhoud hebben. Indien uw voorstel wordt aangenomen zullen wapens kunnen worden geleverd zolang niet zal zijn vastgesteld dat dat

contribution à des violations des droits de l'homme et la notion "d'être susceptible de contribuer" à des violations des droits de l'homme sont des concepts renforçant le flou de la loi. Ils donnent, par conséquent, encore davantage de pouvoir demain à l'exécutif et à son ministre, avec pour corollaires, encore moins de contrôle parlementaire et encore moins de balises légales précises.

J'en viens à ma quatrième et dernière remarque sur ce passage de votre projet. Il me semble tout à fait superflu d'insérer des notions comme le non-alignement d'enfants soldats, etc. J'ai déjà développé ce problème tout à l'heure en interrogeant M. Bacquelaine à ce sujet. Je maintiens que la mention des engagements internationaux suffirait largement et que son inscription dans l'exposé des motifs aurait déjà largement suffi. J'ai le sentiment que l'on mène davantage une politique visant à envoyer des signaux à l'opinion publique qu'un véritable travail législatif ou légistique.

J'en viens à l'article 4, § 1, b). On assiste là au recul le plus évident par rapport à la loi de 1991. Que dit cette loi? Elle refuse l'octroi de la licence d'exportation, je cite, "si le destinataire fait face à de graves tensions internes de nature à conduire à un conflit armé". C'est très clair. Dans le contexte de la loi de 1991, cela suffisait pour refuser la livraison d'un contingent d'armes. Mais si ce texte est adopté demain, l'exportation discutée devrait provoquer ou prolonger des conflits ou des tensions. C'est une façon d'assouplir clairement et objectivement le critère de 1991. Qu'est-ce que cela signifie? Cela veut dire que demain, on livrera, en cas de graves tensions internes de nature à conduire à un conflit armé, pour autant qu'il ne soit pas établi que l'exportation provoque, prolonge ou aggrave ces tensions ou conflits. C'est pourquoi j'ai déposé un amendement visant à rétablir la législation de 1991 sur ce point qui me semblait sérieux sur le plan juridique et important du point de vue politique.

Cet article 4, en son paragraphe 1<sup>er</sup>, 4<sup>o</sup>, lettre b, comprend une deuxième régression par rapport à la loi de 1991. Il contiendrait une infraction au Code de conduite européen, si on se projetait dans un scénario où ce code serait contraignant.

Que dit le Code de conduite européen? Si la livraison peut provoquer, prolonger ou aggraver les tensions – c'est le troisième critère du Code de conduite européen-, il n'y a pas de livraison. Je vous donne lecture du troisième critère: "Les Etats membres n'autoriseront pas les exportations susceptibles de provoquer ou de prolonger des conflits armés ou d'aggraver des tensions ou des conflits existant dans le pays de destination finale". Que dit votre projet? Il indique qu'il n'y a pas de livraison, sauf pour les "démocraties menacées". Pourtant, dans sa formulation, le Code de conduite européen ne prévoyait pas de dérogation, cette espèce de pseudo-exception démocratique que vous prétendez instaurer. Il ne prévoyait qu'un seul type de dérogation, repris au point 2 du dispositif de ce même Code de conduite: "Le présent code ne portera pas atteinte aux droits des Etats membres de mener une politique nationale plus restrictive". Cela signifie que les seules dérogations possibles sont celles que les Etats membres peuvent se permettre en vertu de leur droit de mener une politique nationale plus restrictive. Mais l'idée de défendre une soi-disant démocratie – il faut savoir qu'il y a aussi à boire et à manger dans la manière dont on définit la notion de démocratie - ne souffre aucune possibilité de dérogation

bijdraagt tot het uitlokken, verlengen en verzwaren van het conflict. Ik dien dit amendement in om de wet van 1991 te redden.

Ook op een ander terrein zetten we een stap achteruit, want deze wet houdt ook een overtreding van de Europese gedragscode in. Deze wet neemt inderdaad het idee over dat een conflict niet mag worden uitgelokt, verlengd of verergerd, maar zij maakt ook een onderscheid voor jonge democratieën die worden bedreigd. Die afwijking is niet in overeenstemming met die in de Europese gedragscode.

De heer Bacquelaine schijnt uit het oog te verliezen dat inmenging geen eenzijdige daad is. Dat soort beslissingen wordt in overleg door verscheidene Staten genomen.

De gedragscode heeft het bovendien over een criterium van verenigbaarheid, waarover de Staten zich met ja of neen zouden moeten uitspreken. Ik vind het vreemd dat de minister verdwijnt wanneer het over de verenigbaarheid met de Europese gedragscode gaat en ik betreur zijn afwezigheid.

dans le code de conduite européen.

J'ai entendu M. Baquelaine parler du droit d'ingérence. Il y a de nombreuses discussions sur la question de savoir ce qu'est ou ce que devrait être le droit d'ingérence, mais je n'ai jamais entendu parler de droit d'ingérence de type unilatéral. Le droit d'ingérence, dans le meilleur des cas, ou le devoir d'ingérence, dans le scénario le moins contestable de la notion de droit d'ingérence, c'est un droit d'ingérence mené en concertation avec plusieurs pays. Un pays ne peut, de son propre chef ou sur la base de sa propre appréciation de la situation, au nom du droit d'ingérence même le plus large, monsieur Baquelaine, se permettre d'envisager de livrer des armes. C'est un ultime recours, après l'utilisation de toutes les autres voies possibles pour réduire les problèmes, et en bonne entente et concertation multilatérale avec un certain nombre d'instances et d'autres Etats.

J'en viens au paragraphe 2 du nouvel article 4 qui instaure un prétendu élément du Code de conduite européen. En fait, le 8<sup>ème</sup> critère du Code de conduite européen – et je m'en tiens scrupuleusement au texte – instaure "un critère" – en l'occurrence le mot "critère" signifiant quelque chose en fonction de quoi on décide par oui ou par non sur la question d'une livraison d'armes – "de compatibilité des exportations d'armements, avec la capacité technique et économique du pays destinataire, compte tenu du fait qu'il est souhaitable que les Etats répondent à leurs besoins légitimes de sécurité et de défense en consacrant un minimum de ressources humaines et économiques aux armements". Voilà ce que dit le 8<sup>ème</sup> critère du Code de conduite européen! Il existe donc un critère qui indique qu'en fonction de cette compatibilité, c'est oui ou c'est non! Et le texte du Code de conduite tient compte d'un élément: les besoins légitimes de sécurité et de défense.

*(Le ministre des Affaires étrangères quitte l'hémicycle et est remplacé par le ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique)*

Dans la proposition 2083, ...

C'est curieux! Au moment où je parle de la non-conformité du texte de la majorité au Code de conduite européen, M. le ministre s'évapore!

Le **président**: Il ne faut pas interpréter "l'évaporation" d'un ministre comme une réaction à un propos que l'on vient de tenir!

**02.97 Vincent Decroly** (indépendant): J'espère qu'il répondra dans quelques minutes quand il reviendra!

Dans la proposition 2083, ce critère ne devient pas un critère permettant une décision positive ou négative mais – et je cite votre texte – "un élément dont il sera tenu compte". Ah non, ce n'est pas la même chose! Un critère, c'est un critère! Un élément dont il sera tenu compte, ce n'est pas un critère! C'est quelque chose que l'on intègre dans une constellation d'éléments de réflexion et d'appréciation, avec toutes sortes de pondérations qui peuvent intervenir, mais on n'appelle pas cela un critère au sens fort du 8<sup>ème</sup> critère du Code de conduite européen! C'est donc beaucoup moins net! Ce n'est pas une infraction, ni une contradiction, reconnaissons-

**02.97 Vincent Decroly** (indépendant): In het voorstel 2083 is dat criterium van verenigbaarheid niet langer een echte toetssteen, maar wel een element waar rekening mee wordt gehouden.

De bijkomende criteria van voorstel 2083 zijn dus niets meer dan politieke marketing! Die criteria zijn trouwens veel te vaag en dus niet doeltreffend.

le! Mais c'est beaucoup moins net, c'est beaucoup plus flou dans l'énoncé de la proposition 2083 que dans le texte de ce Code de conduite européen que vous prétendez avoir transcrit.

En conclusion, monsieur le président, mesdames et messieurs, dans votre texte, il y a un certain nombre de critères supplémentaires mais je soupçonne que pour la plupart, ils ne sont repris là qu'à des fins de pur marketing politique. En réalité, juridiquement parlant, ils sont superflus au vu des obligations internationales déjà contractées par la Belgique. Ces différents critères auraient pu figurer dans les développements, mais ils sont tout à fait inutiles et superflus, sur le plan légistique.

Par ailleurs, les critères ajoutés de la façon la plus réellement et authentiquement novatrice sont manifestement dépourvus de toute portée pratique. Il s'agit du critère du risque de répression interne et du critère de l'impact sur le développement social et économique de l'Etat de destination. A mon avis, la manière dont est énoncé ce critère est beaucoup trop floue pour avoir réellement quelque effectivité sur la décision de refus ou d'octroi des licences d'exportation.

Par contre, la proposition marque un très net recul sur deux critères, à l'évidence parmi les plus importants et qui figuraient dans la loi de 1991. Il y a, d'une part, la violation des droits de l'homme – j'ai cité tout à l'heure notamment un glissement de "manifeste" à "flagrant", et, d'autre part, la problématique des conflits internes. Pour l'appréciation de ces deux critères, la proposition élargit considérablement la marge d'appréciation du ministre compétent.

Par rapport au Code de conduite européen, la proposition est en infraction sur un point, à savoir l'exception démocratique qui crée une dérogation non prévue par le Code de conduite. De plus, elle est floue dans la manière de transcrire dans la législation belge la notion de compatibilité avec la notion de développement durable par laquelle je terminais, il y a un instant.

Enfin, je constate que la nouvelle proposition ne reprend aucune des avancées des propositions de loi 614 d'Ecolo-Agalev et 1520 du SP.A, déposées sous la précédente législature.

Monsieur le président, je trouve gênant que l'évaporation de M. Michel se prolonge. Il s'agit ici d'une question concernant le travail parlementaire, pour laquelle j'aurais aimé avoir une réponse de sa part ou peut-être de la part d'un membre de la majorité. Je vais la poser, monsieur le président.

Le **président**: Allez-y!

**02.98 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je vous demande de la répercuter au cas où je n'obtiendrais pas de réponse.

Le **président**: Je le ferai, monsieur Decroly. Je vous signale que vous avez déjà quelque peu dépassé votre temps de parole de 30 minutes.

**02.99 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, j'arrive

**02.99**

**Vincent Decroly**

à la fin de mon intervention mais je ferai une remarque importante sur l'extension du champ d'application au matériel de maintien de l'ordre. C'est évidemment positif et donc je soutiens ce genre d'évolution, même si la modification confirme une pratique existante.

Mais un doute subsiste et j'aimerais bien que l'un ou l'autre, M. Erdman, M. Bacquelaine, M. Coveliers, Mme Drion, Mme Laenens ou M. le ministre – quand il reviendra – lève le doute. Ce doute tient à la formulation retenue: l'article 4 prévoit bien de remplacer les mots "à un usage militaire" par les termes "à un usage militaire ou de maintien de l'ordre", dans la loi de 1991. C'est très bien, mais dans le texte 2083 même, il n'est pas dit si, chaque fois qu'il est question d'usage militaire, on doit en réalité comprendre "usage militaire ou de maintien de l'ordre". Je pense que, dans l'esprit des auteurs de la proposition, cela va de soi. L'imprécision est probablement liée aux conditions de rédaction extrêmement expéditives de ce texte. Pourtant, à plusieurs endroits, notamment à la fin de votre dispositif, la notion d'usage militaire apparaît sans qu'y soit couplée la notion de maintien de l'ordre. Dans le cadre des travaux parlementaires, il serait peut-être utile d'avoir une précision interprétative sur cet aspect-là.

Pour ce qui est du contrôle parlementaire, dernier point du dispositif proposé, le pouvoir d'appréciation du ministre, je l'ai déjà laissé entendre, va être assez élargi en vertu de l'article 5. La proposition 2083 reprend et conforte le système d'un contrôle parlementaire a posteriori et introduit la notion de confidentialité par rapport aux sociétés ou entreprises concernées. Aucun type de demande de licence ne peut malheureusement conduire à une consultation préalable de la commission des Affaires étrangères ou d'une commission ad hoc. On est donc loin des propositions vertes ou socialistes, déposées jadis.

La proposition garde le principe de la décision ministérielle individuelle, alors qu'on aurait pu imaginer un processus plus collectif, par exemple de délibération au conseil des ministres. Cela aurait peut-être permis d'atténuer l'absence d'intervention parlementaire en amont du processus. Symétriquement, le pouvoir d'appréciation qui résulte des dispositions A et B du nouvel article 4, §1, 4° conforte le système de contrôle a posteriori.

Finalement, monsieur le président, je constate et je déplore un double recul dont la portée réelle ne fait aucun doute. D'abord, la notion de contribution à une violation flagrante des droits de l'homme. Ensuite, l'appréciation laissée au seul ministre quant au constat de violation établi par les organismes internationaux compétents, et cela même en contradiction avec les critères recommandés par le Code de conduite européen. Enfin, je regrette la possibilité d'exporter du matériel visé par la loi alors que le pays destinataire est en guerre civile ou se trouve en situation de conflit; c'est cette pseudo-exception démocratique. Cela ne me paraît pas bon non plus, de même qu'un certain nombre d'assouplissements des critères qui font que l'aménagement légal proposé s'éloigne de l'objectif de limitation d'exportation des armements et des technologies à usage militaire vers des zones soit en conflit, soit déjà surarmées, principe faisant partie du mandat sur lequel j'ai été élu.

Pour terminer, monsieur le président, je crains qu'aujourd'hui, on

(indépendant): Artikel 4 van het wetsvoorstel verruimt het toepassingsgebied van de wet tot het voor ordehandhaving dienstig materieel. Het zegt niet of wij in het voorstel zelf de woorden "voor militair gebruik" door de woorden "voor militair gebruik of voor ordehandhaving" moeten vervangen.

Het voorstel behoudt het principe van de individuele beslissing terwijl een procedure op grond van een meer gemeenschappelijke beslissing best mogelijk zou zijn geweest. Parallel daarmee versterkt de macht tot beoordeling, die resulteert uit de voorstellen a) en b) van het nieuwe artikel 4 §1 4°, het controlesysteem a posteriori. Met dit voorstel zetten wij twee stappen achteruit. We dragen bij tot een overduidelijke schending van de mensenrechten en we kunnen militair materieel uitvoeren naar een land dat zich in een conflictsituatie bevindt.

U zorgt ervoor dat de wet zinloos wordt. U verschuift zich achter het principe van politieke verantwoordelijkheid ten aanzien van het parlement terwijl uw eerste verantwoordelijkheid erin bestaat voor de natie verantwoording af te leggen en de wet na te leven.

n'intègre pas – n'en déplaie à tous ceux qui défendent cette proposition au nom du Code de conduite européen – l'ensemble des critères de ce Code de conduite européen. Lorsqu'ils sont intégrés, ce n'est que sous forme allusive ou évocatoire et – j'y ai insisté plusieurs fois – sous forme non contraignante et parfois érodée par rapport au texte même du Code de conduite européen. Plus fondamentalement, je crains que vous ne vidiez la loi de son sens.

Le ministre n'est toujours pas revenu. Je regrette sincèrement ce type de pratique! Le ministre s'abrite derrière un principe de responsabilité politique devant le parlement, ce que je ne conteste évidemment pas, mais il n'est manifestement pas là pour l'exercer, alors que sa première responsabilité devant le parlement et la Nation est de respecter la législation.

Je suis bien obligé de m'adresser à vous en votre absence, monsieur le ministre. Votre gouvernement et vous en particulier, – vous ne vous en êtes jamais caché – vous avez été un peu gênés par la loi de 1991 à l'heure de décisions d'octroi de licences vis-à-vis du Népal, du Mexique et d'autres pays. Mais qu'à cela ne tienne, vous êtes parvenus à vos fins. Vous modifiez la loi qui vous gênait et demain, on aura malheureusement davantage de livraisons d'armes à des pays infréquentables ou à des régimes non démocratiques. Voilà pourquoi, une fois de plus je voterai contre cette proposition – et je me demande d'ailleurs si je ne serai pas le seul député francophone à le faire.

**02.100 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO):** Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is reeds gezegd en het is bijna een boutade, maar wie wapens produceert, wil en moet ze ook verkopen. Door de aard van de productie, namelijk wapens, zijn instabiele regimes en landen verwickeld in een interne machtsstrijd, dictaturen, een gekende afzetmarkt, heel dikwijls via illegale handel. Het is dus absoluut noodzakelijk dat deze productie gebeurt binnen een duidelijk wettelijk kader. Dat wettelijk kader is een onderdeel van een buitenlands beleid dat steeds een evenwicht moet zoeken – en hopelijk meestal ook vinden – tussen de toepassing en zeker ook de verbetering van het internationaal recht en het respect voor de mensenrechten, dit zowel bij de diplomatie als bij een andere belangrijke doelstelling van het buitenlands beleid, het bevorderen van de handelsbelangen. De wet van 1991 zocht naar een consensus tussen die handelsbelangen en het respect voor de mensenrechten. Een consensus betekent natuurlijk geen evenwicht. Jaar na jaar hebben dan ook aangedrongen op een bijsturing van de wapenwet. We zullen dat ook blijven doen. We zijn ervan overtuigd dat vandaag de omzetting van de Europese gedragscode in de Belgische wet tegemoetkomt aan ethische zowel als economische criteria. De ethische wil ik vooral situeren in het feit dat er een escalatie is van geweld, van gebruik van lichte wapens en dat dit één van de zeer negatieve aspecten is van globalisering, dat het dus absoluut noodzakelijk is dat onze wetgeving meer en meer ook internationaal juridisch een bindend wettelijk kader krijgt, de Europese code. Economisch kunnen we er ook niet omheen dat produceren meer en meer in een Europese concurrentiële context gebeurt.

Ik wil toch nog eens benadrukken waarom we ervan overtuigd zijn dat de nieuwe wapenwet geen versoepeling is van de wet van 1991. Voor ons is de belangrijkste vooruitgang van de wet van 1991 dat de

**02.100 Leen Laenens (AGALEV-ECOLO):** Ceux qui produisent des armes les vendent fréquemment illégalement à des régimes instables et à des dictatures. Il est véritablement nécessaire de réglementer la vente dans un cadre légal international en veillant scrupuleusement à ce que les droits de l'homme soient respectés et améliorés.

En ce qui concerne la loi sur les armes de 1991, on était parvenu à concilier les intérêts commerciaux et les droits de l'homme. Mais il était et il reste nécessaire d'adapter cette loi. En l'espèce, les critères éthiques revêtent une très grande importance: l'escalade de la violence à l'arme légère, conséquence de la mondialisation, doit cesser. Les critères économiques sont également importants: nous devons tendre vers une production d'armes dans un climat de consensus européen pour exclure toute concurrence déloyale.

La nouvelle proposition n'assouplit nullement la loi mais demande

code bindend wordt. We zijn daar al lang vragende partij voor. Tijdens het Belgische voorzitterschap van de EU is terzake onder leiding van Louis Michel een aantal initiatieven genomen. Blijkbaar is er echter nog geen meerderheid voor te vinden. We hopen dan ook dat de campagne die Pax Christi deze maand opzet samen met Jantza, het internationaal netwerk, Lichte Wapens, ertoe komt om uiterlijk tegen het Italiaans voorzitterschap wel genoeg medestanders te vinden om die code ook op Europees niveau bindend te maken.

Door de zesmaandelijksse rapportage aan het Parlement zal het Parlement veel korter op de bal kunnen spelen dan nu met de jaarlijkse rapportage. Het rapport zal niet alleen twee keer per jaar worden gepubliceerd maar ook de informatie in het rapport zal beter zijn. Denken we alleen maar aan de opname van geweigerde licenties in het rapport.

De wet zal en moet worden geïnterpreteerd door de minister van Buitenlandse Zaken. Door de mogelijkheid om de parlementaire controle te verdubbelen, kunnen we beter toezien op de naleving van de wet: het niet leveren aan landen die kindsoldaten inzetten en meer materiaal voor ordehandhaving.

De critici zeggen dat deze wet de levering aan Nepal mogelijk maakt want aan prille democratieën mag sowieso geleverd worden. Dat is niet waar. De nieuwe wet zegt dat niet mag worden geleverd indien blijkt dat de uitvoer gewapende conflicten uitlokt of verlengt, bestaande spanningen of conflicten in het land van eindbestemming verergert of in geval van burgeroorlog in het betrokken land. Hierbij dient zorgvuldig te worden nagegaan wat de aard is van de spanningen, het conflict of de burgeroorlog en wie ervoor verantwoordelijk is zodat voldoende steun kan worden verleend aan democratische regimes die in hun bestaan bedreigd worden. Volgens de nieuwe wet kan ook niet worden geleverd aan landen in burgeroorlog.

Ik heb steeds gezegd dat de wapenleveringen aan Nepal niet kunnen omdat ze in strijd zijn met de wet. De nieuwe wet zal via de toegenomen transparantie het ook makkelijker maken dit aan te tonen. Wat betreft de problematiek van de mensenrechten in Nepal lijkt mij dit niet het forum om daar nu op in te gaan. We hebben het tenslotte over een verbetering van de wapenwet. Ik zal dit dan ook volgende week in de commissie doen.

Het punt is en blijft de controle op de toepassing van de wet. Het lijkt mij belangrijk om deze wetswijziging ook politiek te omkaderen. Voor ons was er geen 11 september nodig om te beseffen dat terroristische aanslagen onlosmakelijk verbonden zijn met een gebrek aan mensenrechten, een gebrek aan internationaal recht, niet-democratische regimes en onrechtvaardigheid. Wapens zijn niet het ultieme antwoord en dit werd ook reeds door verschillende collega's aangehaald. Het versterken van de mensenrechten, het stabiliseren van zwakke, democratische samenlevingen en het onderhandelen van vrede is dit wel. Het is dan ook een illusie om te denken dat we in het kader van onze Belgische wapenwetgeving dit allemaal kunnen oplossen.

De VN-conferentie over de problematiek van lichte wapens in juli 2000 heeft benadrukt dat er een zeer duidelijke band bestaat tussen

l'application stricte du code de conduite européen. Nous espérons que ce code européen contraignant sera achevé au plus tard d'ici à la présidence italienne. Les rapports semestriels, précédemment annuels, permettront d'effectuer des contrôles plus rapides et plus précis. Il sera impossible de livrer des armes à un pays qui enrôle des enfants soldats.

Les critiques prétendent que la proposition de loi permet de livrer des armes à des démocraties naissantes telles que le Népal mais ils ont tort : la proposition dit très clairement que l'exportation d'armes n'est pas autorisée si cela risque d'aggraver dans le pays concerné des tensions ou des conflits ou en cas de guerre civile. Il est cependant possible de soutenir des régimes démocratiques menacés. Nous ne pouvons pas et nous ne pouvons toujours pas livrer au Népal: l'application de la nouvelle loi, qui rend tout plus transparent, le démontrera clairement.

Un point important concerne le contrôle de l'application de la loi. Une considération éthique doit fournir un cadre politique à une modification de la loi: après le 11 septembre, il est évident que ce ne sont pas les armes mais l'aide aux démocraties fragiles et le rétablissement des droits fondamentaux de l'homme qui apportent une réponse aux défis de la terreur. Une conférence organisée en juillet 2000 a montré un lien évident entre le terrorisme, l'exploitation illégale des matières premières, la consommation de drogue, le crime organisé et la violence. Nous entendons inscrire notre législation belge dans un tel cadre international. Le contrôle de la production à l'étranger sous licence belge, du trafic et des utilisateurs finaux des armes est une forme de prévention des conflits. Ce qui était possible pour les mines terrestres doit l'être à

terrorisme, georganiseerde criminaliteit, drugshandel en illegale grondstoffenhandel. De oproep werd herhaald voor een effectieve controle op productie en handel van wapens. Het is in dat internationale kader dat we ons inschrijven met onze Belgische wetgeving.

Ik wil daarom de vraag herhalen naar uitbreiding van controle op de productie in het buitenland onder licentie van Belgische oorsprong en op een betere en stringenter controle van de end-users. Controle op wapentrafiëk is immers ook een sterke vorm van conflictpreventie. Ik beaam de woorden van collega Dardenne: wat kon voor de landmijnen moet ook kunnen voor lichte wapens. Duurzame ontwikkeling betekent immers ook het ombuigen van productieprocessen in duurzame zin. We moeten niet alleen landmijnen maar ook clusterbommen kunnen uitbannen want zij maken bijna altijd slachtoffers onder de burgerbevolking en dan vooral kinderen.

Dit moet ook voor ons de niet aflatende inzet zijn om de wapenwet te blijven verbeteren. Ik ben het eens met collega Decroly – ik denk dat we nooit de pretentie gehad hebben dit te stellen – dat met deze verbetering van de wapenwet wij daarmee alle andere voorgestelde verbeteringen ineens kunnen vergeten. Ik ben en ik blijf een pacifiste. Ik ben geen naïeve pacifiste. Ik weet en ik ervaar alle dagen wat het betekent als je als pacifiste ook een politieke verantwoordelijkheid wilt opnemen, een politieke verantwoordelijkheid die wij allemaal als collega en als parlements lid hebben. Het is en het blijft een continu zoeken hoe ons politiek programma maximaal te kunnen uitvoeren. Dit zullen we doen in overleg en discussie – ik denk niet dat wij discussie uit de weg gaan – met alle democratische krachten. Die democratische krachten situeren zich binnen en buiten het Parlement. Die situeren zich zowel binnen het Parlement, hier bij het debat of de eindbespreking die wij hier voeren van deze verbetering van de wapenwet, als buiten het Parlement, waar wij dezelfde discussie voeren met de vredesbeweging, niet alleen binnen België, maar binnen Europa en wereldwijd. Ik hoop dan ook te kunnen rekenen op alle democratische collega's om de campagne die Pax Christi tijdens de hoorzittingen heeft aangekondigd – iedereen hier aanwezig heeft Europese collega's van dezelfde politieke familie – bekend te maken en ervoor te zorgen dat wat wij hier vandaag doen, navolging vindt binnen Europa.

**02.101 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, madame Laenens, franchement, parler de pacifisme etc. pour défendre une position pareille! Ce que je trouve frappant, c'est que vous ne répondez pas à une question qui est posée depuis le début et à laquelle personne n'a encore répondu dans cet hémicycle, ni un des promoteurs de la proposition, ni le ministre qui n'est toujours pas revenu, et qu'en plus, vous fassiez allusion à vos prétendues responsabilités de gestion pour justifier l'injustifiable.

La question à laquelle je voudrais que vous répondiez est la suivante. Le code de conduite européen dans son troisième critère dit: "les Etats membres n'autoriseront pas les exportations susceptibles de provoquer ou de prolonger des conflits armés ou d'aggraver des tensions etc." Pourquoi, alors que le code de conduite que vous prétendez transcrire dit: "n'autoriseront pas", dites-vous

présent pour les armes légères et les bombes à fragmentation. Grâce à des améliorations législatives, nous devons sans cesse nous engager afin d'éviter que des enfants et des innocents ne soient tués.

Je suis pacifiste mais pas naïve. J'assume ma responsabilité politique de parlementaire. Nous devons veiller à ce que notre programme soit exécuté au maximum mais en même temps faire en sorte de toujours ménager un espace de débat dans le respect de la loi et en tenant compte des revendications de la population et notamment de celles du mouvement pacifiste. Je compte sur tous les députés ici présents pour faire la promotion de la campagne de Pax Christi auprès de leurs collègues européens: il faut que les actes que nous posons ici aient un écho dans toute l'Europe.

**02.101 Vincent Decroly** (onafhankelijke): U laat een vraag onbeantwoord en u grijpt uw politieke beleidsverantwoordelijkheid aan om te rechtvaardigen wat niet te rechtvaardigen valt. De vraag is waarom, terwijl het derde criterium van de gedragscode geen wapenleveringen aan bepaalde landen toestaat, het voorliggend voorstel dit onder bepaalde voorwaarden wel toelaat en dus van die code afwijkt. Ik zou begrip hebben voor het



dans votre texte "autoriseront à condition que l'on vérifie et que l'on fasse montre d'une vigilance et d'une prudence particulières". Vous créez une dérogation au code de conduite européen que vous dites transcrire de façon contraignante. Ce n'est pas se rapprocher d'un compromis vers les options pacifistes que vous prétendez encore défendre, c'est vous en éloigner.

Quant aux responsabilités de gestion, aux responsabilités politiques que vous prétendez avoir, je pourrais peut-être être d'accord avec vous s'il y avait, à un quelconque endroit de l'accord de coalition qui vous engage à soutenir ce gouvernement pendant toute la durée de cette législature, l'engagement à réformer dans un sens comme celui-ci la loi sur les livraisons d'armes. Il n'y pas dans l'accord de coalition la moindre virgule, le moindre point, le moindre élément qui vous rendrait les choses contraignantes et qui ferait donc que sur le plan de l'éthique politique, votre position commencer à devenir justifiable.

En réalité, vous avez et vous aviez les mains libres sur cette proposition-là pour dire: "Nous, sur ces points-là, ces points-là et ces points-là qui constituent soit des infractions par rapport au code de conduite européen, soit des régressions objectives, juridiquement constatables et vérifiables par rapport à la loi de 91, nous ne pouvons pas être d'accord ... simplement parce que ce n'est pas dans l'accord de coalition et parce que nous avons été élus sur un programme qui est aux antipodes de l'objectif de rendre les livraisons d'armes plus faciles et la législation censée les contrôler plus souple".

**02.102 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Collega Decroly, ik herinner mij de discussie tijdens de bespreking in commissie en ik weet dat daar de tekst van de code is voorgelezen naast de tekst van de wet, om de garantie te hebben dat het een omzetting was van de Europese code in de Belgische wet en geen interpretatie van de Europese code. Ik blijf erbij en ik vertrouw erop dat dit ook zo is. Ik heb hier niet de tekst voor mij. U hebt het mij voorgelezen, maar ik weet het pertinent zeker en ik hoop het ook in het verslag terug te vinden. Ik hoef nu echt niet de tekst te hebben. Ik blijf ervan uitgaan dat de Europese code in Belgische wetgeving wordt omgezet.

Wat betreft "les mains libres", natuurlijk hebben wij de handen vrij. Dat is juist precies wat ik heb aangehaald met de politieke verantwoordelijkheid die wij hebben opgenomen in debat met de anderen. Wij zijn ervan overtuigd dat als we ons politiek programma volledig zouden willen omgezet zien in de wet, wij weten dat we geen meerderheid halen. Dan zal de wet nog minder toegepast worden. Dan is de vraag wat we daarmee bereikt hebben op dit moment. Ik wil dan ook besluiten met te zeggen dat het een stap is.

**02.103 Vincent Decroly** (indépendant): Vous vous référez au code de conduite européen et à ses critères pour prétendre l'avoir intégré dans une loi qu'on dit meilleure que celle de 1991, vous devez l'avoir réellement lu. Vous dites que vous ne l'avez pas sous les yeux, je vous les mets sous les yeux; je vous en prie, lisez-le et vous me direz ensuite en quoi votre proposition de loi est compatible avec ces critères-là.

argument van de politieke beleidsverantwoordelijkheid indien het hier ging om een hervorming waarover afspraken werden gemaakt in het coalitieakkoord. Dat is echter niet het geval. Het staat u dus vrij bepaalde punten van dit voorstel van de hand te wijzen, bijvoorbeeld omdat ze afwijken van het programma van uw partij, dat de wapenhandel niet gemakkelijker wilde maken.

**02.102 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Je me souviens parfaitement de la discussion en commission: nous devons en effet veiller à ce que le code européen, et non pas une libre interprétation de ce code, soit effectivement transposé dans la législation belge.

**02.104 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): Collega Decroly, ik ga het niet lezen. Ik heb net zelf voorgelezen wat de nieuwe wet zegt. Ik moet niet herhalen wat ik zonet letterlijk heb voorgelezen. "Niet leveren indien blijkt dat..." en dan wordt duidelijk vermeld wat u aanhaalt uit de Europese code.

Ik wil u, en vooral collega De Crem die jammer genoeg nog belangrijke en andere verplichtingen had, uitdagen om dit soort discussies te voeren, ontdaan van wat men zo verbloemd het politieke spel van oppositie versus meerderheid noemt. Ik denk dat dit ook geldt voor collega Decroly. Ik hoop dat, als we over een consensus spreken, dat betekent over meerderheid en oppositie heen.

**02.105 Jean Depreter** (PS): Monsieur le président, je serai le dernier à parler, mais il paraît que les derniers seront les premiers! Je remplace donc M. Patrick Moriau qui devait intervenir mais qui est empêché à la dernière minute. Mon intervention s'inspirera donc bien évidemment de son texte.

Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, le débat qui nous occupe aujourd'hui est un vieux débat, seuls les acteurs ont changé en fonction des majorités politiques. Depuis des années, bon nombre d'initiatives de modifications de la loi concernant cette matière, tout comme celles concernant le trafic illégal d'armes, ont été développées. Il ne faut pas nier l'évidence: nous avons dans le domaine de l'importation, de l'exportation et du transit des armes de munitions et de matériel servant spécialement à un usage militaire, la loi la plus contraignante à l'échelle européenne, ce qui est quand même une forme de garantie tout à fait importante.

Les enjeux de cette loi nous interpellent à propos de notre registre de valeurs. Ceux-ci concernent notamment les droits de l'homme. Certains Etats seront reconnus, d'autres dénoncés à ce propos. Les répercussions politiques, économiques et sociales sont évidemment très importantes.

Suite aux auditions demandées par le groupe socialiste au cours des réunions de la commission des Relations extérieures, de nouveaux amendements ont pu être rédigés. En effet, si le texte était resté en l'état initial, nous avons conscience des conséquences graves et dommageables susceptibles de peser sur les activités de l'industrie belge et sur l'ensemble des emplois directs et indirects existant dans le secteur de l'armement. L'application du texte en question aurait entraîné de forts risques de délocalisation de l'activité industrielle dans ce domaine.

Nous n'avons cessé d'exprimer clairement nos priorités de continuité et de spécificité de l'activité industrielle belge dans ce secteur, tant les enjeux sont importants, ne serait-ce qu'en termes d'emplois. L'évolution de ce dossier demandait un développement adapté à notre réalité économique et à notre contexte social. En outre, les modifications ne pouvaient pas entraîner de préjudices commerciaux aux entreprises spécialisées dans le secteur de l'armement.

Je tiens à préciser que le texte finalement accepté permet de prendre en compte les critères éthiques et les enjeux socio-économiques. Celui-ci respecte les équilibres nécessaires: d'une

**02.104 Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO): J'invite MM. De Crem et Decroly à renoncer aux petits jeux politiques classiques pour mener ce type de discussions. Le sujet est suffisamment grave pour que l'on tente d'aboutir à un consensus au-delà des clivages majorité-opposition!

**02.105 Jean Depreter** (PS): Ik vervang op dit spreekgestoelte de heer Moriau, die op het laatste ogenblik verstek moest laten gaan en zich daarvoor laat verontschuldigen.

Op het stuk van de invoer, de uitvoer en de doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel hebben wij de strengste wet in Europa, wat belangrijke waarborgen biedt. De inhoud van die wet doet ons stilstaan bij de waarden die voor ons belangrijk zijn, meer bepaald wat de mensenrechten betreft. De aanvragen van sommige landen zullen worden aanvaard, andere zullen worden afgewezen, onder meer in het licht van de politieke, economische en sociale gevolgen. Naar aanleiding van de hoorzittingen werden nieuwe amendementen opgesteld om ernstige en schadelijke gevolgen voor de Belgische industriële activiteit en de werkgelegenheid in de sector van de wapenproductie te voorkomen. De evolutie van dat dossier vergde immers een aanpassing aan de Belgische economische realiteit en de sociale context.

De tekst die uiteindelijk werd goedgekeurd biedt de mogelijkheid om rekening te houden met de ethische criteria en de sociaal-economische factoren. Hij respecteert de nodige evenwichten, via de verplichtingen die de wetgeving

part, les contraintes imposées à l'industrie par la législation et, de l'autre, la mise en œuvre effective des intentions démocratiques manifestées par le législateur. Enfin, le texte ainsi amendé reprend également le principe de transparence énoncé par le gouvernement.

Un danger réel pour la politique extérieure est de voir les problèmes intérieurs partisans prendre le pas et influencer en fonction d'intérêts particuliers.

Suite aux auditions auxquelles j'ai participé, je me fais l'une ou l'autre réflexion.

Tout d'abord, le point 10 du dispositif du code de conduite européen est maintenant pris en compte. Il s'agit de prendre en considération les intérêts économiques, commerciaux et industriels en même temps que les aspects éthiques, c'est-à-dire la référence à nos valeurs. Ainsi, en faisant référence de manière plus spécifique à ce point 10, nous sommes dans une ligne de conduite positive par rapport à la mise en œuvre de nos valeurs.

J'ai relevé un second élément suite à l'audition de nombreux patrons du nord et du sud du pays concernés par le secteur de l'armement. La plupart des avis étaient convergents et établissaient des évidences, notamment à propos de deux points. Le premier a trait à l'allègement des contraintes quand les exportations envisagées concernent un pays dit "sûr", partenaire ou allié dans le domaine de la défense. Le second point est relatif à la nécessité de confidentialité étant donné la création d'un système inspiré du fonctionnement de la commission des achats militaires.

Toujours à propos des auditions, nous avons également évoqué la question ici parce que les patrons que nous avons entendus parlaient également des problèmes éthiques et faisaient référence à des situations aberrantes.

On a dit tout à l'heure qu'il ne fallait pas répéter ce qui concerne les enfants-soldats car cet élément apparaît déjà de manière tout à fait explicite dans le droit international. Mais s'il y a bien un problème qui peut nous submerger sur les plans émotionnel et éthique, c'est bien la question des enfants-soldats, et je ne vois pas pourquoi la redite devait nécessairement être exclue.

Dans le même contexte, une évidence est reconnue par tous: la nécessité d'ouvrir les yeux à propos de la santé économique et sociale et des besoins de la population, rencontrés ou non, dans ces pays qui importent les armes. Evidemment, nous sommes dans le registre des intentions et des discours. Ces notions-là apparaissent dans différents textes, mais le jour où nous devons réellement peser la santé économique et sociale de différents pays et chercher à savoir si les besoins réels des populations sont rencontrés, j'ai l'impression qu'on pourra réduire la carte du monde à une carte de quelques pays qu'on peut compter sur les doigts d'une main.

Mais le monde est ce qu'il est et c'est bien dommage! C'est même un consensus européen puisque déjà énoncé dans le Code de conduite dont je parlais tout à l'heure. Il y a vraiment très peu de pays en bonne santé économique et sociale. Par ailleurs, cela facilite le discours et cela rend les débats plus explicites. On parle des

de l'industrie oplegt en de concrete invulling van het streven naar meer democratie waarvan de wetgever blijk heeft gegeven. De tekst neemt eveneens het transparantiebeginsel over dat door de regering werd geformuleerd.

Men moet dus voorkomen dat de interne problemen het buitenlands beleid zouden beïnvloeden in functie van welbepaalde belangen.

Dankzij de hoorzittingen kon ook punt tien van de Europese gedragscode worden aangenomen, dat naast ethische aspecten, die samenhangen met ons waardesysteem, ook economische, commerciële en industriële belangen in aanmerking neemt. Bovendien stemden de meeste adviezen overeen en bevestigden zij wat iedereen al wist, enerzijds wat de versoepeling van de verplichtingen betreft bij uitvoer naar een partnerland op het vlak van defensie en anderzijds wat de noodzakelijke vertrouwelijkheid betreft, want we hebben een systeem ingesteld naar het voorbeeld van dat van de Commissie Legeraankopen.

De ten overvloedige herhaling wat de kindsoldaten betreft, lijkt me niet nutteloos, ook al werd daarover al een standpunt ingenomen in het kader van de internationale wetgeving. Tot slot zal in de toekomst de nodige aandacht moeten gaan naar de economische en sociale gezondheid en naar de noden van de bevolking in de landen die wapens invoeren. Daarover bestaat wel een consensus in Europees verband, maar er zijn maar weinig landen die kunnen beweren dat het hun economisch en sociaal voor de wind gaat. We moeten daarnaast ook extremistische regimes en regeringen die de macht monopoliseren en de bevolking

Maoïstes d'un côté et des gouvernements réguliers de l'autre. Bien entendu, les Maoïstes ou les mouvements extrémistes, qu'ils soient de gauche ou de droite, ce n'est pas très bien... Mais les gouvernements reconnus dans les mains des grands propriétaires qui maintiennent les plus humbles dans la misère, ce n'est pas très bien non plus.

J'ai l'impression que si l'on doit véritablement vérifier ce que sont nos valeurs démocratiques, on n'exportera pas beaucoup d'armes dans le monde! Par ailleurs, tout ce que nous faisons maintenant, à mon avis, nous amène à réfléchir à ce que sont nos modèles de développement, mais c'est un autre débat. Quand on pense, par exemple, que dans les statistiques économiques et notamment en ce qui concerne le calcul du PIB, plus vous fabriquez des tanks et des armes de destruction, plus votre PIB monte, et plus vous êtes censé être un pays en bonne santé économique. Mais il n'est pas évident qu'en agissant ainsi, on rencontre réellement les besoins de la population.

Le groupe socialiste soutient l'initiative parlementaire telle qu'elle a été développée et finalisée en commission. Les divers amendements apportés au texte ont permis de restaurer un certain équilibre entre les considérations primordiales éthiques et les aspects économiques, politiques et sociaux. Par ailleurs, espérons que nous vivrons un jour ou l'autre dans un monde sans armes et que les stratégies de développement nous permettront d'aller vers ce qu'on appelle maintenant le développement durable, ce qui est un terme tout à fait galvaudé, ou vers un développement permettant de rencontrer les besoins des plus humbles.

Le **président**: J'ai donc terminé la liste des orateurs qui ont voulu s'inscrire dans la discussion générale de cette proposition.

Je donne la parole au gouvernement.

**02.106** **Minister Charles Picqué**: Mijnheer de voorzitter, ik ben tijdens de interventie van de heer Decroly binnengekomen en ik heb met aandacht naar mevrouw Laenens en de heer Depreter geluisterd. De heer Michel heeft mij bevestigd dat hij naar het verslag zal verwijzen.

uitbuiten, aanklagen.

De PS-fractie steunt het parlementair initiatief dat in de commissie tot stand werd gebracht aangezien de verscheidene amendementen ertoe hebben geleid dat een evenwicht tussen de essentiële ethische overwegingen en de economische en sociale aspecten kon worden hersteld.

**02.106** **Charles Picqué, ministre**: J'ai écouté attentivement les dernières interventions. Le ministre Michel m'a demandé d'indiquer qu'il renvoie au rapport de la commission.

De **voorzitter**: Mevrouw Brepoels, u wil repliceren op deze repliek van de regering? Kort graag.

**02.107** **Frieda Brepoels (VU&ID)**: Mijnheer de voorzitter, ik vind dit zeer merkwaardig. Ik kan begrijpen dat de vice-eerste minister bepaalde afspraken maakt over het beantwoorden van vragen die gesteld worden door de leden, maar dat hij gewoon verdwijnt en die opdracht in feite overlaat aan zijn collega Piqué die inderdaad enkel de twee laatste mensen heeft gehoord, is eigenaardig. Wij moeten het op dit ogenblik dus stellen zonder een enkel antwoord. De regering drijft het zelfs zo ver dat zij op geen enkel ogenblik nog antwoordt op de vragen die door het Parlement gesteld worden. Als ik minister Piqué goed begrijp, zegt hij dat minister Michel gezegd heeft dat hij naar het verslag verwijst. Bedoelt hij dan het verslag van de commissie waar hij geantwoord heeft op een aantal vragen?

**02.107** **Frieda Brepoels (VU&ID)**: Il est étrange que le ministre Michel s'arrange avec un collègue qui n'a pas écouté tous les orateurs. Bien des choses ont changé sur l'échiquier mondial depuis la parution du rapport de la commission mais le ministre Michel estime qu'il n'est pas nécessaire de répondre aux questions du Parlement. Voilà un comportement inqualifiable.

Dan moet ik u zeggen dat intussen toch heel wat zaken gewijzigd zijn, bijvoorbeeld in verband met de eerste fase van de wapenleveringen aan Nepal, de toestand in Nepal op het vlak van de mensenrechten, enzovoort. De minister van Buitenlandse Zaken vindt het dus absoluut niet nodig een antwoord te richten aan het Parlement.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben al heel de middag uit de lichaamstaal en de reacties van de minister van Buitenlandse Zaken kunnen opmaken dat hij het puur tijdverlies vond in het Parlement aanwezig te zijn, de discussie te volgen, en de vragen van de oppositie te aanhoren. Dat is alweer een nieuwe stap in de relatie tussen de regering en het Parlement die ik ten zeerste betreur.

**02.108 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je pense que ce à quoi nous assistons depuis le début de l'après-midi, notamment les multiples distractions de M. Michel, son refus quasi constant d'intervenir sur le fond et ses absences répétées, tout cela n'est jamais que l'illustration anticipée de la façon dont ce dossier se gèrera à partir de demain si cette proposition de loi devait être adoptée.

La loi est largement édulcorée, rendue plus floue partout où elle aurait pu représenter un éventuel caillou dans la chaussure de l'exécutif, soucieux de procéder aux livraisons d'armes selon ses propres appréciations, et le Parlement est mis hors-jeu. C'est à cela que nous avons assisté cet après-midi, et cela ne fait que préfigurer ce qui arrivera sur ce dossier, comme sur beaucoup d'autres malheureusement, avec un exécutif de plus en plus arrogant. A l'extérieur, il clame de plus en plus fort son souci de revalorisation des procédures et du travail parlementaires, à mesure qu'il les néglige et les nie dans l'enceinte même où nous sommes censés travailler.

Sur un plan plus technique, je voudrais une nouvelle fois poser une question qui n'a toujours pas reçu de réponse. Je ne reviens évidemment pas sur les questions plus politiques ou plus logiques. Je vous interrogeais sur la portée de l'article, § 1, 4°, point a) qui dit, je cite, " (...) à condition de faire preuve d'une prudence et d'une vigilance particulières en ce qui concerne la délivrance de licences pour des pays où de graves violations des droits de l'homme ont été constatées (...)." Ainsi, dans l'hypothèse où il y a une prudence et une vigilance particulières, on pourra, contrairement à ce qui prévalait sous le régime de 1991, délivrer des licences d'exportation. N'est-ce pas, mesdames Laenens et Drion? Je n'ai toujours pas obtenu de réponse à cette question et j'en fais mon deuil.

Par contre, j'ai modestement posé une question beaucoup plus technique et simplement légistique tout à l'heure, qui n'a pas non plus reçu de réponse. Il s'agit du champ d'application du texte déposé par la majorité dite "arc-en-ciel" et de l'extension de ce champ d'application au matériel relatif au maintien de l'ordre. On passe du seul matériel à caractère militaire, à l'usage des forces armées, au matériel à l'usage des forces de police ou de maintien de l'ordre. Je trouve cela intéressant, positif en soi, mais cela nécessite des précisions. En effet, au milieu de l'article 5, je lis: "Dans le rapport visé, un chapitre distinct (...) sera consacré aux munitions et au matériel spécialement destiné à un usage militaire". Doit-on, là

**02.108 Vincent Decroly** (onafhankelijke): De houding van de regering in dat dossier, die gekenmerkt werd door de herhaalde afwezigheden van de minister en zijn weigering om zich over de grond van de zaak uit te spreken, is ongetwijfeld een voorafspiegeling van de manier waarop dat dossier zal worden beheerd als de wet eenmaal zal zijn aangenomen. Dank zij de goedkeuring van een afgezwakte en vagere wet zou de regering eenzijdig moeten kunnen beslissen aan wie zij wapens zal leveren. Het is hier de parlementaire instelling die op het spel staat en die wordt geconfronteerd met een uitvoerende macht die almaar arroganter wordt en die het parlementaire werk negeert en geringschat.

Ik weet dat ik geen antwoord zal krijgen op mijn politieke vragen, en met name op de vraag betreffende de voorzichtigheid en de waakzaamheid bij de uitreiking van de uitvoerlicenties, maar toch zou ik willen dat u antwoordt op mijn vraag betreffende het toepassingsgebied van de door de zogenaamde "paars-groene" meerderheid ingediende tekst en de uitbreiding van dat toepassingsgebied tot het materieel voor de ordehandhaving. Moeten wij uit de tekst van artikel 5 afleiden dat het in werkelijkheid speciaal voor militair gebruik dan wel voor de ordehandhaving dienstig materieel

aussi, comprendre, en fonction de l'esprit qui anime apparemment les promoteurs de la proposition, qu'il s'agit d'un usage militaire ou de maintien de l'ordre?

Et, in fine de l'avant-dernier paragraphe de ce même article 5, il est à nouveau fait allusion à un matériel "spécialement destiné à un usage militaire". Devons-nous comprendre qu'il s'agit en réalité d'un matériel spécialement destiné à un usage militaire ou au maintien de l'ordre? C'est une question dénuée de polémique, tout à fait objective, textuelle et légistique. Il aurait été de bon ton qu'un des ministres présents ou, mieux encore, un des promoteurs de la proposition – mais, à entendre la manière dont ils la défendent, je crains qu'ils ne la connaissent pas tous – apporte cette précision, afin que, au moins au niveau des travaux parlementaires si pas dans le dispositif même, nous ayons toute la netteté voulue sur ce petit aspect du champ d'application de cette loi.

betreft? Dat is nochtans een zuiver technische en legistieke vraag, die geen polemisch karakter heeft. Een antwoord van uwentwege zou de tekst objectief kunnen verduidelijken, wat de helderheid van de parlementaire werkzaamheden terzake ten goede zou komen.

Dommage que l'on ne puisse pas avoir de réponse là-dessus après 4 heures de débat et plus d'une heure après que la question ait été posée. C'est quand même un peu lamentable.

Le **président**: Je peux partager certains points de vue que Mme Brepoels ou M. Decroly viennent d'énoncer.

Il faut quand même se dire qu'après un débat aussi long et intéressant que celui-ci – j'ai encore parcouru le rapport –, il aurait été quand même plus satisfaisant que le gouvernement puisse donner des réponses complémentaires aux questions nouvelles qui furent posées.

Le gouvernement est là, je ne critique personne, mais j'ai aussi le devoir de relever la chose au nom de l'institution parlementaire.

Mijnheer De Crem, de regering heeft geantwoord, voor zover dit een antwoord was.

**02.109 Pieter De Crem** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, u zei?

De **voorzitter**: Ik zei dat de regering heeft geantwoord, voor zover dat een antwoord was. Duidelijker kan ik het niet zeggen.

De algemene bespreking is gesloten.  
La discussion générale est close.

### ***Bespreking van de artikelen*** ***Discussion des articles***

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 66,4) **(2083/6)**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 66,4) **(2083/6)**

Het wetsvoorstel telt 5 artikelen.  
La proposition de loi compte 5 articles.

*Ingediende amendementen:*  
*Amendements déposés:*

*Art. 1bis (n)*  
*- 5: Frieda Brepoels (2083/3)*  
*Art. 2*

- 21: *Vincent Decroly (2083/7)*
- 22: *Vincent Decroly (2083/7)*
- 3: *Frieda Brepoels (2083/3)*
- 23: *Vincent Decroly (2083/7)*
- 24: *Vincent Decroly (2083/7)*
- 25: *Vincent Decroly (2083/7)*
- 27: *Vincent Decroly (2083/7)*
- Art. 3
- 28: *Vincent Decroly (2083/7)*
- Art. 4bis (n)
- 6: *Frieda Brepoels (2083/3)*
- Art. 5
- 4: *Frieda Brepoels (2083/3)*
- 26: *Vincent Decroly (2083/7)*
- Art. 6 (n)
- 7: *Frieda Brepoels (2083/3)*

De **voorzitter**: Er is geen amendement op artikel 1. Geen bezwaar, aangenomen.

Amendement nr. 5 van mevrouw Brepoels, verdedigd in de loop van haar betoog, tot invoeging van artikel 1bis

Amendement nr. 5 wordt weerhouden.

Amendement n° 21 de M. Decroly, à l'article 2.

Monsieur Decroly, je suppose que vous avez défendu vos amendements lors de votre exposé. Je vous ai d'ailleurs laissé plus de temps de parole.

Je retiens l'amendement n° 21.

Je retiens également l'amendement n° 22.

Amendement nr. 3 van mevrouw Brepoels op artikel 2.

Het amendement wordt aangehouden. U verdedigde het immers reeds in de loop van uw betoog tijdens de algemene bespreking.

Il y a un amendement n° 23 de M Decroly à l'article 2, évidemment concernant un autre paragraphe.

Vous avez déjà défendu cet amendement lors de votre exposé, monsieur Decroly.

Je retiens l'amendement n° 23.

Il y a un amendement n° 24 de M. Decroly, à l'article 2, également développé lors de votre exposé, monsieur Decroly.

Je retiens l'amendement n° 24 et l'article.

Il y a un amendement n° 25 de M. Decroly, à l'article 2, tendant à modifier l'article.

Je retiens l'amendement et l'article.

Il y a un amendement n° 27 de M. Decroly à l'article 2.

Je retiens l'amendement et l'article.

- De artikelen 3 en 4 worden artikel per artikel aangenomen.

- Les articles 3 et 4 sont adoptés article par article.

Mevrouw Brepoels heeft een amendement nr. 6 ingediend tot invoeging van een artikel 4bis (nieuw). De stemming over het amendement is aangehouden.

A l'article 5 un amendement n° 26 a été déposé par M. Decroly.

**02.110 Vincent Decroly** (indépendant): Il s'agit simplement d'une question de précision de texte. Le texte de la proposition discutée ici parle de remplacer l'article 17. Or, vérification faite avec la loi de

**02.110 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Wat de tekst van het voorstel betreft, is er sprake

1991 d'un côté et la proposition de l'autre, je pense qu'il s'agit de l'article 14 et non de l'article 17.

van artikel 17 van de wet van 1991 te vervangen, maar ik heb het nagekeken en denk dat het eerder om artikel 14 gaat.

Le **président**: Monsieur le ministre, voudriez-vous bien vérifier ce fait? En effet, l'article 17 et l'article 14, ce n'est pas la même chose. Cela sera vérifié demain, autant que faire se peut. Je ne sais pas qui a raison, monsieur Decroly, mais on ne peut tout de même pas voter des choses qui ne sont pas ce qu'elles sont. Je vois ici que l'article 5 est remplacé par un nouvel article 17. Vous dites que votre amendement se rapporte au début de l'article 14 et pas du 17. Je n'interviens pas, je constate et je lis. Je demanderai quand même qu'on vérifie – les collaborateurs d'une part, le ministre d'autre part – de quoi il s'agit. Il y avait aussi une correction de texte, monsieur Bacquelaine.

**02.111 Daniel Bacquelaine** (MR): A la fin de l'article 3: on adapte la version française sur la version néerlandaise. Il faut supprimer les mots "la moindre". Il faut lire "puisse avoir une influence sur la manière...".

**02.111 Daniel Bacquelaine** (MR): Ik herinner u eraan dat "la moindre influence" aan het einde van artikel 3 door "une influence" moet worden vervangen want de vertaling is onjuist. De Nederlandstalige tekst is de correcte versie.

Le **président**: C'est donc une correction du texte français par rapport au texte néerlandais.

**02.112 Vincent Decroly** (indépendant): Pourquoi n'aligne-t-on pas le texte néerlandais sur le français?

**02.113 Daniel Bacquelaine** (MR): On n'aligne pas le texte parce que l'amendement a été déposé originellement en néerlandais par M. Van der Maelen et que c'est la traduction du français qui est fautive.

Le **président**: M. le rapporteur a dit dans son rapport, monsieur Decroly, qu'il y avait une erreur en français par rapport au texte original en néerlandais de l'amendement accepté. C'est bien cela, monsieur Bacquelaine? Donc, c'est une correction de texte puisque c'est l'amendement néerlandophone qui a été accepté et qui malheureusement semble avoir été traduit de manière quelque peu hasardeuse. Il reste la vérification de l'article 5, est-ce le 17 ou le 14 de la même loi? Il vaut mieux savoir de quoi il s'agit.

**02.114 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, je ne comprends pas cette correction du travail parlementaire. J'ai étudié ce texte sur base de ce qui est à droite, à la page 5 du texte tel qu'adopté. Il est vrai que je n'ai pas été jusqu'à lire la compatibilité de chaque terme avec la version néerlandaise, mais la correction proposée par le rapporteur comporte quelque chose d'assez significatif sur le plan politique, ce n'est pas purement technique.

**02.114 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Ik stel eerder voor de Nederlandstalige tekst in overeenstemming te brengen met de Franstalige versie, die me geschikter lijkt.

"Ne pas avoir d'influence" ou "ne pas avoir la moindre influence", c'est différent. J'ai travaillé et étudié le texte et je n'ai donc pas amendé ce texte en fonction du libellé francophone; or, maintenant vous le changez au milieu du gué. Je demande alors la possibilité d'introduire un amendement à la version néerlandophone, pour y insérer "la moindre". Ce n'est pas un problème technique ou une faute de frappe.

Le **président**: Vous n'aviez pas d'amendement sur l'article 3.

**02.115 Vincent Decroly** (indépendant): Forcément qu'il n'y en avait pas puisque j'ai lu la version française.



Le **président**: Monsieur Decroly, j'ignore si vous étiez là au début du débat mais à ce moment, M. Bacquelaine, en tant que rapporteur, a tout de suite signalé la chose à la tribune.

**02.116 Daniel Bacquelaine (MR)**: C'est une correction technique dans le sens où il y a une incompatibilité entre les deux versions. Or, la version néerlandaise est celle dans laquelle l'amendement a été initialement déposé.

**02.116 Daniel Bacquelaine (MR)**: De vertaling is foutief. De tekst is namelijk gebaseerd op het amendement van de heer Van der Maelen, een Nederlandstalig kamerlid. De Nederlandstalige tekst moet dus als referentie gelden.

Le **président**: Et voté.

**02.117 Daniel Bacquelaine (MR)**: Il était traduit à ce moment-là. Il était déposé dans la version néerlandaise, c'est d'ailleurs à ce moment-là que je l'ai signé. Tous les signataires se sont basés sur la version néerlandaise. Et dans le texte, il y a une différence entre les deux versions, je propose donc...

**02.118 Vincent Decroly (indépendant)**: Je ne l'ai pas signé et je ne suis donc pas tenu par cet amendement. J'ai étudié le texte en fonction d'une colonne en français qui parle "de la moindre influence" et maintenant, sous prétexte d'un problème technique de traduction, on allège les choses ou on les érode singulièrement au sein-même d'un article ou d'un paragraphe qui lui-même comprend tout et son contraire sur cinq lignes. Franchement, vous y allez fort du point de vue de la procédure.

Je demande le droit de déposer un amendement qui rétablit "la moindre influence". Parce que c'est encore un peu plus éroder le contenu contraignant éventuel de cet article que de procéder à cette modification dite technique. Cela ne signifie pas la même chose de dire "la moindre influence" ou "aucune influence". Pour moi, ce n'est pas un problème technique, contrairement à ce que vous dites. Si j'avais signé votre amendement, je serais d'accord avec vous mais je ne l'ai pas signé et je ne suis donc pas tenu par ce que vous avez concocté rapidement.

Le **président**: Monsieur Decroly, je regarde encore le texte ici et dans le rapport, à la page 17, "l'amendement n° 8 de MM. Van der Maelen et consorts à l'article 3 est adopté par huit voix contre quatre". Je vais essayer de trouver rapidement l'amendement n°8 pour me rendre compte de ce que je viens de vous dire. Il est dans le document page 7. Voilà, je lis l'amendement de M. Van der Maelen et il est mal traduit en français.

Paragraaf 3 aanvullen: Waar dat passend is, mag rekening worden gehouden met het effect op de economische, sociale en commerciële belangen van België, zonder dat deze factoren van invloed mogen zijn op de toepassing van de in artikel 4 bepaalde criteria.

La traduction de cet amendement dit autre chose. Je lis: "Sans toutefois que ce facteur puisse avoir la moindre influence sur la matière".

M. Bacquelaine a signalé, dès le début, – j'ai suivi le débat pratiquement entièrement- que la version française était une mauvaise traduction de l'amendement original qui a été traité et voté par 8 voix contre 3. Je comprends votre réaction, monsieur Decroly. Vous n'avez lu que le texte français, qui ne vous a pas inspiré d'amendement. Mais M. Bacquelaine avait raison.

**02.119 Vincent Decroly** (indépendant): Monsieur le président, j'ai lu le texte français, bien entendu. Si je comprends bien, dans la nouvelle procédure qui est en train de s'instituer en vertu de ce précédent, tout parlementaire est tenu, non seulement à une lecture attentive de l'ensemble de la version française des documents parlementaires, rapports et textes tels qu'adoptés, mais aussi de la version néerlandaise. De plus, il est tenu de procéder à ce "screening" dans l'optique d'éventuelles divergences entre les versions française et néerlandaise. S'il ne le fait pas, il ne peut pas déposer d'amendements!

**02.119 Vincent Decroly** (onafhankelijke): Elk parlamentslid moet dus tegelijkertijd de Franse en de Nederlandse versie lezen!

Le **président**: Monsieur Decroly, si vous voulez déposer un amendement sur l'article ainsi textuellement corrigé, vous avez le droit de le faire. Je le prendrai en considération. Peut-être souhaitez-vous réintroduire les mots "sans la moindre"? Je répète que je prendrai votre amendement en considération. Je le numérotai et je le réserverai pour le vote de demain. Mais il s'agit d'une correction de texte qui a été clairement annoncée par le rapporteur lors de la présentation de son rapport.

Ik zal nog op artikel 3, waarover wij bezig zijn, amendementen van de heer Decroly aanhouden voor morgen.

*De stemming over de amendementen en artikelen wordt aangehouden,  
Le vote sur les amendements et les articles est réservé,*

*De artikelen 1 en 4 worden artikel per artikel aangenomen.  
Les articles 1 et 4 sont adoptés article par article.*

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

Ik zal de namiddagvergadering sluiten. Over een half uur begin ik met de avondvergadering. We zullen beginnen met het ontwerp over de werkwijze van de afdeling wetgeving van de Raad van State. De heer Smets is verslaggever. Gaat dat nog, mijnheer Smets? De heer Coveliers heeft zich in de algemene bespreking ingeschreven, maar welke minister verdedigt het ontwerp?

De heer Duquesne?

Le ministre Duquesne sera également présent pour l'examen de la proposition de loi relative aux médiateurs fédéraux.

Het wetsontwerp tot hervorming van de adoptie is voor morgen.

De vergadering is gesloten.  
La séance est levée.

*De vergadering wordt gesloten om 19.04 uur. Volgende vergadering om 19.30 uur.  
La séance est levée à 19.04 heures. Prochaine séance à 19.30 heures.*

**BIJLAGE****ANNEXE****PLENUMVERGADERING****SÉANCE PLÉNIÈRE****WOENSDAG 15 JANUARI 2003****MERCREDI 15 JANVIER 2003****INTERNE BESLUITEN****DECISIONS INTERNES****PARLEMENTAIRE OVERLEGCOMMISSIE****COMMISSION PARLEMENTAIRE DE  
CONCERTATION****Beslissingen****Décisions**

Overeenkomstig artikel 14, eerste lid, van de wet van 6 april 1995 houdende inrichting van de parlementaire overlegcommissie bedoeld in artikel 82 van de Grondwet en tot wijziging van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, deel ik u mee dat de parlementaire overlegcommissie in haar vergadering van 14 januari 2003 volgende beslissingen heeft genomen:

- overeenkomstig artikel 12, § 2, van de vermelde wet en met toepassing van artikel 80 van de Grondwet, heeft de commissie de termijnen bepaald waarbinnen de Senaat zich moet uitspreken over de volgende wetsontwerpen, waarvoor de regering de spoedbehandeling heeft gevraagd:

a) voor het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid (nr. 2141/1 – 2002/2003): de commissie heeft beslist de evocatietermijn op 5 dagen en de onderzoekstermijn op 30 dagen vast te stellen;

b) voor het wetsontwerp betreffende de handelsvestigingen (nr. 2172/1 – 2002/2003): de commissie heeft beslist dat het ontwerp moet worden gesplitst. De artikelen 16, § 2, vierde lid, 18 en 19 van het ontwerp zullen worden ondergebracht in een verplicht bicameraal ontwerp (art. 77 van de Grondwet), de andere artikelen in een optioneel bicameraal ontwerp (art. 78 van de Grondwet). Voor het optioneel bicamerale ontwerp wordt de evocatietermijn vastgesteld op 5 dagen en de onderzoekstermijn op 30 dagen;

Conformément à l'article 14, alinéa 1<sup>er</sup>, de la loi du 6 avril 1995 organisant la commission parlementaire de concertation prévue à l'article 82 de la Constitution et modifiant les lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, je vous communique que la commission parlementaire de concertation a pris les décisions suivantes en sa réunion du 14 janvier 2003:

- conformément à l'article 12, § 2, de la loi précitée et en application de l'article 80 de la Constitution, la commission a déterminé les délais dans lesquels le Sénat aura à se prononcer sur les projets de loi suivants, pour lesquels le gouvernement a demandé l'urgence:

a) pour le projet de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durable et la protection de l'environnement et de la santé (doc. n° 2141/1 – 2002/2003): la commission a décidé de fixer le délai d'évocation à 5 jours et le délai d'examen à 30 jours;

b) pour le projet de loi relatif aux implantations commerciales (n° 2172/1 – 2002/2003): la commission a décidé que le projet doit être scindé. Les articles 16, § 2, alinéa 4, 18 et 19 du projet seront repris dans un projet relevant de la procédure bicamérale obligatoire (art. 77 de la Constitution), les autres articles dans un projet relevant de la procédure bicamérale optionnelle (art. 78 de la Constitution). Pour le projet relevant de la procédure bicamérale optionnelle le délai d'évocation a été fixé à 5 jours et le délai d'examen à 30 jours;

c) voor het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 en van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (nr. 2208/1 – 2002/2003): de commissie heeft beslist de evocatietermijn op 5 dagen en de onderzoekstermijn op 30 dagen vast te stellen;

- overeenkomstig de artikelen 2, 2°, en 12, § 1, van de vermelde wet en met toepassing van artikel 82 van de Grondwet, heeft de commissie de termijn verlengd waarbinnen de Senaat zich moet uitspreken over het wetsontwerp houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en om medisch onverklaarbare redenen overlijden van een kind van minder dan achttien maanden (nrs 1550/1 tot 11 – 2001/2002): de commissie heeft beslist de onderzoekstermijn met 15 dagen te verlengen;

- wetsontwerp houdende oprichting van een Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring en houdende bepalingen inzake het waardevast beheer van in beslag genomen goederen en de uitvoering van bepaalde vermogenssancties (nrs 2117/1 en 2 – 2002/2003): de commissie heeft beslist dat de artikelen 15, 27, 28, 31 en 32 moeten uit het verplicht bicamerale ontwerp (art. 77 van de Grondwet) worden gelicht en ondergebracht in een optioneel bicameraal ontwerp (art. 78 van de Grondwet).

*Ter kennisgeving*

## INTERPELLATIEVERZOEKEN

### Ingekomen

1. mevrouw Magda De Meyer tot de minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu over "bijkomende consumentenbescherming met betrekking tot borstimplantaten".

(nr. 1528 – verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing)

2. mevrouw Leen Laenens tot de eerste minister en tot de minister van Economie en Wetenschappelijk onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid over "de problematiek van de wateroverlast".

(nr. 1529 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

c) pour le projet de loi portant modification de la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations, de la loi du 8 août 1980 relative aux propositions budgétaires 1979-1980 et de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité (n° 2208/1 – 2002/2003): la commission a décidé de fixer le délai d'évocation à 5 jours et le délai d'examen à 30 jours;

- conformément aux articles 2, 2°, et 12, § 1<sup>er</sup>, de la loi précitée et en application de l'article 82 de la Constitution, la commission a prolongé le délai dans lequel le Sénat aura à se prononcer sur le projet de loi réglementant la pratique de l'autopsie après le décès inopiné et médicalement inexplicé d'une enfant de moins de dix-huit mois (n°s 1550/1 à 11 – 2001/2002): la commission a décidé de prolonger le délai d'examen de 15 jours;

- projet de loi portant création d'un Organe Central pour la Saisie et la Confiscation et portant des dispositions sur la gestion à valeur constante des biens saisis et sur l'exécution de certaines sanctions patrimoniales (n°s 2117/1 et 2 – 2002/2003): la commission a décidé que les articles 15, 27, 28, 31 et 32 doivent être retirés du projet relevant de la procédure bicamérale obligatoire (art. 77 de la Constitution) et repris dans un projet relevant de la procédure bicamérale optionnelle (art. 78 de la Constitution).

*Pour information*

## DEMANDES D'INTERPELLATION

### Demandes

1. Mme Magda De Meyer au ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement sur "une meilleure protection du consommateur en ce qui concerne les implants mammaires".

(n° 1528 – renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société)

2. Mme Leen Laenens au premier ministre et au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes sur "la problématique des inondations".

(n° 1529 – renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

3. de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de aanwezigheid van Amerikaanse militairen op het grondgebied van België en de houding van de regering hieromtrent".

(nr. 1530 – verzonden naar de plenaire vergadering)

4. mevrouw Els Van Weert tot de eerste minister over "het militair VS-transport vanuit België naar de Golf en de precieze verplichtingen in het raam van de NAVO-afspraken".

(nr. 1531 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

5. de heer Ferdy Willems tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de houding van België inzake de oorlogsdreiging in Irak".

(nr. 1532 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

6. de heer Bart Laeremans tot de eerste minister over "het lot van het luchthavenakkoord".

(nr. 1533 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

7. de heer Arnold Van Aperen tot de minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid over "de verkoop en opslag van vuurwerk".

(nr. 1534 - verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

8. de heer Danny Pieters tot de eerste minister over "het Brussels taalhoffelijkheidsakkoord".

(nr. 1535 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

9. mevrouw Simonne Creyf tot de eerste minister over "het luchthavenakkoord".

(nr. 1536 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

10. de heer Luc Sevenhans tot de minister van Landsverdediging over "de dienstreis van de minister van Landsverdediging naar Congo".

(nr. 1537 – omgewerkt in mondelinge vraag)

11. de heer Patrick Moriau tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "een mogelijke Amerikaanse militaire interventie in Irak".

(nr. 1538 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

12. mevrouw Frieda Brepoels tot de eerste minister over "het luchthavenakkoord".

3. M. Pieter De Crem au premier ministre sur "la présence de militaires américains sur le territoire belge et la position du gouvernement à ce sujet".

(n° 1530 – renvoi en séance plénière)

4. Mme Els Van Weert au premier ministre sur "le transport depuis la Belgique de troupes et de matériel militaire américains à destination du Golfe et la nature exacte des obligations de notre pays dans le cadre des accords au sein de l'OTAN".

(n° 1531 – renvoi à la commission des Relations extérieures)

5. M. Ferdy Willems au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la position de la Belgique par rapport aux menaces de guerre en Irak".

(n° 1532 – renvoi à la commission des Relations extérieures)

6. M. Bart Laeremans au premier ministre sur "le sort de l'accord relatif à la concentration des vols au-dessus de la périphérie nord de Bruxelles".

(n° 1533 – renvoi en commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

7. M. Arnold Van Aperen au ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes sur "la vente et l'entreposage de matériel pyrotechnique".

(n° 1534 - renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

8 M. Danny Pieters au premier ministre sur "l'accord de courtoisie linguistique à Bruxelles".

(n° 1535 – renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

9. Mme Simonne Creyf au premier ministre sur "l'accord relatif à la concentration des vols au-dessus de la périphérie nord de Bruxelles".

(n° 1536 – renvoi en commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

10. M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense nationale sur "le déplacement officiel du ministre de la Défense nationale au Congo".

(n° 1537 – transformée en question orale)

11. M. Patrick Moriau au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "une possible intervention militaire américaine en Irak".

(n° 1538 – renvoi en commission des Relations extérieures)

12. Mme Frieda Brepoels au premier ministre sur "l'accord relatif à la concentration des vols au-dessus de la périphérie nord de Bruxelles".

(nr. 1539 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

13. de heer Pieter De Crem tot de eerste minister over "de houding van de regering ten aanzien van de oorlogsdreiging in Irak".

(nr. 1540 – verzonden naar de plenaire vergadering)

14. de heer Francis Van den Eynde tot de eerste minister over "de oorlogsdreiging in Irak".

(nr. 1541 – verzonden naar de plenaire vergadering)

15. mevrouw Simonne Creyf tot de eerste minister over "de afhandeling van de schade bij de recente overstromingen en het wetsontwerp op de natuurrampenverzekering".

(nr. 1542 - verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

16. de heer Karel Van Hoorebeke tot de eerste minister over "de doorvoer via de Antwerpse haven van Amerikaans legermateriaal".

(nr. 1543 – verzonden naar de plenaire vergadering)

17. de heer Jacques Lefevre tot de eerste minister over "de situatie in Irak".

(nr. 1544 – verzonden naar de plenaire vergadering)

(n° 1539 – renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

13. M. Pieter De Crem au premier ministre sur "l'attitude du gouvernement en ce qui concerne les menaces de guerre en Irak".

(n° 1540 – renvoi en séance plénière)

14. M. Francis Van den Eynde au premier ministre sur "les menaces de guerre en Irak".

(n° 1541 – renvoi en séance plénière)

15. Mme Simonne Creyf au premier ministre sur "le traitement des sinistres consécutifs aux récentes inondations et le projet de loi relatif à l'assurance contre les catastrophes naturelles".

(n° 1542 - renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

16. M. Karel Van Hoorebeke au premier ministre sur "le transit de matériel militaire américain par le port d'Anvers".

(n° 1543 – renvoi en séance plénière)

17. M. Jacques Lefevre au premier ministre sur "la situation en Irak".

(n° 1544 – renvoi en séance plénière)

## VOORSTELLEN

### Toelating tot drukken

1. Wetsvoorstel (de heren Bert Schoofs en Bart Laeremans) tot wijziging van de Pachtwet wat betreft het vorderingsrecht van de pachter in geval van verkoop van het goed aan een openbaar bestuur of een publiekrechtelijk persoon (nr. 2217/1).

2. Wetsvoorstel (de heren Bert Schoofs en Bart Laeremans) tot wijziging van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en de bescherming van de consument wat betreft de bescherming van de consument tegen overdreven ontbindingsbedingen (nr. 2218/1).

3. Voorstel van resolutie (mevrouw Els Van Weert en de heer Karel Van Hoorebeke) betreffende het verbieden van opsluiting van minderjarigen in gesloten centra (nr. 2219/1).

4. Wetsvoorstel (de dames Kristien Grauwels, Fauzaya Talhaoui, Marie-Thérèse Coenen en Claudine Drion) tot wijziging van het Strafwetboek en het Wetboek van Strafvordering wat betreft de regeling inzake partnergeweld (nr. 2221/1).

## PROPOSITIONS

### Autorisation d'impression

1. Proposition de loi (MM. Bert Schoofs et Bart Laeremans) modifiant la loi sur les baux à ferme en ce qui concerne le droit d'action du preneur en cas de vente du bien à une administration publique ou à une personne juridique de droit public (n° 2217/1).

2. Proposition de loi (MM. Bert Schoofs et Bart Laeremans) modifiant la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur en ce qui concerne la protection du consommateur contre les clauses résolutoires exorbitantes (n° 2218/1).

3. Proposition de résolution (Mme Els Van Weert et M. Karel Van Hoorebeke) relative à l'interdiction de la détention de mineurs dans des centres fermés (n° 2219/1).

4. Proposition de loi (Mmes Kristien Grauwels, Fauzaya Talhaoui, Marie-Thérèse Coenen et Claudine Drion) modifiant le Code pénal et le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne les règles relatives la violence entre partenaires (n° 2221/1).

5. Wetsvoorstel (de heer Jean-Jacques Viseur c.s.) tot instelling van een woontoeslag op het leefloon, (nr. 2223/1).

Verzoek om advies van de Raad van State

Bij brief van 24 december 2002 heeft de voorzitter van de Kamer het advies van de Raad van State gevraagd over het wetsontwerp houdende instemming met het Financieel Protocol van 4 oktober 2002 bij het Samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 tussen de federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake het internationaal milieubeleid (nr. 2177/1 – 2002/2003).

*Ter kennisgeving*

## MEDEDELINGEN

### SENAAT

#### Overgezonden wetsontwerpen

Bij brief van 10 januari 2003, zendt de Senaat, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het niet geëvoceerde wetsontwerp over houdende diverse bepalingen met betrekking tot de veralgemening van de onmiddellijke aangifte van tewerkstelling (nr. 2109/3).

*Ter kennisgeving*

Bij brief van 9 januari 2003, zendt de Senaat, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het niet geamendeerde wetsontwerp over tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden vanwege zijn partner en tot aanvulling van artikel 410 van het Strafwetboek (nr. 1693/8).

*Ter kennisgeving*

#### Geamendeerde wetsontwerpen

Bij brieven van 9 januari 2003 zendt de Senaat, zoals hij ze in vergadering van die datum heeft geamendeerd, de volgende wetsontwerpen terug:

- wetsontwerp houdende de samenstelling en werking van de commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden (nr. 625/8);  
*Verzonden naar de commissie voor de Justitie*

- wetsontwerp houdende de voorwaarden waaronder de commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden een hulp kan toekennen (nr. 626/8);  
*Verzonden naar de commissie voor de Justitie*

- wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden (nr. 1729/10).

5. Proposition de loi (M. Jean-Jacques Viseur et consorts) visant à instaurer un complément logement au revenu d'intégration (n° 2223/1).

Demande d'avis au Conseil d'Etat

Par lettre du 24 décembre 2002, le président de la Chambre a demandé l'avis du Conseil d'Etat sur le projet de loi portant assentiment au Protocole financier du 4 octobre 2002 à l'Accord de coopération du 5 avril 1995 entre l'Etat fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la Région de Bruxelles-Capitale relatif à la politique internationale de l'environnement (n° 2177/1 – 2002/2003).

*Pour information*

## COMMUNICATIONS

### SENAT

#### Projets de loi transmis

Par message du 10 janvier 2003, le Sénat transmet, en vue de la sanction royale, le projet de loi portant des dispositions diverses relatives à la généralisation de la déclaration immédiate de l'emploi, le Sénat ne l'ayant pas évoqué (n° 2109/3).

*Pour information*

Par message du 9 janvier 2003, le Sénat transmet, en vue de la sanction royale, le projet de loi visant à l'attribution du logement familial au conjoint ou au cohabitant légal victime d'actes de violence physique de son partenaire, et complétant l'article 410 du Code pénal, le Sénat ne l'ayant pas amendé (n° 1693/8).

*Pour information*

#### Projets de loi amendés

Par messages du 9 janvier 2003, le Sénat renvoie tel qu'il les a amendés en séance de cette date, les projets de loi suivants:

- projet de loi portant composition et fonctionnement de la commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence (n° 625/8);  
*Renvoi à la commission de la Justice*

- projet de loi portant les conditions auxquelles la commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence peut octroyer une aide (n° 626/8);  
*Renvoi à la commission de la Justice*

- projet de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football (n° 1729/10).

*Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt*

*Renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique*

#### Evocatie

#### Evocation

Bij brieven van 9 januari 2003 deelt de Senaat mij mede dat op 9 januari 2003, met toepassing van artikel 78 van de Grondwet, tot evocatie is overgegaan van de volgende wetsontwerpen:

- wetsontwerp tot bekrachtiging van diverse koninklijke besluiten genomen met toepassing van de artikelen 38 en 39 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels (nr. 2115/5);
- wetsontwerp betreffende de modernisering van het beheer van de sociale zekerheid (nr. 2116/5).

*Ter kennisgeving*

Par messages du 9 janvier 2003, le Sénat m'informe de la mise en oeuvre, en application de l'article 78 de la Constitution, le 9 janvier 2003, de l'évocation des projets de loi suivants:

- projet de loi portant confirmation de divers arrêtés royaux pris en application des articles 38 et 39 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions (n° 2115/5);
- projet de loi concernant la modernisation de la gestion de la sécurité sociale (n° 2116/5).

*Pour information*

#### REGERING

#### GOUVERNEMENT

##### Ingediende wetsontwerpen

##### Dépôt de projets de loi

De regering heeft volgende wetsontwerpen ingediend:

1. Wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidsberoepen met het oog op de regeling van de uitoefening van de klinische psychologie, klinische seksuologie en klinische orthopedagogiek (nr. 2222/1);  
(aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet)

*Verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing*

2. Wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen met het oog op de regeling van de uitoefening van de psychotherapie (nr. 2224/1);  
(aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet)

*Verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing*

3. Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 16 mei 1960 betreffende 's Lands roerend cultureel patrimonium en van de wet van 18 april 1965 tot instelling van het wettelijk depot bij de Koninklijke Bibliotheek van België (nr. 2225/1);  
(aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet)

*Verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele instellingen, de Middenstand en de Landbouw*

Le gouvernement a déposé les projets de loi suivants:

1. Projet de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé en vue de la réglementation de l'exercice de la psychologie clinique, de la sexologie clinique et de l'orthopédagogie clinique (n° 2222/1);

(matière visée à l'article 78 de la Constitution)

*Renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société*

2. Projet de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé en vue de la réglementation de l'exercice de la psychothérapie (n° 2224/1);

(matière visée à l'article 78 de la Constitution)

*Renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société*

3. Projet de loi modifiant la loi du 16 mai 1960 relative au patrimoine culturel mobilier de la Nation et la loi du 8 avril 1965 instituant le dépôt légal à la Bibliothèque royale de Belgique (n° 2225/1);

(matière visée à l'article 78 de la Constitution)

*Renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture*



4. Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen en van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (nr. 2226/1);  
(aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet)

De spoedbehandeling werd door de Regering gevraagd bij toepassing van artikel 80 van de Grondwet.

*Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt*

Algemene uitgavenbegroting 2002

In uitvoering van artikel 15, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit zendt de vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie over:

- bij brief van 10 januari 2003: een lijst met herverdelingen van basisallocaties voor het begrotingsjaar 2002 betreffende het departement van Middenstand en Landbouw;
- bij brief van 10 januari 2003: een lijst met herverdelingen van basisallocaties voor het begrotingsjaar 2002 betreffende het departement van Economische Zaken.

*Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting*

Klacht tegen de voorzitter van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Bij brief van 6 januari 2003 meldt de minister van Justitie dat de vennootschap onder firma Checkpoint een klacht heeft neergelegd tegen de heer Paul Thomas, voorzitter van de Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Overeenkomstig de artikelen 23 en 24 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens wordt deze klacht behandeld door de Senaat.

*Ter kennisgeving*

ARBITRAGEHOF

Arrest

4. Projet de loi modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques et la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques (n° 2226/1);

(matière visée à l'article 78 de la Constitution)

L'urgence a été demandée par le Gouvernement conformément à l'article 80 de la Constitution.

*Renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique*

Budget général des dépenses 2002

En exécution de l'article 15, 2<sup>ème</sup> alinéa, des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le vice-premier ministre et ministre du Budget, de l'Intégration sociale et de l'Economie sociale transmet:

- par lettre du 10 janvier 2003: un bulletin de redistributions d'allocations de base concernant le département des Classes moyennes et de l'Agriculture pour l'année budgétaire 2002.
- par lettre du 10 janvier 2003: un bulletin de redistributions d'allocations de base concernant le département des Affaires économiques pour l'année budgétaire 2002.

*Renvoi à la commission des Finances et du Budget*

Plainte contre le président de la Commission de la protection de la vie privée

Par lettre du 6 janvier 2003, le ministre de la Justice annonce que la société en nom collectif Checkpoint a déposé une plainte contre M. Paul Thomas, président de la Commission de la protection de la vie privée.

Conformément aux articles 23 et 24 de la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection des données à caractère personnel, cette plainte sera traitée par le Sénat.

*Pour information*

COUR D'ARBITRAGE

Arrêt

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van het arrest nr. 1/2003 uitgesproken op 8 januari 2003 over het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de artikelen 2, zevende lid, 4, 10 tot 12, 18, 20 en 29, 1, 2 en 5, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 12 december 2000 tot vastlegging van de initiële opleiding van onderwijzers en regenten, ingesteld door de VZW Blaise Pascal – "Haute école catholique du Luxembourg" en anderen.

(rolnummer: 2226)

*Ter kennisgeving*

Beroepen tot vernietiging

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten, ingesteld door J.-Y. Stevens en anderen door de VZW Syndicaat van de Belgische politie en anderen; de beschikking tot samenvoeging van deze zaken.

(rolnummers: 2542 en 2546)

*Ter kennisgeving*

Prejudiciële vraag

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de prejudiciële vraag over artikel 25 van de wet van 19 juli 1930 tot oprichting van de Regie van Telegraaf en Telefoon, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bij vonnis van 17 oktober 2002 inzake de gemeente Schaarbeek tegen de Belgische Staat, de NV Belgacom, de vennootschap "Dollar Land Nord Limited" en de vennootschap "Förvaltnings AB Asterope".

(rolnummer: 2550)

*Ter kennisgeving*

REKENHOF

Budgettaire aanrekeningen

Bij brief van 9 januari 2003 zendt de eerste voorzitter van het Rekenhof de lijst over van de budgettaire aanrekeningen die in de loop van het vierde kwartaal 2002 op de begroting van het Rekenhof zijn uitgevoerd voor het jaar 2002.

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie l'arrêt n° 1/2003 rendu le 8 janvier 2003 concernant le recours en annulation totale ou partielle des articles 2, alinéa 7, 4, 10 à 12, 18, 20 et 29, 1, 2 et 5, du décret de la Communauté française du 12 décembre 2000 définissant la formation initiale des instituteurs et des régents, introduit par l'ASBL Blaise Pascal – Haute école catholique du Luxembourg et autres.

(n° du rôle: 2226)

*Pour information*

Recours en annulation

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie les recours en annulation totale ou partielle de la loi du 26 avril 2002 relative aux éléments essentiels du statut des membres du personnel des services de police et portant diverses autres dispositions relatives aux services de police, introduits par J.-Y. Stevens et autres et par l'ASBL Syndicat de la police belge et autres; l'ordonnance de jonction de ces affaires.

(n°s du rôle: 2542 et 2546)

*Pour information*

Question préjudicielle

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie la question préjudicielle relative à l'article 25 de la loi du 19 juillet 1930 créant la Régie des télégraphes et des téléphones, posée par le tribunal de première instance de Bruxelles par jugement du 17 octobre 2002 en cause de la commune de Schaarbeek contre l'Etat belge, la SA Belgacom, la société "Dollar Land Nord Limited" et la SA "Förvaltnings AB Asterope".

(n° du rôle: 2550)

*Pour information*

COUR DES COMPTES

Imputations budgétaires

Par lettre du 9 janvier 2003, le premier président de la Cour des comptes transmet le relevé des imputations budgétaires réalisées au cours du quatrième trimestre 2002 sur le budget de la Cour des comptes pour l'année 2002.

*Ingediend ter griffie en verzonden naar de Dépôt au greffe et renvoi à la commission de la  
commissie voor de Comptabiliteit Comptabilité*